



دیداریار

- ۶ گزارش برنامه‌های اجرا شده در محفل طلوعه رمضان: ...
- ۱۱ بیانات رهبری در این محفل:
- ۱۵ دل‌نوشته:
- ۱۶ اختتامیه مسابقات بین‌المللی:

- ۲۴ هم‌افزایی در سایه همدلی:
- ۲۶ ضرورت تقویت ارتباط با مخاطبان:



قرآن در رسانه ملی

- ۳۰ گزارش برگزاری:
- ۳۲ چکیده مقالات علمی:
- ۳۴ چکیده مطالب بخش کارگاہی:
- ۳۶ نشست از نگاه کارشناسان:
- ۳۸ گزارش تصویری:



نشست تخصصی ۹۵

- ۴۲ درآمدی بر اقراء و اجازات:
- ۴۳ تاریخچه اقراء و شرایط آن:
- ۴۶ برگزاری سه دوره اقراء در ایران:



سنت اقراء

- ۵۲ فعالیت برگزیده قرآنی کشور:
- ۵۲ مزایای دارندگان گواهی‌نامه تخصصی:
- ۵۳ خاتمه اولین دوره آموزش عالی:
- ۵۴ دوره پنجم ارزیابی به روایت آمار:
- ۵۸ نظرات تعدادی از دارندگان گواهی‌نامه تخصصی:
- ۶۰ گزارش تصویری:



ارزیابے قاریان و مدرسان

گروه هنری: کانون آگهی و تبلیغات پارساتلیغ
ناظر چاپ: کانون آگهی و تبلیغات پارساتلیغ

مدیر مسئول: سیدعلی سربابی
سرمدیور: محمدتقی میرزاجانی
دبیر تحریریه: حسین مناحی‌زاده



تهیه شده در: حوزه ارتباطات

- ۶۲ مرحوم استاد محمدتقی مروت:
- ۷۰ استاد حسین وفایی:
- ۷۴ استاد عبدالرسول عبایی:
- ۷۸ استاد محمد حاج ابوالقاسم:



چهره‌های قرآن



قرآن در اربعین حسینه

- ۸۲ شورای راهبری فعالیت‌های قرآنی اربعین:
- ۸۲ کاروان قرآنی اعزامی به عتبات:
- ۸۴ ظرفیت قرآنی اربعین از نگاه قاریان اعزامی:

- ۸۸ تدبیر:
- ۹۰ مروری بر دوره‌های برگزار شده:



اسوه



رویدادهای ۹۵

- ۹۸ مروری بر فعالیت‌های مهم شورای عالی قرآن در سال ۹۵:

- ۱۰۸ اعزام‌های سال ۹۵ در یک نگاه:
- ۱۰۹ پای صحبت سفیران قرآنی:
- ۱۱۲ مسابقه بین‌المللی امارات:
- ۱۱۴ مسابقه بین‌المللی اردن:
- ۱۱۵ مسابقه بین‌المللی کرواسی:
- ۱۱۶ دهمین دورهٔ ارزیابی و انتخاب جهت اعزام به مسابقات بین‌المللی:
- ۱۲۱ گزارش تصویری:



حق همسایه

با تشکر از: علی صالحی متین، حسین آقاجانبور، علی قاسم آبادی، علی حیدرزاده، امیر حسین فقیهی، حجت‌الاسلام محسن زهدی علیپور، سید محمد موجانی و رقیه اسماعیلی نسب.

نشانی: تهران، بزرگراه رسالت، روبروی مصلی، مجتمع امام خمینی (ره)، ساختمان ۱۴، شورای عالی قرآن

۱۵۳۴۶۱۳۱۱۳

کد پستی:

تلفن: ۵-۸۸۴۹۳۸۱۳ و ۸۸۸۱۰۴۰۱ (۰۲۱)

نمبر: ۸۸۸۳۲۵۰۰

پیامک: ۳۰۰۰۵۳۷۱

پایگاه اطلاع رسانی: www.quranshora.ir

رایانامه: info@shora.ir

سخن سردبیر

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سلام علیکم بما صبرتم (رعد/۲۴)

بنا گذاشتم بخش اول «سخن سردبیر» را به اختصار اختصاص دهم به موضوع مهم «صبر» البته نه از لسان سردبیر بلکه در حد چند گل‌واژه و دُر کلام از سفره قرآن و عترت «ع» بهره‌مند شویم.

این که چرا «صبر»؟ بماند ...

صبر از موضوعات مورد توجه قرآن کریم است، طوری که ۱۰۳ بار در ۹۳ آیه شریفه به آن توجه داده است.

صاحب قرآن، مؤمنان را به صبر فرا می‌خواند: «یا ایها الذین امنوا استعینوا بالصبر و الصلاة» و آن‌گاه خود را با صابران معرفی می‌کند: «ان الله مع الصابرين» (بقره/۱۵۳)

در حدیث نبوی «ص»، صبر، نیمی از ایمان قلمداد شده و مولای متقیان علی «ع» موقعیت صبر در دایره ایمان را به مثابه سر نسبت به بدن ترسیم نموده‌اند. حق صبر، صبر جمیل است که حق تعالی فرمود: «فاصبر صبراً جمیلاً» (معاذ/۵)، «فصبر جمیل والله المستعان علی ما تصفون» (یوسف/۱۸)

و پروردگار عالم چه زیبا به پاداش صابران بشارت می‌فرماید: «انّی جزیتهم الیوم بما صبروا انهم هم الفائزون» (مؤمنون/۱۱۱)، «انّما یوفّی الصابرون اجرهم بغير حساب» (زمر/۱۰) و «اولئک یجزون الغرفة بما صبروا و یلقون فیها تحیة و سلاماً» (فرقان/۷۵)

از درگاهش مسألت می‌نمایم ما را در پرورش این فضیلت بزرگ اخلاقی در خود و جامعه اسلامی، موفق فرماید.

و اما مخاطبان ارجمند نشریه خبری تحلیلی شورای عالی قرآن! بحمدالله ششمین شماره نشریه نبا شامل مطالب متنوع و همسو با فعالیت‌های این مجموعه قرآنی، و ارائه گزارش اجمالی از اقدامات شورای عالی قرآن و کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم در سال ۹۵، به زیور طبع آراسته شد. امید که مقبول افتد.

منتظر دریافت نقطه‌نظرات ارزشمندتان هستیم.

محمدتقی میرزاجانی

۱۳/فروردین/۹۶



گزارش برنامه‌های اجرا شده

شناسنامه

برگزارکننده:

شورای عالی قرآن

مناسبت:

فرارسیدن ماه مبارک رمضان

زمان:

پنجشنبه ۱۸ خردادماه ۱۳۹۵

ساعت شروع: ۱۷:۳۰

ساعت پایان: ۲۰:۳۹

(موعد اذان مغرب)

مدعوین: حدود ۹۰۰ نفر

تعداد برنامه‌ها: ۱۳ برنامه

با فرا رسیدن ماه مبارک رمضان، زمان محفل پرفیض قرآنی در حضور رهبر معظم انقلاب اسلامی هم فرا رسید.

تلاوت تحقیق توسط آقای سید مصطفی حسینی

این محفل قرآنی با تلاوت قاری ۲۱ ساله قزوینی که در رشته کارشناسی بهداشت در حال تحصیل است، آغاز شد. وی یکبار دیگر هم در نوجوانی، در این جلسه تلاوت کرده بود. ادای خوب و قرائت مجلسی سالم به سبک استاد منشاوی از ویژگی‌های قرائت این قاری جوان است. وی آیات ۲۰ تا ۲۹ سوره مبارکه انفال را تلاوت کرد.

سید مصطفی، چند روز قبل از ماه رمضان، نماینده شایسته کشورمان در مسابقات بین‌المللی مالزی بود.



اجرای مدیحه توسط

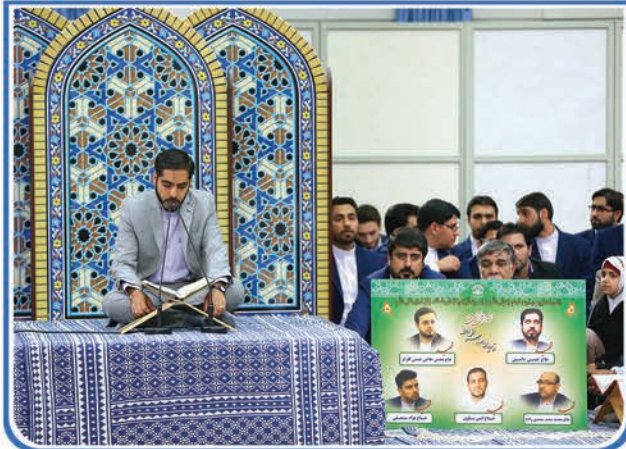
گروه مدیحه‌سرایی منتخب استان یزد

اولین گروه مدیحه‌سرایی این محفل، در قالب یک برنامه ترکیبی، اشعاری را به عربی و فارسی با موضوع شهدای منارائه نمود و تشویق حاضران و توجه رهبر انقلاب را به همراه داشت. این گروه، متشکل از اعضای دو گروه مدیحه‌سرایی ثقلین و بینات یزد بود.

اسامی اعضای گروه ثقلین و بینات یزد: محمدحسن حسن زاده، مهدی شایق، علی اکبر کاظمی، طه ملکوتیان، مهدی ضیافتی، مصطفی شایق، صادق طالبی، مجید مضطرزاده، مسعود ملک ثابت، قاسم پرهیزگار، حمید حاتمی زاده، حسین دستجردی و محسن پاکدامن.



تلاوت تحقیق توسط آقای هادی موحد امین



این قاری ۳۳ ساله خوش‌خوان تهرانی که از تلاوتی فنی برخوردار است و از سبک ترکیبی در تلاوت خود بهره می‌برد، در این محفل آیات ۱۲۰ تا آخر سوره مبارکه نحل را تلاوت کرد. تحصیلات هادی موحد امین کارشناسی امور گمرکی و کارمند آموزش و پرورش است. وی برای اولین بار در این محفل نورانی تلاوت نمود.

تلاوت تحقیق توسط قاری نوجوان آقای سید محمدحسین بنای وطن



سید محمدحسین بنای وطن، ۱۳ ساله از اصفهان است. این قاری نوجوان در محضر رهبر انقلاب آیات ۱ تا ۱۴ سوره مبارکه انسان را با سبک استاد شحات محمد انور تلاوت کرد.

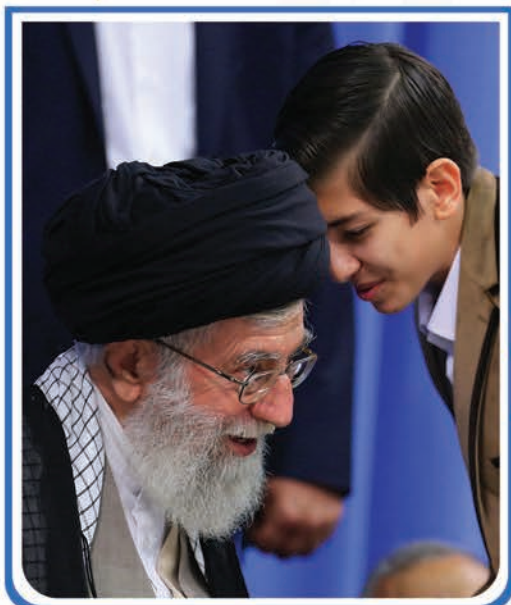
اجرای همخوانی قرآن توسط گروه جمع خوانی میعاد و معراج استان قم



این گروه متشکل از قاریان اعضای گروه مدیحه‌سرایی میعاد و معراج استان قم با حضور مهدی غریبی، روح‌الله آقای، محمدحسین فراهانی، امیر بهادر رحمانی، محمود بهرامی، علیرضا محمودی، اسحاق عبداللهی، علی صافی، مهدی حسن نژاد و سیدمحمد موجانی در این محفل به اجرای برنامه پرداختند. گروه‌های میعاد و معراج، آیات ۳۰ تا ۳۶ سوره مبارکه فصلت را به سبک شیخ کامل یوسف بهتیمی و آیات ۱ تا ۱۰ سوره مبارکه شمس را به تقلید از استاد عبدالفتاح شعشعاعی به زیبایی تلاوت کردند. اجرای این گروه، با تأیید و تشویق رهبر معظم انقلاب همراه شد.

تلاوت تحقیق توسط آقای مهدی ساعد

قاری ۳۳ ساله همدانی که از پاسداران سرافراز سپاه انقلاب اسلامی است، آیات ۶ تا ۱۳ سوره مبارکه صف را با غلبه سبک عبدالعزیز حصان در این محفل تلاوت کرد. تحصیلات وی کارشناسی علوم تربیتی است و پیش از این رتبه‌های متعدد از جمله رتبه اول مسابقات بین‌المللی نیروهای مسلح ایران و عمان و کسب سطح عالی مسابقات کشوری در سال ۹۴ در کارنامه او دیده می‌شود.



تلاوت تحقیق توسط قاری نوجوان آقای علی‌رضا اسحاقی

دومین قاری نوجوان علیرضا اسحاقی، ۱۴ ساله از خراسان رضوی بود. وی در سال ۹۴ رتبه سوم مسابقات سراسری در مقطع شکوفه‌ها را کسب کرده است. علیرضا آیات ۶۳ تا ۷۱ سوره مبارکه فرقان را به سبک استاد مصطفی اسماعیل تلاوت کرد.

تلاوت تحقیق توسط آقای حمید شاکر نژاد

حاج حمید ۳۵ ساله از خراسان رضوی که حائز رتبه اول بیست و دومین دوره مسابقات بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران است، برای چندمین بار، موفق به تلاوت در این محفل معظم شد. وی در رشته کارشناسی عمران تحصیل کرده است. ایشان در این محفل آیات ۶۹ تا ۷۴ سوره مبارکه نساء را تلاوت کرد.





اجرای مدیحه توسط گروه مدیحه سرایی منتخب استان خوزستان

در بخش دیگری از این محفل نورانی، گروه منتخب مدیحه سرایی استان خوزستان به سرپرستی دکتر مهدی دغاغله اثر خود در مدح خاتم پیامبران (ص) را اجرا کرد. این گروه، متشکل از گروه‌های ثقلین اهواز، سبطین اهواز، میعاد، باقرالعلوم، العباد، آل یاسین و چند نفر از مبتهلین استان بوده است. لازم به ذکر است اجرای موشحین خوزستانی، معطوف به بازخوانی چند اثر قدیمی و خاطره‌انگیز گروه ثقلین بود که مورد توجه حاضران قرار گرفت. اسامی اعضای گروه منتخب خوزستان عبارتند از: دکتر مهدی دغاغله (سرپرست گروه)، ناصر دغاغله، سیدجاسم موسوی، انور دغاغله، باقرسواری، صالح دغاغله، شجاع زویدات، راضی سلامی‌زاده، اسماعیل ابوغیبش، احسان سوری، نادر جلالی، اسامه موسوی، مصطفی سواری، احمد راهی مالکی، ناصر بریچی، حسن خانچی، ابراهیم ساعی پور، قاسم زرگانی، منصور علوی مرام و مجید آذربو



اجرای ابتهال توسط آقای حسین رفیعی

پس از گذشت تقریباً دو ساعت از شروع محفل، مقام معظم رهبری همچنان برنامه‌ها را با دقت خاصی دنبال می‌کردند. در دهمین برنامه این محفل، نوبت به مبتهل ۲۷ ساله گیلانی می‌رسد که برای دومین بار، توفیق اجرا در این مراسم را یافت و ابتهالی با مضمون مناجات با پروردگار اجرا کرد.





تلاوت تحقیق توسط قاری مصری عبدالناصر حرک

عبدالناصر حرک ۴۰ ساله از کشور مصر، برای اولین بار توفیق تلاوت در این محفل را می‌یافت؛ وی از شاگردان مکتب شیخ راغب مصطفی غلوش است. با توجه به درگذشت این استاد شهیر مصری، دعوت از عبدالناصر حرک معنادار بود. وی در این محفل آیات ۱۸۳ تا ۱۸۶ سوره مبارکه بقره و سوره مبارکه کوثر را تلاوت کرد.



تلاوت تحقیق توسط آقای احمد ابوالقاسمی

در این قسمت از برنامه نوبت به قاری نام‌آشنای کشورمان که به ارائه تلاوت‌های فنی و استادانه معروف است، می‌رسد. حاج احمد که برای چندمین بار در این محفل تلاوت می‌کرد، آیات ۱ تا ۲۰ سوره مبارکه جن را به زیبایی تلاوت کرد و هیجان حضار را برانگیخت و مورد تشویق مقام معظم رهبری قرار گرفت. انتخاب دقیق و به‌جای آیات به‌ویژه در این محفل، از نقاط قوت تلاوت‌های ایشان است.



اجرای دعای خاتمه جلسه توسط آقای غلامرضا شاه‌میوه اصفهانی

در بخش پایانی جلسه، غلامرضا شاه‌میوه از اساتید پیشکسوت که دفعات زیادی در قالب گروه‌های جمع‌خوانی قرآن و مدیحه‌سرایی در این محفل اجرای برنامه داشته، به قرائت دعای ختم قرآن پرداخت و مراسم، مهیای استماع بیانات رهبر حکیم انقلاب شد.





مشروح بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در این مراسم امروز جهان بشریت بیشتر از هر زمانه محتاج قرآن است

درمانند؛ با این دیگر کاری نمی‌توانستند بکنند. الفاظ قرآن، آهنگ قرآن، شیوه و سبک قرآن، خودش یک معجزه است. قرآن شعر نیست، نثر هم نیست؛ چیزی است که نه شعر است، نه نثر است اما هم زیبایی بهترین شعر را و هم زیبایی بهترین نثر را دارد. وزن هم گاهی در بعضی از آیات قرآن هست اما زیبایی لفظی قرآن با وزن نیست؛ آن جایی که وزنی هم وجود ندارد، زیبایی و لفظ قرآن، انسان را مجذوب می‌کند؛ تعبیر «مسحور» درست نیست اما باید بگوییم دل انسان را می‌رباید؛ این جوری است.

خب، از این زیبایی باید به‌عنوان ابزار استفاده کرد؛ مقصود از قرآن، این نبود که کلام زیبایی را ارائه کند تا فصحاء و بلغاء و شعرا و مانند این‌ها در مقابل آن تصدیق کنند و به زانو دربیایند و مجبور بشوند بگویند این خوب است، زیبا است؛ مقصود این نیست فقط؛ مقصود این است که ما از این دریچه، از دریچه زیبایی، خودمان را برسانیم به آن فضای بوستان پُربرکت و پُرشکوه معارف قرآنی؛ مقصود این است، هرچه که لفظ قرآن زیبا است، هزار برابر - حالا من هزار را به‌عنوان یک حرف رائج عرض می‌کنم؛ شاید هزاران برابر، ما که قادر به اندازه‌گیری نیستیم - معنای قرآن و معارف قرآن زیباتر است. چه کسی آن را می‌فهمد؟ آن کسی که تدبّر کند، در دل را باز کند، این حقایق

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا ونبينا
أبي القاسم المصطفى محمد وآله الاطيبين الاطهرين
المنتجبين سيما بقية الله في الارضين.

خیلی خوش‌آمدید، خیلی خرسند بودیم امروز، واقعا استفاده کردیم؛ بحمدالله این دائرة مبارک انس با قرآن و تلاوت قرآن روزبه‌روز در کشور ما توسعه بیشتری پیدا می‌کند و این از برکت انقلاب و نظام اسلامی است. البته امسال ما در غم فقدان این عزیزانی که عکس‌شان این‌جا است - به نظرم همه‌شان سال گذشته این‌جا بودند، با ما بودند، بعضی‌شان خواندند، تشویق‌شان کردیم، تأییدشان کردیم - امیدواریم ان‌شاءالله خدای متعال این عزیزان را در جوار قرآن، در سایه قرآن، با شفاعت قرآن به مراتب عالی‌تر رحمت و غفران خودش برساند؛ به بازماندگان‌شان صبر بدهد؛ و حج نیمه‌تمام آن‌ها را به‌تمامی و به بهترین وجه مورد قبول قرار بدهد.

زیبایی قرآن فقط در معانی و معارف قرآن نیست؛ الفاظ قرآن هم زیبا است. همین زیبایی لفظی موجب شد که آن کسانی که دل‌های‌شان را قفل زده بودند و بر روی قرآن بسته بودند و حاضر نبودند مفاهیم قرآن را در هنگام نزول بفهمند و ببینند و استفاده کنند و قبول کنند، همان‌ها هم در مقابل زیبایی معجزه‌آسای این الفاظ

به سمت معارف قرآن؛ ما را باید آشنا کند و مانوس کند با قرآن. قرآن را با آوازه‌خوانی اشتباه نگیرید؛ آوازه‌خوانی یک مقوله دیگر است؛ البته الآن متأسفانه در خوانندگان مصری کسانی هستند که تالی قرآنند اما آواز می‌خوانند، آوازه‌خوانی می‌کنند؛ هستند. آن قراء نسل‌های قبل - مثل شیخ مصطفی اسماعیل، مثل شیخ عبدالفتاح شعاعی، حتی مثل محمد رفعت - این بزرگان همه موسیقی‌دان بودند اما قرآن را با آهنگ و الحان قرآنی می‌خواندند؛ نمی‌گذاشتند با الحان کاباره‌ای و نمی‌دانم موسیقی‌های مبتذل مخلوط بشود. امروز بعضی‌ها این ملاحظات را ندارند؛ آدم می‌پندد در آن‌ها. این زیبایی‌ها باید ما را به قرآن نزدیک بکند؛ باید انس ما را با قرآن زیاد کند.

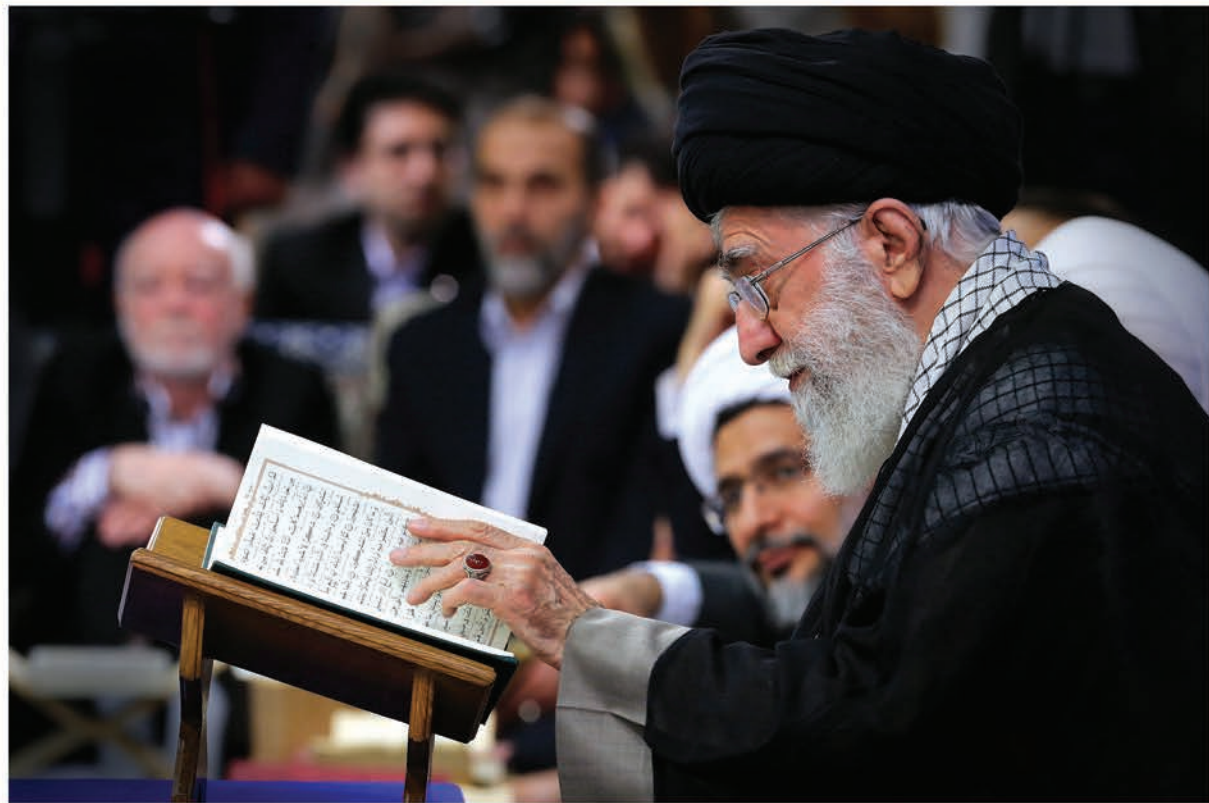
یکی از کارهایی که خیلی خوب است در کشور انجام بگیرد - البته کم‌وبیش هست، قبل از انقلاب هم به یک شکلی بود؛ بعد از انقلاب البته بهتر است و به یک شکل بهتری وجود دارد لکن باید رواج پیدا کند - این است که ما جلسه تلاوت قرآن داشته باشیم. قبل از انقلاب خب جلسه دوره و قرآن داشتیم؛ بنده خودم آن وقت‌ها چندین جلسه این‌جوری تشکیل می‌دادم و حضور پیدا می‌کردم و دیده بودم و شرکت کرده بودم؛ آن منظور نیست؛ آن جلسات برای تعلیم قرآن بود؛ یکی یکی می‌خواندند، تعلیم پیدا می‌کردند. منظور از جلسه تلاوت قرآن این است که جلسه‌ای تشکیل بشود، افراد حاضر بشوند، قاری قرآن بنشینند آن‌جا یک ساعت - کمتر یا بیشتر - قرآن بخواند؛ مستمعین [هم] فقط برای شنیدن قرآن بیایند آن‌جا بنشینند؛ بیایند بنشینند و قرآن را بشنوند. این خیلی مؤثر است. این از خواندن خود انسان هم در مواردی تأثیرش بیشتر است. بعضی هستند که معانی قرآن را می‌فهمند، معانی این کلمات را می‌فهمند. ما البته

را به دل راه بدهد. در هر عصری، در هر زمانی، اگر انسانی که با مسائل زندگی سروکار دارد و مسائل زندگی برایش مهم است، با قرآن این جور ارتباط نزدیک داشته باشد، معجزه قرآن را درمی‌یابد؛ بعضی کمتر بعضی بیشتر؛ در بعضی زمان‌ها کمتر در بعضی زمان‌ها بیشتر.

به نظر من معجزه معارف قرآنی را اگر ما اهل دل باشیم «لَمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَ هُوَ شَهِيدٌ»؛ اگر گوش جان را در اختیار قرآن بگذاریم، ما امروز بیشتر می‌توانیم به معجزیت قرآن پی ببریم از آن‌هایی که هزارسال قبل بودند. در این دنیای پیچیده، در این دنیای طوفانی، در این دنیای سرشار از معضلات - این قدرت‌ها، این پیشرفت علمی - این‌جا است که قرآن وقتی وارد میدان می‌شود، وقتی حرف می‌زند «إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ»، آدم این را حس می‌کند که واقعا «يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَ يُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ».

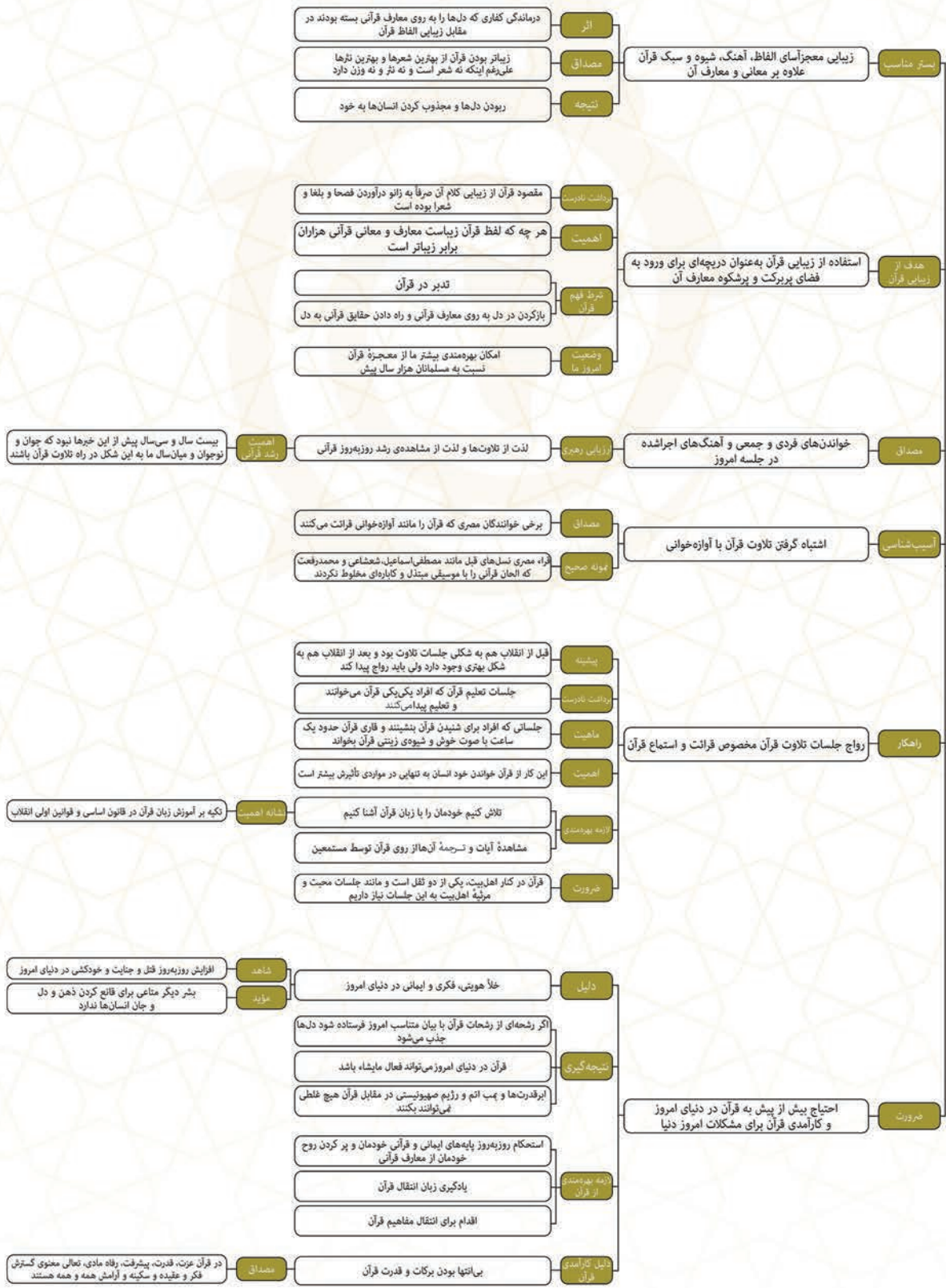
خب، [از خواندن] شما خوش‌خوان‌ها - که امروز من واقعا لذت بردم از خواندن [شما]؛ چه خواندن‌های فردی، چه خواندن جمعی، چه این آهنگ‌هایی که اجرا کردند - واقعا انسان قلباً لذت معنوی می‌برد؛ و دو لذت: یک لذت از خود این خواندن‌ها و تلاوت‌ها و صداها و اجراها؛ یک لذت - که برای بنده حقیر این لذت دوم بالاتر از لذت اول است - لذت مشاهده رشد روزبه‌روز قرآنی‌های کشور. بیست سال پیش این خبرها نبود، سی سال پیش این خبرها نبود، قبل از انقلاب اصلاً این خبرها نبود که جوان ما، میان‌سال ما، کودک ما، نوجوان ما، در راه قرآن، در راه حفظ، در راه شیوه‌های تلاوت باشند.

خب، این زیبایی‌هایی که امروز شما آفریدید - و هرچه می‌توانید بیشتر از این بیافرینید، باید بیافرینید - این‌ها باید دریچه‌ای باشد



نمودار محتوایی بیانات رهبر انقلاب اسلامی در این مراسم ۱۳۹۵/۳/۱۸

برای ورود به بوستان معرفت قرآنی استفاده از زیبایی‌های قرآن





دل‌نویسه سرپرست گروه همخوانی معراج قم، سید محمد موجانی:

بهرامی، علیرضا محمودی، اسحاق عبداللہی، علی صافی، مهدی حسن نژاد و سیدمحمد موجانی در مقابل ولی امرمان دست‌به‌سینه و مشتاق نشستہ بودیم. در ابتدا یکی از دوستان از ایشان تقاضا کردند تا نام فرزندشان که ان‌شاءالله بہزودی بہ دنیا خواهد آمد را انتخاب کنند. ایشان ہم مرحمت فرمودند و نام‌های "مجتبی" و "حُسنی" را بہ تناسب جنسیت انتخاب فرمودند. حضرت آقا بہ گرمی از ہمہ دوستان استقبال کردند و سپس فرمودند: شما قمی‌ها ہرکاری کہ قصد کنید، انجام می‌دهید و انصافاً کارهای ولو سخت را ہم با اثرگذاری و جذایت و نتیجہ مطلوب انجام می‌دهید. از اجرای گروه شما لذت بردم، سعی کنید ہمین اجراهای همخوانی قرآن را گسترش دهید، چراکہ نور ہدایت الہی را برای مخاطب بہ ہمراہ دارد. تلاش کنید این نوع کارها و این همخوانی‌ها را نشر دهید و جلسات تلاوت و همخوانی قرآن برقرار کنید، امکان دارد کسی متوجہ معنا نشود اما قطعاً اثرات معنوی خود را خواهد گذاشت. خداوند بہ شما سعادت و توفیق ثبات قدم در این راہ عطا فرماید و موفق باشید. ہرچند دل‌کنند سخت بود اما این لحظات شیرین رو بہ پایان بود و مجبور بہ خداحافظی بودیم. سلام خانوادہ خود را بہ ایشان رساندیم، از محضرشان طلب دعای خیر، ثبات قدم و عاقبت‌بہ خیری کردیم و ایشان ہم فرمودند: ما بہ شما دعا می‌کنیم و خواہیم کرد، شما ہم ہمت کنید. ہمہ آمین گفتیم و از محضرشان مرخص شدیم.

از حدود ۲ ماہ قبل از ماہ رمضان، با فراخوان شورای عالی قرآن، مجموعہ آثار گروه‌های ممتاز کشور جہت ارزیابی و انتخاب برای اجرا در محفل قرآنی در محضر رہبر معظم انقلاب، بہ شورا ارسال شد. گروه‌های معراج و میعاد قم ہم بہ ہمین ترتیب بہترین آثار خود را ارسال کردند.

پس از بررسی و کارشناسی آثار، ہم‌خوانی سورہ فصلت استاد کامل یوسف بہتیمی کہ توسط گروه معراج اجرا و ارسال شدہ بود، مورد تأیید قرار گرفت و مقرر شد این اثر بہ‌صورت مشترک توسط گروه‌های میعاد و معراج قم در قالب گروه منتخب استان قم اجرا شود. این آیات در مشورت با شورای عالی قرآن و با توجہ بہ موضوع آن کہ بحث مقاومت و پایداری است انتخاب گردید. بہ لطف خداوند متعال، این اثر با زیبایی ہر چہ تمام‌تر در محضر حضرت آقا بہ اجرا درآمد. تحسین و تشویق ایشان در حین اجرای برنامه و رضایت‌مندی و لبخند آقا، پاداش تلاش‌های ما از ابتدا تاکنون بود.

قبل از اجرای برنامه، جہت ارائه گزارش بہ حضور رہبر انقلاب مشرف شدم و پس از احوال‌پرسی و ارائه گزارش مختصر اجرای همخوانی سورہ فصلت و سورہ شمس، ایشان مزاحی کردند و فرمودند: آن آیہ سجده واجب را ہم می‌خوانید؟ آمادہ سجده شویم؟

پس از این مزاح شیرین، جہت اجرای برنامه از محضرشان اجازہ گرفتیم و بہ جمع دوستان گروه بازگشتم و برنامه خود را آغاز کردیم و تشویق‌های قرآنیان حاضر، متأثر از این تلاوت دلنشین تا پایان اجرا، ہمراہ ما بود و قطع نمی‌شد.

پس از اجرای برنامه بہ اتفاق دوستان، خدمت آقا رسیدیم و پس از عرض ادب در مقابل ایشان نشستیم. انگار ہمہ خواب می‌دیدیم، یک جمع صمیمی و ہمہ در کنار ہم، مهدی غریبی، روح‌اللہ آقایی، محمدحسین فراہانی، امیر بہادر رحمانی، محمود

اختتامیه مسابقات بین‌المللی قرآن کریم

شناسنامه

برگزارکننده:
سازمان اوقاف و امور خیریه
مناسبت:
اختتامیه سی و سومین
دوره مسابقات بین‌المللی
قرآن کریم
زمان:
۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۵
ساعت شروع: ۱۰:۱۵
ساعت پایان: ۱۲:۰۰
حاضران:
بیش از ۳۰۰۰ نفر

طبق روال چند شماره قبلی نشریه نبأ، علاوه بر گزارش دیدار قرآنیان با مقام معظم رهبری در طلیعه ماه مبارک رمضان، روایت اجمالی دیدار شرکت‌کنندگان مسابقات بین‌المللی تهران با معظم‌له در مراسم اختتامیه نیز از نظر خواهد گذشت.



حاشیه‌نگاری

محفل بین‌المللی قرآن کریم

منا تقدیم می‌کنم که سال گذشته در همین محفل تلاوت کردند و امروز در بین ما نیستند.

وی در تشریف به حضور مقام معظم رهبری، از ایشان درخواست کرد تا خطبه عقدش را جاری کنند؛ که این درخواست مورد موافقت معظم‌له قرار گرفت.

ابتهاج خوانی زیبای رضوان درویش در وصف پیامبر اکرم (ص)، اهل‌بیت (ع) و رهبر معظم انقلاب، شور و نشاط خاصی به محفل بخشید و گاهی از محتوای اشعار و شور اجرای این مبتهل برجسته، صدای گریه حاضران به گوش می‌رسید.

تلاوت حامد شاکر نژاد، پایان‌بخش این جلسه قرآنی بود. وی پس از تلاوت به همراه پدرش نزد رهبر معظم انقلاب شرفیاب شد. سپس حجت‌الاسلام علی محمدی نماینده ولی‌فقیه و رئیس سازمان اوقاف و امور خیریه به ارائه گزارش این دوره از مسابقات پرداخت.

در ادامه برنامه، رهبر معظم انقلاب اسلامی طی سخنانی، مأنوس شدن مردم با قرآن را از برکات انس با کتاب آسمانی برشمردند و گفتند: متأسفانه امروز زندگی مسلمانان با قرآن فاصله گرفته و بیش از هر زمان به تعالیم قرآن نیاز دارند.

طبق برنامه همه‌ساله، شرکت‌کنندگان، دست‌اندرکاران مسابقات بین‌المللی قرآن و جامعه قرآنی کشور در پایان این رقابت‌ها به دیدار رهبر معظم انقلاب رفتند. در واقع این برنامه حسن ختام سی و سومین دوره مسابقات بین‌المللی بود.

برنامه از ساعت ۱۰:۱۵ با ورود رهبر معظم انقلاب به حسینیه آغاز شد و در ابتدا حامد ولی‌زاده نفر اول مسابقات در رشته قرائت به تلاوت آیاتی از کلام‌الله مجید پرداخت. به نظر می‌رسید فراغت از مسابقات و اضطراب‌های ناشی از آن، آرامش خاصی به چهره ولی‌زاده بخشیده بود. وی پس از تلاوت، به دست‌بوسی رهبر معظم انقلاب رفت و چفیه معظم‌له را به‌عنوان یادگار از ایشان دریافت کرد.

تلاوت مجتبی فردفانی، نفر اول رشته حفظ کل این رقابت‌ها و تلاوت عبدالغفور جوهرچی نفر اول مسابقات بین‌المللی حفظ کل قرآن روشندان، بخش بعدی این محفل بود. سپس رضوان درویش، داور سوری مسابقات برای اجرای ابتهاج، در جایگاه مستقر شد.

فردفانی پیش از آغاز قرائت، از شهدای مهاجر الی الله و شهدای مدافع حرم یاد کرد و گفت: ثواب این تلاوت را به شهدای قرآنی



گزارش برنامه‌های اجراشده

تلاوت تحقیق

نام قاری: حامد ولی‌زاده - ۲۸ ساله
 از کشور: جمهوری اسلامی ایران - آذربایجان غربی
 مناسبت اجرا: کسب رتبه اول مسابقات در رشته قرائت
 آیات تلاوت شده: آیات ۵ تا ۱۸ سوره مبارکه انسان و سوره مبارکه نصر



تلاوت ترتیل

نام حافظ: مجتبی فرد فانی - ۲۵ ساله
 از کشور: جمهوری اسلامی ایران - فارس
 مناسبت اجرا: کسب رتبه اول مسابقات در رشته حفظ کل
 قرآن کریم
 آیات تلاوت شده: آیات ۷ تا ۱۲ سوره مبارکه حجرات
 و آیات ۲۲ تا ۲۸ سوره مبارکه مطففین

تلاوت ترتیل

نام حافظ: عبدالغفور جوهرچی - ۴۱ ساله
از کشور: جمهوری اسلامی ایران - خراسان رضوی
مناسبت اجرا: رتبه اول مسابقات در رشته حفظ کل قرآن کریم روشن دلان
آیات تلاوت شده: آیاتی از سوره مبارکه فاطر



اجرای ابتهاال

نام مبتهل: رضوان درویش
از کشور: سوریه - دمشق
مناسبت اجرا: از اعضای هیأت داوری مسابقات
قطعه اجراشده: ابتهاالی با مضمون قرآن کریم و مدح پیامبر اعظم و اهل بیت
(صلوات الله علیهم اجمعین)



تلاوت تحقیق

نام قاری: حامد شاکر نژاد - ۳۳ ساله
از کشور: جمهوری اسلامی ایران - خراسان رضوی
مناسبت اجرا: قاری افتخاری
آیات تلاوت شده: آیات ۱ تا ۱۲ سوره مبارکه اسراء و آیات
۱ تا ۱۲ سوره مبارکه حاقه





مشروح بیانات حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در این مراسم

نقطه‌اصلی اقتدار ملت ایران، مقابله با زیاده‌خواهی و زیاده‌گویی آمریکا است

یکی دیگر از برکات این جلسات این است که جوان‌های ما، مردم گوناگون، طبقات مختلف با قرآن انس پیدا می‌کنند. این حقیقتی است: ما از قرآن دور هستیم؛ امت اسلامی از قرآن دور است؛ زندگی ما، واقعیت‌های زندگی ما با حقایق قرآنی خیلی فاصله دارد! ما باید خودمان را نزدیک کنیم؛ و سعادت امت اسلامی هم به همین وابسته است که خودش را به قرآن و مفاهیم قرآن و معارف قرآن و درس‌های قرآن نزدیک کند. یکی از راه‌ها همین است که قرآن مایهٔ انس جوانان و مردم و زنان و مردان باشد. این هم یکی از برکات این مسابقات است. من تشکر می‌کنم از کسانی که این مسابقات را راه انداختند، اداره کردند، زحماتش را متحمل شدند و آن را مدیریت کردند. توجه داشته باشید! امروز در دنیا برای ضربه‌زدن به اسلام و مسلمین، پول‌های گزافی خرج می‌کنند، کارهای بزرگی انجام می‌دهند. قدرت‌های طاغوتی عالم از اسلام و اهمه دارند، از جامعه‌ی یک‌ونیم‌میلیاردی مسلمین و اهمه دارند، لذا همهٔ تلاش را می‌کنند - با راه‌های مختلف - برای اینکه قدرت را از جامعهٔ مسلمین سلب کنند؛ می‌دانند که اسلام با مطامع آن‌ها مخالف است. اگر صدای اسلام بلند بشود، دیگر نمی‌شود این جور به ملت‌ها ظلم بکنند؛ صدای اسلام را خاموش می‌کنند تا بتوانند مسائل مستضعفین عالم را از یادها ببرند، مسئلهٔ فلسطین را به فراموشی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
و الحمد لله رب العالمین و الصلوة و السلام علی سیدنا
و نبینا ابی القاسم المصطفی محمد و علی آله الطیبین
الطاهرین المعصومین سیما بقیة الله فی الارضین.

[جلسه] امروز بسیار جلسهٔ شیرین و مطلوبی بود. بهره‌مند شدیم از تلاوت‌ها و هنرنمایی‌های قرآنی مردان و جوانان عزیزمان؛ و خوشامد عرض می‌کنیم به میهمانانی که از کشورهای دیگر آمده‌اند؛ چه اساتید قرآنی که حضور دارند، چه مسابقه‌دهندگانی که تشریف دارند.

یکی از محسنات بزرگ این جلسات مسابقهٔ قرآنی، انس برادران مسلمان از کشورهای مختلف با یکدیگر است. سیاست‌های مختلف استکباری خیلی سعی می‌کنند ماها را از هم جدا کنند و ملت‌های مسلمان را نسبت به هم بیگانه کنند بلکه آن‌ها را در مقابل هم قرار بدهند؛ ملت‌های مسلمان باید درست عکس این عمل کنند؛ باید هر چه می‌توانند، از هر راهی که ممکن است، سعی کنند انس خودشان را با یکدیگر بیشتر کنند. یکی از راه‌ها، همین تشکیل این جور جلسات است. قرآن محور است، قرآن مشترک است، نعمت بزرگ الهی است برای همهٔ مسلمان‌ها؛ از این سفره‌ی اطعام معنوی الهی، همه باهم باید استفاده کنند و این جلسات قرآنی، این مسابقات قرآنی، این فرصت را می‌دهد به همه که این کار را بکنند.

این روشنگری جهاد است. جهاد فقط شمشیر گرفتن و جنگ کردن در میدان قتال نیست؛ جهاد شامل جهاد فکری، جهاد عملی، جهاد تبیینی و تبلیغی و جهاد مالی است. امروز به خاطر این که این فریضه را - فریضه تبیین را - ما درست انجام ندادیم، یک عده‌ای دچار گمراهی‌اند و به خیال این که برای اسلام دارند کار می‌کنند، علیه اسلام دارند کار می‌کنند؛ این گروه‌های تروریستی در منطقه ما که امنیت را از ملت‌های مسلمان سلب کرده‌اند، آسایش را از ملت‌های مسلمان گرفته‌اند؛ به جای دشمن، این‌ها دارند با مسلمان‌ها می‌جنگند. این گروه‌های تکفیری، گروه‌های نزدیک به وهابی‌ها کسانی هستند که زحمت دشمن را این‌ها به عهده گرفته‌اند، آن کاری که دشمن می‌خواهد بکند این‌ها دارند برای او انجام می‌دهند؛ بین مسلمان‌ها اختلاف ایجاد کرده‌اند. وقتی مسلمان‌ها باهم سرگرم جنگ شدند قضیه فلسطین فراموش می‌شود؛ کما این که دارند قضیه فلسطین را به فراموشی می‌سپزند. باید تبیین کرد، باید روشنگری کرد، باید کار کرد؛ از این محافل قرآنی استفاده کنید، از این اجتماعات قرآنی استفاده کنید. شماها که از کشورهای مختلف آمده‌اید، ملت‌های خودتان را ارشاد کنید، آگاه کنید؛ آن‌ها را به تعلیم قرآن، به جهاد قرآنی، به تبیینی که قرآن خواسته است [هدایت کنید]؛ **لَتُبَيِّنَنَّ لِلنَّاسِ وَ لَا تَكْتُمُونَهُ**؛ این‌ها را برای‌شان بیان کنید، روشن کنید.

ان‌شاءالله خدای متعال زمینه را برای حرکت امت اسلامی فراهم خواهد کرد. اگر ما جهاد کنیم، اگر ما حرکت کنیم، اگر ما نیت‌مان را خالص کنیم، خدای متعال هم به ما کمک خواهد کرد؛ اگر ما تبلی کنیم، اگر کاری که بر عهده ما است انجام ندهیم، طبیعی است انتظار کمک الهی را هم نباید داشته باشیم. خداوند متعال به کسانی که کار می‌کنند و تلاش می‌کنند، کمک می‌کند؛ خداوند متعال به ملت‌هایی که حرکت می‌کنند و به انسان‌هایی که تلاش می‌کنند، کمک می‌کند؛ تلاش کنیم، حرکت کنیم، خدای متعال هم به ما کمک خواهد کرد.

و شکی نداریم که پیروزی از آن اسلام است؛ این جبهه کفر با همه ی وسعت، با همه زرق و برق، با همه توب و تشری که می‌زنند، بالاخره در مقابل امت اسلامی و جبهه اسلامی مبارز و مجاهد و ادب‌دار به عقب‌نشینی خواهد شد. **وَ لَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا الْاَدْبَارُ لَمْ يَجِدُوْا وَّلِيًّا وَّ لَا نَصِيْرًا**؛ این سنت الهی است و تردیدی در این وجود ندارد. شرطش فقط این است که ما تلاش کنیم، ما حرکت کنیم، ما راه بیفتیم، ما کار کنیم؛ اگر ما کار کردیم، این سنت الهی است که دشمن باید عقب‌نشینی کند و عقب‌نشینی هم می‌کند.

امیدواریم ان‌شاءالله خدای متعال همه ما و شما را با قرآن زنده بدارد، با قرآن بمیراند و در قیامت با قرآن محشور کند.

وَالسَّلَامُ عَلَیْكُمْ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَکَاتُهُ

بسپزند؛ هدف‌ها این‌ها است. اگر ما به قرآن و به هدایت قرآن تمسک کردیم، خواهیم توانست بر این توطئه‌ها فائق بیاییم؛ اگر به این مجاهدت ادامه دادیم، حتماً پیروزی متعلق به ما خواهد بود. باید متمسک به قرآن شد؛ دنیای اسلام احتیاج دارد به اینکه به حبل‌الله تمسک کند، خود را محکم کند، ایستادگی خود را تضمین کند؛ امروز این احتیاج دنیای اسلام است.

ما نباید ضعیف باشیم، ما باید قوی باشیم. قوت فقط به سلاح نیست، قوت فقط به پول نیست؛ مبنای اصلی قوت، ایمان به خدا و پایداری است. خدای متعال [می‌فرماید]: **فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوْتِ وَ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰی لَا انْفِصَامَ لَهَا**؛ اگر ایمان به خدا بود و اگر کفر به طاغوت بود، این تمسک به عروقه و ثقی است، این مایه قدرت است، مایه اقتدار است. در دنیای اسلام، این را ما باید ترویج کنیم؛ این را باید بخواهیم. متأسفانه در دنیای اسلام کسانی هستند که به جای تمسک به قرآن، تمسک به طاغوت می‌کنند؛ آن‌هایی که سیاست‌های آمریکا را در این منطقه اجرا می‌کنند و برطبق میل و نظر و سیاست‌های آمریکا - که طاغوت اعظم آمریکا است، شیطان اکبر آمریکا است - عمل می‌کنند، متمسک به طاغوت هستند، کفر به طاغوت ندارند. شرط اول: **فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوْتِ وَ يُؤْمِنْ بِاللّٰهِ**؛ کفر به طاغوت باید [باشد]

این که ملت ایران در مقابل زیاده‌خواهی و زیاده‌گویی آمریکا ایستاده است، این نقطه اصلی اقتدار ملت ایران است. ما امروز ملت مقتدری هستیم. مسئله اسلام در ایران با مسئله فلان شخصیت دینی یا فلان شخصیت سیاسی فرق می‌کند؛ ما یک دولتیست؛ دولتی که امکانات دارد، یک ملت هشتاد میلیونی دارد، سلاح دارد، اقتصاد دارد، سیاست دارد، علم دارد؛ امروز جمهوری اسلامی این است. دشمن از اسلام مقتدر می‌ترسد، دشمن از اسلام شجاع می‌ترسد؛ از جمهوری اسلامی به این جهت می‌ترسند و به این جهت حمله می‌کنند؛ حمله‌ی آن‌ها به ما از ترس آن‌ها است، چون می‌ترسند و می‌دانند که مواضع جمهوری اسلامی در دنیا مواضع اثرگذاری است؛ چون ما با ملت‌های مسلمان صادقانه حرف می‌زنیم، صادقانه عمل می‌کنیم، آن چه می‌گوییم آن را عمل می‌کنیم و دنبالش می‌رویم، وعده‌های طواغیت نتوانسته است جمهوری اسلامی را و ملت ایران را فریب بدهد نه وعده‌های‌شان ما را فریب داد، نه تهدیدهای‌شان ما را ترساند؛ ما از تهدیدهای‌شان نمی‌ترسیم، از وعده‌های‌شان هم فریب نمی‌خوریم. این لازم است، این را باید دنبال کرد؛ این آن چیزی است که امت اسلامی به آن احتیاج دارد: کفر به طاغوت و ایمان بالله؛ اگر این شد، **فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰی**.

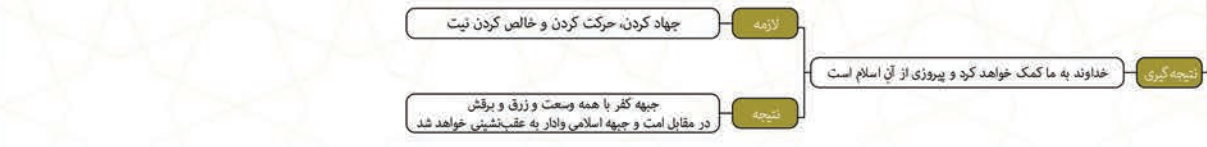
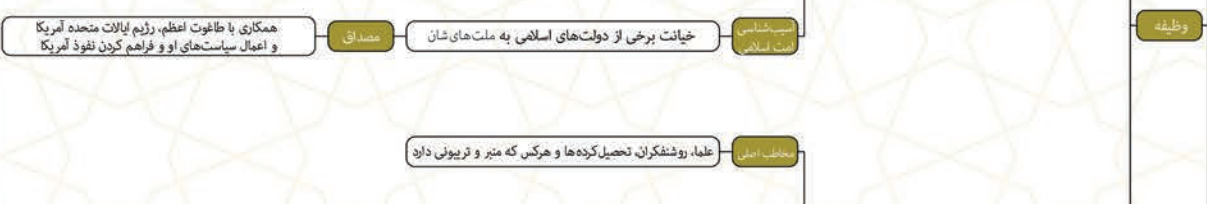
متأسفانه بعضی از دولت‌های اسلامی به ملت‌های خودشان خیانت می‌کنند؛ بعضی از دولت‌های اسلامی به امت اسلامی خیانت می‌کنند، زمینه نفوذ آمریکا را فراهم می‌کنند؛ با طاغوت اعظم که رژیم ایالات متحده آمریکا است، همکاری می‌کنند؛ سیاست‌های او را اعمال می‌کنند. این گرفتاری امروز مسلمانان است، گرفتاری امروز منطقه ما است؛ این خیلی گناه بزرگی است که این‌ها مرتکب می‌شوند.

آن چه وظیفه همه ملت اسلام و همه امت اسلام است، مبارزه برای روشنگری است؛ این در درجه اول. هم علما مسئولند، هم روشنفکران مسئولند، هم تحصیل‌کرده‌ها مسئولند، هم همه کسانی که منبری دارند، تربیونی دارند مسئولند که روشنگری کنند و حقایق دنیای اسلام را برای مردمی که نمی‌دانند بیان کنند؛



نمودار محتوایی بیانات رهبر انقلاب اسلامی در این مراسم ۱۳۹۵/۰۲/۲۹

برگزاری جلسات مسابقه قرآنی



جهان اسلام و امت مسلمان



در خلال سیزدهمین نشست تخصصی شورای عالی قرآن برگزار می شود

جشنواره ترتیل برتر فراخوان

● به منظور ساماندهی و گسترش قرانت قرآن کریم به روش ترتیل در جمهوری اسلامی ایران و تولید آثار فاخر و الگو در این عرصه نورانی، «جشنواره ترتیل برتر» برگزار می شود.

● مرتلین ممتاز سراسر کشور می توانند نمونه تلاوت ترتیل خود را تا تاریخ ۱۵ فروردین ماه ۱۳۹۶ به دبیرخانه سیزدهمین نشست تخصصی استادان، قاریان و حافظان ممتاز قرآن کریم ارسال نمایند.

● قابل ذکر است که رعایت ضوابط و اصول قرانت در اجرای ترتیل در بخش های صوت، لحن، تجوید و وقف و ابتداء مورد تأکید بوده، لکن ابداع و نوآوری به ویژه در لحن، از امتیازات اجرا محسوب می شود و از اهمیت خاصی برخوردار می باشد.

● مرتلین گرامی، می بایست فایل صوتی مربوط را از طریق رایانامه و یا تلگرام به دبیرخانه نشست ارسال نمایند.

لطفات تلاوت: سوره بقره (از آیه ۵۲۳ تا پایان) و سوره طه (کل سوره)

❖ تذکر ۱: ضبط ترتیل در استودیو همراه با افکت مناسب و یا بدون افکت مورد پذیرش است، البته پردازش های تصنعی روی صدا مورد پذیرش نیست.

❖ تذکر ۲: از مرتلینی که در این جشنواره برگزیده شوند، جهت اجرای حضوری در صحن نشست سیزدهم، دعوت به عمل خواهد آمد.

❖ تذکر ۳: شرکت کنندگان در جشنواره می بایست آثار خود را از طریق شماره تلگرامی شورای عالی قرآن (۰۹۱۲۱۰۸۳۶۲۶) و رایانامه info@shora.ir ارسال نمایند.



دکتر محمد زاده:

هم‌افزایی در سایه هم‌دلی

ظاهری علمی باشد. مثل علم فیزیک و علم شیمی. اسلامی بودن آموزش و پرورش، اسلامی بودن مدارس، اسلامی بودن درس‌های مختلف به این است که روح توحید و روح اسلام بر آن حاکم باشد. آیا این باعث شده که رشته‌های تخصصی قرآنی یا علوم قرآنی یا کتاب قرآن و کتاب دینی در آموزش و پرورش و دانشگاه را حذف کنیم و وجود آن‌ها را مضر بدانیم؟ به این معنا که اگر کلاس‌های قرآن و کلاس‌های دینی بیایند مثلاً بقیه دروس از خودشان رفع تکلیف می‌کنند و دیگر وارد فضاهای دینی نمی‌شوند؟ این چه حرفی است! به هیچ‌عنوان این‌ها در تنافی باهم نیستند. مسائل قرآنی و حوزه تخصصی قرآن و علوم قرآنی، در یک پیکره می‌توانند به‌عنوان روح آن پیکره عمل کنند. تا زمانی که نگاه تخصصی به مسائل قرآنی در فضاهای عمومی واقعاً نمی‌توان به‌صورت تصنعی ایجاد کرد. به وجود نیامده، حتماً لازم است فضاهای تخصصی برای قرآن داشته باشیم؛ یعنی هم به‌صورت یک عضوی از پیکر، هم به‌عنوان روح در کالبد این پیکر، می‌بایست برای فضاهای قرآنی برنامه‌ریزی صورت گیرد. با توجه به شرایط محیطی، رسانه و مخاطبین که در رسانه وجود دارد لازم است مسائل قرآنی و دینی و اسلامی، هم به‌صورت خون و روح در رگ‌ها و در کالبد رسانه دمیده و جاری شود و هم باید به‌صورت یک عضو خاص، کارهای تخصصی خودش را انجام دهد، هیچ‌کدام مانع یا نافی هم نخواهند بود.

البته قبول دارم که ما با مطلوب فاصله داریم اما به این معنا نیست که بخواهیم بدون این که به آن شرایط ایده آل و مطلوب برسیم، شبکه‌های تخصصی قرآن را نفی کنیم.

برگزاری این جلسه نشان‌دهنده اهتمام دوستان شورای عالی قرآن به مسائل قرآنی خصوصاً در حوزه رسانه است. ما دوستان شورا را هم از جهت ساختاری و سازمانی و هم از جهت توان کارشناسی، همواره در کنار خودمان احساس می‌کنیم، به‌عنوان یک حامی جدی و یک همیار و هم‌افزا در حوزه قرآنی. بنده سعی کردم این اندیشه و حس را هم در رادیو قرآن و هم الان که در کنار دوستان شبکه قرآن هستم منتقل کنم. لذا در این‌گونه جلسات مشترک، در کنار هم هستیم تا اتفاقات خوبی در حوزه قرآن و رسانه بیفتد.

جایگاه شبکه‌های قرآنی در رسانه ملی

گاهی اوقات این پرسش مطرح می‌شود که رادیو قرآن، رادیو تلاوت و شبکه قرآن و معارف سیما در رسانه ملی چه جایگاهی دارند؟ آیا ما مسائل قرآنی را در دو شبکه رادیویی و تلویزیونی قرآنی متمرکز کرده‌ایم و به‌گونه‌ای شبکه‌های دیگر را از این وظیفه مستثنی یا وظیفه‌شان را کم رنگ کرده‌ایم؟ اقدام به تأسیس شبکه‌های تخصصی قرآنی از این نظر آسیب بوده یا نقطه قوت است؟

با یک مثال، به این سؤال پاسخ می‌دهم. اگر ما بنا داریم که یک آموزش و پرورش اسلامی داشته باشیم، اگر بخواهیم دانشکده اسلامی داشته باشیم، اسلامی بودن دانشکده صرفاً به این که ما یک‌سری واحدها یا رشته‌های دینی و اسلامی داشته باشیم نخواهد بود. نگرش مقام معظم رهبری و برخی علما مانند حضرت آیت‌الله جوادی آملی این است که روح توحید در دروس باعث می‌شود که ما آن درس را الهی بدانیم اگرچه ظاهرش



شبکه قرآن، شبکه‌ای تخصصی با مخاطبان عام

ما سه نوع شبکه رادیویی و تلویزیونی داریم. ۱. شبکه عمومی با موضوع عام و مخاطب عام. ۲. شبکه تخصصی با موضوع خاص و مخاطب عام. ۳. شبکه اختصاصی با موضوع عام و مخاطب خاص. به عنوان نمونه، شبکه کودک در تلویزیون، نمونه شبکه اختصاصی است، شبکه کودک موضوعاتش خاص نیست اما مخاطب آن خاص است؛ به همه موضوعات می‌تواند بپردازد: قرآنی، معارفی، تفریحی، سرگرمی، مسابقه؛ اما مخاطبش خاص است. زمانی که می‌گوییم یک شبکه تخصصی است به این معنا نیست که مخاطب را هم تخصصی بزنیم. در خصوص شبکه‌های قرآنی رسانه هم موضوع از همین قرار است. خود قرآن هم، چنین اجازه‌ای به ما نداده است. فرمود: هدی للناس. شاید برخی از نگرش‌های دوره‌های مختلف مدیریتی سازمان صداوسیما ناشی از خلط میحشی بین تعریف شبکه تخصصی و شبکه اختصاصی بوده است. اکنون خوشبختانه موضوع تخصصی شبکه قرآن سیما، شامل موضوعات مختلفی است که با خیلی از مباحث می‌تواند نقطه تلاقی داشته باشد. البته ما نیم‌نگاه‌مان به مباحث تخصصی و مخاطب خاص در ساعت‌های خاص هم هست. به هر جهت لازم است در حوزه‌های قرآنی و معارفی، برنامه‌های تخصصی داشته باشیم که سعی کردیم آن را در ساعت‌های خاص شبانه‌روز طراحی کنیم.



در همین راستا یک اتفاق خوب در رادیو قرآن افتاد و نشانه‌اش همین نظرسنجی‌هایی بود که منتشر شد؛ رادیو قرآن بعد از رادیو جوان، رادیو پیام و رادیو ایران، در رتبه چهارم از حیث میزان مخاطب قرار گرفت و این نشان می‌دهد که در برنامه‌ها، مخاطب در نظر گرفته شده است. نمی‌توانیم بگوییم که در رادیو قرآن فقط در یک بُعد سوم و در

لزوم تفکیک مباحث تخصصی قرآن و معارف در صداوسیما

به نظرم فعالیت‌های قرآنی و معارفی شبکه‌ها را باید تفکیک کنیم. مثلاً حوزه تلاوت، حوزه نغمات، حوزه معارف قرآنی، حوزه علوم قرآنی و ... از هم تفکیک شود. در واقع برای ورود به حوزه تلاوت و تواشیح و نغمات، چون خیلی تخصصی است، یک‌جایی لازم است که به صورت تخصصی، امور تولید و نظارتش را انجام دهد؛ اما در بخش معارف ما می‌توانیم با شبکه‌های دیگر نقاط تلاقی برقرار کنیم و این شدنی است؛ یعنی اگر فضای ایده‌آل را بخواهیم در نظر بگیریم، لازم است افرادی که اجمالا دین‌شناس خوبی هستند و کلیاتی را از مباحث قرآنی و دینی و اسلامی می‌دانند وارد گروه‌های معارف شبکه‌های مختلف بشوند و عهده‌دار مباحث معارفی باشند، در این صورت، دیگر لزومی ندارد که ما یک فکر و یک سری مطالب را به صورت متمرکز به شبکه‌های مختلف پمپاژ کنیم. بلکه معارف اسلامی، معارف قرآنی یا علوم قرآنی می‌تواند با توجه به هدف‌گذاری و مخاطبان هر شبکه و با تدبیر گروه معارف خودش، طراحی و ارائه گردد. اصلاً این اصرار نیست که مباحث معرفتی و معارفی به صورت یکنواخت در همه شبکه‌ها جاری شود.



پرداختن به قرآن در همه شبکه‌ها در دستور کار مدیران ارشد سازمان صداوسیما

خوشبختانه هم نگرش خود رئیس محترم سازمان با توجه به جلسات مکرری که با ایشان داریم و هم معاونت محترم سیما این است که برنامه‌های قرآنی شبکه‌ها تقویت شود. اخیراً جناب آقای دکتر علی عسگری پیشنهادی را مطرح کردند که بنده پیگیر آن هستم تا در برنامه‌ریزی در این حوزه‌ها و معرفی کارشناسان خبره در حوزه کارشناسی معارف و علوم قرآنی و قرائت قرآن، خدمات ویژه‌ای به شبکه‌ها ارائه کنیم. البته در عین حال به استقلال شبکه‌ها خللی وارد نمی‌شود و خدماتی که ارائه می‌گردد، بومی‌سازی خواهند شد.

نمونه‌ی ردپای استفاده و بهره‌برداری از شبکه‌های تخصصی رادیویی و تلویزیونی قرآن که به برنامه‌های معارفی پر مخاطب تلویزیون تبدیل شده، برنامه «سمت خدا» و «آفتاب شرقی» است که بحمدالله موفقیت قابل توجهی کسب نموده است.

بخش‌هایش در قالب گزارش مستند و با حضور مجری‌های توانمند اداره می‌گردد. طبقه بعدی، طبقه «ج» است که آن‌هم باز حالتی ترکیبی دارد اما با بخش‌های کمتر است، لزوماً بخش نمایشی هم ندارد. در صداوسیما طبقه «ج» طبقه خوب و قابل قبولی است و مأموریت انعکاس را عهده‌دار است مانند ضبط سخنرانی و ضبط تلاوت. در این سطح برنامه‌سازی، تهیه‌کننده در محل تولید و دکور برنامه دخالت ندارد و فقط تولیدکننده است. در دوره جدید مایل هستیم که شبکه تخصصی در این مباحث دخالت کند تا به‌صورت واقعی یک برنامه تهیه شود، نه صرفاً یک تولید برای اموری خاص باشد.

کاری که در زیباکنار شد، کار تلویزیونی نسبتاً فاخری از آب درآمد. اکنون پذیرفته شده که برای ارائه یک کار خوب تلویزیونی در مسابقات ملی و بین‌المللی باید سرمایه‌گذاری شود. در فضای مسابقات چه تعداد مخاطب حضوری جمع می‌شوند؟ در شرایط ایده‌آل نهایتاً ۵ تا ۱۰ هزار، ولی میلیون‌ها نفر می‌توانند جذب برنامه‌های فاخر تلویزیونی شوند.

راه‌اندازی لیگ برتر قرآنی

هم‌اکنون مشغول طراحی برخی از مسابقات ملی تلویزیونی هستیم که البته نیازمند حمایت مالی است. یک لیگ تیمی طراحی کردیم که از همه استان‌ها یک قاری، یک حافظ و یک شرکت‌کننده در بخش مفاهیم باهم رقابت می‌کنند. مسابقه تلویزیونی در این سطح، جایش خالی است. بعد از لیگ برتر، لیگ‌های اختصاصی هم داریم، مثل لیگ حفظ و لیگ قرائت.

*** در بخشی از این جلسه، سید علی سرابی، قائم مقام شورای عالی قرآن، به ذکر نکات و ارائه پیشنهادهایی در خصوص فعالیت‌های شبکه قرآن و معارف سیما پرداخت.**

ضرورت تقویت ارتباط با مخاطبان

ما باید با طراحی یک نوع ارتباطی که پویایی و جذابیت داشته باشد با مخاطب ارتباط برقرار کنیم، یکی از کمبودهای شبکه قرآن نسبت به برنامه‌های شبکه‌های دیگر، کم بودن ارتباط تنگاتنگ با مخاطبان است. مثلاً فرض کنید یک نظرسنجی در حاشیه پخش مسابقات قرآن طراحی کنیم که در این ماه، تلاوت برتر از دیدگاه مخاطبان انتخاب شود. این نوع کارها، خود جذابیت مضاعف ایجاد می‌کند. البته اجرای چنین طرح‌هایی به کمیته‌ای متشکل از کارشناسان و طراحان خبره و نهایتاً یک تهیه‌کننده قوی نیازمند است.

پیشنهاد راه‌اندازی جشنواره بین‌المللی تلاوت‌های برتر

جشنواره بین‌المللی تلاوت‌های برتر، یک مسابقه‌ای است مانند جشنواره فیلم فجر که تشکیلات مسابقاتی دارد، منتهی تحت عنوان جشنواره، به این کیفیت که از سراسر جهان اسلام قاریان حرفه‌ای دعوت شوند و در طول یک ماه (مثلاً ماه رمضان) در محافل پیش‌بینی‌شده (مانند حرم مطهر امام رضا «ع») بهترین تلاوت‌های‌شان را ارائه دهند و درنهایت تلاوت‌ها توسط یک گروه کارشناسی و عموم مردم ارزیابی و تلاوت‌های برتر انتخاب شوند.

یک فضای خالی از نگرش مخاطب، برنامه‌سازی شده، حالا اگر مخاطب آمد یا نیامد فرقی ندارد! قطعاً در خیلی از برنامه‌ها این ظرایف و دقایق در برنامه‌ریزی، در طراحی کنداکتور و جدول پخش، در اجرای طرح‌های فراگیر و ... رعایت شده و نصاب مطلوب مخاطب حاصل شده است. البته کار در فضای دیداری در موضوع قرآن کریم، دشواری‌های خاص خودش را دارد، به عبارت‌دیگر مختصات تلویزیون با رادیو فرق می‌کند، با همین تعریف و کلیاتی که در رابطه با مخاطب گفته شد، شبکه قرآن مخاطب را کلاً عام می‌بیند. در طراحی غالب برنامه‌هایی که در حال پخش است - و اخیراً هم در مورد یک برنامه (برنامه پرسمان)، موردعنایت و تقدیر مقام معظم رهبری حفظه الله قرار گرفته - مخاطب عام، مدنظر است. البته از مباحث تخصصی نباید غفلت کنیم. مثل برنامه اسرا که مخاطبش نوجوان‌ها هستند.

کرسی‌های تلاوت قرآن با هدف همراهی مخاطب عام

با توضیحاتی که ارائه دادم ممکن است این سؤال مطرح شود که مخاطب قرائت در شبکه قرآن، خاص است یا عام؟ قطعاً پخش قرائت برای مخاطب عام است، زیبایی و هنری که در فن قرائت قرآن نهفته است، آن‌قدر مخاطب عام دارد که شاید از دایره اسلام هم فراتر برود. در رابطه با پخش تلاوت قرآن معتمد که قرائت به‌عنوان یک موسیقی اصیل و بهترین موسیقی، بهترین صدا و بهترین لحن است که می‌تواند پخش شود.

ما دنبال انعکاس محافل و کرسی‌های تلاوت با مختصاتی که خود حضرت‌آقا مدنظرشان است، هستیم. مثلث شورای عالی قرآن، شبکه قرآن سیما و رادیو قرآن و نهاد دیگری که برگزاری این جلسات و محافل قرآنی را میزبانی و پشتیبانی کند، بسیار مبارک است.

ارتقای تولیدات قرآنی

اگر به‌ضرورت ارتقاء در موضوع تولید قائل باشیم، قطعاً تأثیر مضاعفی در اقبال و همراهی مخاطب را شاهد خواهیم بود. در حوزه تلاوت بنا داریم صرفاً یک انعکاس‌دهنده نباشیم، یعنی مایل هستیم که در صفر تا صد آن چیزی که مربوط به قاب تلویزیون می‌شود، از زیبایی، ماندگاری، به‌روز بودن و استفاده از تکنیک‌ها که هم در شأن قاری، شأن فضای قرآنی، شأن شبکه‌ای که می‌خواهد قرآن را منعکس کند و هم در شأن مخاطبین باشد، ورود داشته باشیم؛ بنابراین می‌بایست مقوله قرائت قرآن به‌عنوان یک برنامه تلویزیونی هم دیده شود، صرفاً یک طرح قرآنی نباشد، یعنی یک طرح تلویزیونی و قرآنی باشد.

بخشی از ایده‌آلی که عرض می‌کنم در مسابقات کشوری امسال در زیباکنار محقق شد.

دوره جدید در ضبط تلاوت‌ها

طبقات و سطوح برنامه‌سازی از «الف» شروع می‌شود که از بهترین برنامه‌های تلویزیونی است؛ شامل فیلم و سریال مثل مختارنامه، بعد از آن طبقه «ب» است و برخی از برنامه‌های ترکیبی را شامل می‌شود که در آن نمایش هم هست و برخی از



نغمات دینی باید متناسب ذائقه جامعه ما بازطراحی شود

نغمه‌های دینی به معنای عام شامل قرائت قرآن، اناشید، تواشیح، ابتهال، مناجات و اذان است. باید فضای شنیداری جامعه اسلامی از این نغمات پر شود یا حداقل در اولویت قرار گیرد. ما تراث غنی از مجموعه نغمه‌های دینی داریم. با تحولات فرهنگی و اجتماعی هم که بعد از انقلاب اسلامی به وجود آمده، این سابقه و تراث بایستی با نیازهای جدید تولید شود و این، نیازمند کار تخصصی بسیار ظریف و دقیقی است و لازم است برای این تولیدات سرمایه‌گذاری قابل توجهی صورت گیرد. مثلاً نغمه جدیدی که بعد از انقلاب در رسانه ما وارد شده، تواشیح و ابتهال است که قبل از انقلاب نبوده یا چشمگیر نبوده است. این‌ها نغمه‌هایی هستند که جدیداً وارد رسانه شده است و برای متناسب سازی آن با ذائقه مخاطب داخلی بایستی کار تخصصی صورت گیرد. ما به‌عنوان یک قاری و کارشناس امر قرائت و نغمه‌های دینی، ممکن است از پخش یک ابتهال مصری خیلی لذت ببریم اما معلوم نیست الزاماً مردمی که ذائقه شان با موسیقی‌های سنتی خودمان آشناست، لذت ببرند. منظور بازطراحی آثار است یعنی هم اصالت‌های موجود در آن نغمه حفظ شود و هم با ذائقه عمومی متناسب‌سازی شود. برای نمونه گروه ملی پیامبر اعظم (ص) که زیر نظر شورای عالی قرآن فعالیت می‌کند چند اثر اجرا کرده که به‌نوعی بازتولید بوده است؛ مثلاً روی اجرای معروف «یا ایها المختار» طه الفشنی، در عین حفظ اصالت، تغییرات و اضافاتی اعمال شد که مورد اقبال ذائقه عموم و خواص قرار گرفت.

شبکه‌های تخصصی‌مزیتی است برای رسانه ملی / البته مراقبت لازم است

تشکیل شبکه‌های تخصصی قرآن در رادیو و تلویزیون، قطعاً مزایا و امکاناتی را برای رسانه ایجاد می‌کند تا هم گروهی از مخاطبان خاص را پوشش دهد و هم به این مسائل به‌صورت تخصصی‌تر بپردازد بدون این‌که برای شنونده عام، ملال‌آور شود. شنونده و بیننده عام، برنامه عام خود را می‌بیند، مخاطب خاص هم در شبکه‌های تخصصی، برنامه موردعلاقه خود را دنبال می‌کند. البته اگر دقت نشود می‌تواند این آسیب را به همراه داشته باشد که شبکه‌های دیگر آن‌طور که باید و شاید، خود را به تولید و پخش برنامه‌های قرآنی ملزم ندانند؛ زیرا به زعم آن‌ها یک شبکه تخصصی وجود دارد که کار می‌کند. به تعبیری به دلیل این‌که برنامه‌های قرآنی (نوع برنامه‌هایی که اکنون تولید می‌شود) مخاطب وسیع ندارند، بنابراین شبکه‌های دیگر آن را بهانه کنند که برنامه‌های تخصصی قرآنی، شبکه تخصصی دارد و در آن‌جا پخش می‌شود، بنابراین، دنبال برنامه‌هایی که مخاطب عام دارد و عمده‌تأ عمق و اثرگذاری مثبت فرهنگی آن برنامه‌ها ممکن است خیلی زیاد نباشد بروند. به‌صورت کلی این خطر وجود دارد بنابراین می‌بایست مراقب بود.

تولیدات قرآنی نیازمند پشتیبانی جدی‌تر

اهتمام به تولید تلاوت و سایر نغمات قرآنی در دوره‌های مختلف مدیریتی سازمان صداوسیما دچار فراز و نشیب‌هایی بوده است. به نظر می‌رسد در مجموع، مقوله تولیدات قرآنی در شبکه‌های مختلف نیازمند پشتیبانی مضاعف است و هنوز جای کار دارد. با طراحی جدید و با حمایت لازم می‌بایست طوری عمل گردد که مخاطبان چند ده میلیونی رسانه ملی، از استشمام عطر قرآن و هنرهای قرآنی بی‌نصیب نمانند.





سیر در میراث نبوت
تخصصی
فنون ممتاز
کاروان
اسادا، وایا

تهران اردیبهشت ۹۶
با موضوع

تلاوت ترتیل قرآن کریم
ویژگی های هنری - الزامات علمی و عملی

محمود دوم (تیبین و تشریح آیین نامه ها و ضوابط ارزیابی، تلاوت ترتیل در صدا و سیما)

این ضوابط، مبنای فعلی ارزیابی و نصاب دهم ترتیل در شورای عالی قرآن است که در دو بخش، ترتیل خوانی در محافل زنده و تولید دوره های ترتیل اعمال می شود. ارائه مطالب در این بخش، رأساً توسط مسئولان ذی ربط در شورای عالی قرآن خواهد بود. البته امکان نقد و نظر در این خصوص (ذیل محور اول - بند ۸) فراهم است.

محمود اول (تحلیل مبانی و بررسی ویژگی های تلاوت ترتیل):

- ۱- مفهوم شناسی ترتیل در آیات و روایات و بررسی تطبیق آن در شیوه ی ترتیل مصطلح
- ۲- بررسی اصطلاح ترتیل در منابع و کتب فرائد و ارتباط آن با سایر روش های مرسوم تلاوت
- ۳- بررسی ویژگی های سبک های ترتیل (مصری، حجازی، عراقی، مغربی و...) و معرفی قاریان برجسته هر یک از این سبک ها
- ۴- بررسی ویژگی های تشکیلی، تجویزی، وقف و ابتدایی و آموزشی تلاوت ترتیل در جمهوری اسلامی ایران و تبیین اقتضات ایجاد سبک مستقل ترتیل در کشورمان
- ۵- تبیین ویژگی های مطلوب و نصاب صوت و لحن در تلاوت ترتیل
- ۶- تبیین ویژگی های مطلوب و نصاب وقف و ابتداء و تجوید در تلاوت ترتیل
- ۷- بررسی سه عنصر خشوع، تدریس و عاطفه در تلاوت ترتیل
- ۸- تحقیق میدانی و بررسی یافته علمه مردم نسبت به چند ترتیل مشهور (با چند مزاج متفاوت)
- ۹- هنر، ویژگی ها و کاربرد آن در حفظ قرآن و تلاوت های فردی، مجلسی و رسانه ای
- ۱۰- نقد و تحلیل ضوابط فعلی ارزیابی تلاوت ترتیل در صدا و سیما (مصوب شورای عالی قرآن)

www.QURANSHORA.ir



شناسنامه

موضوع نشست:

«تواشیح و ابتهاج - یادها و نیایدها»

تاریخ برگزاری:

۸ تا ۱۰ اردیبهشت ۹۵

مکان برگزاری:

تهران، حسینیه الزهرا (س)

تعداد مقالات و

سخنرانی‌های ارائه شده:

۱۳

میهمان ویژه: استاد

رضوان درویش از سوریه



گزارش برگزاری دوازدهمین نشست تخصصی استادان، قاریان، حافظان، مبتهلان و گروه‌های مدیحه‌سرایی ممتاز کشور

رساندن پیام قرآن از اهداف و ضرورت‌های برگزاری نشست تخصصی

قرآنی دعوت می‌شود؛ و حاصل آن، برگزاری نشست تخصصی به صورت سالانه با حضور عناصر قرآنی از سراسر کشور است و بحمدالله در چندسال اخیر به خوبی مورد استقبال جامعه قرآنی کشورمان قرار گرفته است.

قائم‌مقام شورای عالی قرآن، برپایی نشست‌های تخصصی شورای عالی قرآن را در راستای تحقق رهنمودهای مقام معظم رهبری دانست و با استناد به فرمایش ایشان که حرکت قرآنیان را یک حرکت راهبردی می‌دانند، افزود: توقع این است که تمام نهادهای قرآنی با این نگاه برنامه‌های خود را اجرا کنند.

ایشان ادامه داد: اجرای زیبا و یک متن کامل می‌تواند در ترویج ارزش‌های انقلاب - که امام راحل (ره) این ارزش‌ها را معرفی کردند و در حال حاضر مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) نیز بر آن‌ها تأکید دارند - مؤثر واقع شود.

وی خاطرنشان کرد که به اذعان رایزنان فرهنگی و سفیران جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور، اجرای تواشیح و ابتهاج در برنامه‌های تبلیغاتی خارج از کشور، از تأثیرگذارترین برنامه‌ها است.

در ادامه برنامه‌های افتتاحیه، استاد رضوان درویش، از اساتید سوری که میهمان ویژه این نشست بود، به اجرای ابتهاج در مدح حضرت زهرا (سلام‌الله علیها) پرداخت که مورد استقبال حاضران قرار گرفت.

پس از اتمام آیین افتتاحیه، بخش علمی نشست آغاز به کار کرد. در ابتدا سید امین میرزایی مقاله خود را با عنوان «بررسی خاستگاه و تبیین قواعد حاکم بر ابتهاج و تواشیح» ارائه نمود و پس از آن به سؤالات حاضران در جلسه پاسخ داد.

سپس دکتر مهدی داغله و محمود لطفی‌نیا، مقالات خود را به ترتیب با عنوان «بررسی ویژگی‌های بایسته لحن در ابتهاج و تواشیح» و «بررسی ویژگی‌های بایسته آداء در ابتهاج و تواشیح» ارائه نمودند. محسن بادپا نیز در سخنان کوتاهی،

ارتقاء سطح فنی و معلومات نظری جامعه قرآنی کشورمان در حوزه تلاوت و سایر نعمات دینی، اهمیت برگزاری همایش‌ها و نشست‌های تخصصی را دوچندان کرده است. بی‌شک، برگزاری این نشست‌ها به منظور بررسی و تحلیل علمی مختصات نعمات دینی و همچنین تضارب آرای که حول این هنرهای آسمانی صورت می‌پذیرد، منتج به تولید علم و ارتقای سطح محتوای آموزشی در این مباحث می‌گردد.

شورای عالی قرآن به عنوان یک نهاد سیاست‌گذار در حوزه تخصصی قرائت قرآن کریم و نغمه‌های الهی، اهتمام جدی نسبت به برگزاری نشست‌های تخصصی در این موضوعات و سایر نیازهای مجریان نعمات قرآنی دارد؛ بنابراین همه‌ساله ضمن رصد دقیق نیازها، به هم‌اندیشی با اساتید خبره و صاحب نظر، اقدام می‌نماید.

دوازدهمین نشست تخصصی شورای عالی قرآن که مزین به نام و یاد شهدای قرآنی منا بود، ۸ تا ۱۰ اردیبهشت‌ماه سال ۹۵ حول محور تواشیح و ابتهاج با حضور استادان، قاریان، مبتهلان و گروه‌های مدیحه‌سرایی ممتاز کشور، در تهران، مجتمع امام خمینی (ره)، حسینیه الزهرا (س) برگزار شد.

آیین افتتاحیه این نشست، رأس ساعت ۱۵ چهارشنبه ۸ اردیبهشت با تلاوت آیاتی از کلام‌الله مجید توسط مهدی ساعد، قاری ممتاز کشورمان آغاز شد. پس از آن، محمدتقی میرزاجانی، رئیس حوزه ارتباطات شورای عالی قرآن و دبیر نشست، گزارشی از برنامه‌های تدارک دیده شده در نشست دوازدهم ارائه داد.

سپس سیدعلی سربابی، قائم‌مقام شورای عالی قرآن و رئیس نشست، ضمن خیرمقدم به میهمانان، ضرورت برگزاری چنین نشست‌هایی را رساندن پیام قرآن دانست و گفت: در طول سال، از اصحاب نظر و کارشناسان جهت نگارش مقالات و ارائه نظرات در مباحث تخصصی حوزه تلاوت قرآن و نعمات



مدرک افتخاری مدرس درجه یک قرائت قرآن - گرایش تجوید و قرائات - نیز به خانواده ایشان تقدیم گردید. همچنین در این مراسم با اعطای مدرک افتخاری درجه دو قرائت به خانواده شهید محمدسعید سعیدی زاده، شهید امین باوی و شهید فؤاد مشعلی از اعضای گروه توشیح باقرالعلوم (ع) خوزستان، یاد و خاطره ایشان گرامی داشته شد.

اجرای توشیح توسط گروه باقرالعلوم (ع)، تجلیل از صاحبان مقالات برگزیده دوازدهمین نشست تخصصی، رونمایی از کتاب «مهارت‌های تنغیمی ولقاء معانی در هنر تلاوت قرآن» تألیف استاد غلامرضا شاه‌میوه - که با حمایت شورای عالی قرآن به چاپ رسید - رونمایی از کتاب و لوح فشرده نشست یازدهم و رونمایی از لباس قاریان، پایان بخش این برنامه باشکوه بود.

بخش دوم نشست، به صورت کارگاهی و با حضور استاد سوری «رضوان درویش» و تعدادی از اساتید کشورمان، آغاز به کار کرد. رضوان درویش در ابتدای این بخش، مطالبی را با عنوان «بررسی مکتب‌های ابتهال و توشیح در مصر و سوریه و معرفی شخصیت هنری مشاهیر این مکتب‌ها» ارائه کرد. برنامه‌های روز پنجشنبه با تلاوت اذان گاهی مغرب، توسط حمیدرضا احمدی وفا به اتمام رسید.

برنامه‌های آخرین روز نشست با تلاوت سعید طوسی آغاز شد. پس از آن، تعدادی از مبتهلان کشور از جمله حسن خانچی (خوزستان)، محمد برخوردار (تهران)، حسین رفیعی (گیلان) و جواد رفعتی (قزوین) به اجرای ابتهال پرداختند. در بخش مدیحه سرایی نیز، گروه‌های میعاد (قم)، طارق (آذربایجان شرقی)، شمیم بهشت (مازندران)، سبطین (خوزستان) و فدک الزهراء (س) خراسان رضوی برنامه‌های شان را اجرا کردند. نقد و تحلیل اجراها توسط استاد رضوان درویش و اساتید ایرانی، از بخش‌های جذاب و مورد توجه حاضران بود. در نهایت، با اجرای دسته جمعی توشیح به رهبری رضوان درویش، پرونده دوازدهمین نشست تخصصی شورای عالی قرآن بسته شد.

شایان ذکر است که مدیریت بخش علمی نشست به عهده سید علی سرابی و مدیریت بخش کارگاهی برعهده دکتر مهدی دغاغله بود.

لازم به ذکر است جهت استفاده از فرصت حضور استاد رضوان درویش در کشورمان، دو دوره کارگاه تخصصی فشرده توشیح و ابتهال در اصفهان و خوزستان برگزار شد؛ همچنین در ادامه حضور ایشان در تهران، از وی به عنوان یکی از داوران سی و سومین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن کریم تهران، دعوت به عمل آمد.



دغدغه‌هایی را در باب ابتهال بیان کرد. آخرین مقاله در این بخش «بررسی پیامدهای ورود سبک‌های جدید در توشیح و ابتهال» بود که توسط محسن یاراحمدی ارائه شد. پایان بخش این مقطع از برنامه، اجرای تلاوت و اذان موعود مغرب توسط دکتر محمدحسین سعیدیان بود.

روز دوم نشست، ساعت ۹ صبح با تلاوت رضا محمدپور، از قاریان ممتاز کشور آغاز شد. پس از آن با حضور دکتر ماجد نجاریان، حسن حکیم‌باشی و عباس حزب‌آوی، میزگردی در خصوص «بررسی ویژگی‌های بایسته متن در توشیح و ابتهال» و «بررسی امکان ورود ادعیه مأثوره و متون فارسی به توشیح و ابتهال و آسیب‌شناسی متون استفاده‌شده توشیح و ابتهال در مسابقات» برگزار شد.

از دیگر محورهای اعلام‌شده در فراخوان نشست «بودها و بایدهای تلاوت قرآن، توشیح و ابتهال از حیث متن و نغمه و بررسی تأثیرات متقابل و اشتراکات» بود که این تحقیق را دکتر سعید رحمانی، ارائه کرد.

با تلاوت دکتر مسعود نیکدستی در موعود اذان گاهی ظهر، این بخش نشست نیز به اتمام رسید.

در مقطع بعدازظهر، سیدکریم موسوی با اجرای ابتهالی زیبا و مهیج آغازگر برنامه‌ها بود. سپس سیدعباس انجم و غلامرضا شاه‌میوه نتیجه تحقیق‌شان را به ترتیب با موضوعات «بررسی تأثیر متقابل قرائت قرآن، ابتهال و توشیح بر یکدیگر» و «بررسی پیشینه سیر تطور و آسیب‌شناسی انشاد دینی در جمهوری اسلامی ایران» ارائه کردند.

مراسم اختتامیه بخش علمی و افتتاحیه بخش کارگاهی نشست دوازدهم، عصر روز پنجشنبه نهم اردیبهشت‌ماه با حضور جمعی از اساتید قرآنی کشور، صاحب‌نظران حوزه توشیح و ابتهال، اعضای گروه‌های توشیح و مبتهلان ممتاز برگزار شد. در این مراسم از برگزیدگان دوره چهارم طرح ارزیابی و اعطای مدرک تخصصی به قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم تجلیل به عمل آمد.



در بخش دیگری از این مراسم که خانواده شهیدای قرآنی منا نیز حضور داشتند، مدرک افتخاری درجه یک قرائت به خانواده شهیدای منا شهید حسن دانش و شهید محسن حاجی‌حسینی کارگر اعطا شد. همچنین این مدرک به خانواده زنده‌یاد حمیدرضا عباسی، قاری برجسته کشور که سال گذشته در سانحه تصادف جان خود را از دست داده بود، اعطا شد. به پاس سال‌ها خدمت ارزنده استاد فقید مرحوم ابوالفضل علامی،

چکیده مقاله‌های ارائه‌شده در نشست

ترتیب مقالات بر اساس ترتیب ارائه در نشست می‌باشد

طلایی انسان‌های خوش‌صوت و خوش‌قریحه قرار می‌دهد که گویی روح از کالبد جدا شده و در فضایی سراسر نور به پرواز درمی‌آید. از حیث مطالعات تاریخی می‌توان به این نتیجه رسید که قطعاً هنر ابتهال در کشور مصر خلق شده و به تدریج در سایر بلاد اسلامی منتشر گردیده است و هم‌اکنون نیز به غیر از مصر در کشورهایی مثل سوریه، ترکیه، ایران و... از مخاطبان زیادی برخوردار است. در این مقاله سعی شده به بایسته‌های متن و اداء از قبیل وجاهت، فصاحت، نوع متن از حیث نظم یا نثر بودن، محتوای متن از حیث دعا یا مدح بودن و بایسته‌های اداء توسط مجریان ابتهال (مبتهلان) اعم از آشنایی با دستور زبان و گویش عربی، آشنایی با ضوابط موسیقایی و صداگردانی، قواعد و ضوابط اجراء در محافل عمومی یا ضبط استودیویی پرداخته شود؛ هم چنین با توجه به این که فرهنگ تشیع سرشار از ادعیه مأثوره و مدایح اهل بیت علیهم‌السلام است که از حیث اعتبار و فصاحت متن در اعلا درجه متون آسمانی بعد از قرآن قرار دارند، بیان شود که چگونه می‌توان در ایران اسلامی و سایر بلاد مسلمین در راستای اشاعه و حتی بومی‌سازی هنر ابتهال با شاکله زبانی و موسیقایی ویژه آن اقدام نمود.

کلید واژه‌ها: ابتهال، فصاحت، اداء، ضوابط صوت، ضوابط اجراء

عنوان: بررسی ویژگی‌های بایسته لحن در ابتهال و تواشیح

نویسنده: جناب آقای دکتر مهدی دغاغله



در گونه‌شناسی موسیقی عربی، موشحات قالبی است مهم و درخور تأمل. روشن است که ساختار لحنی و آهنگی موشحات، آن را از دیگر گونه‌ها متمایز می‌سازد. تواشیح، همزاد موشحات است و شاید میراث‌دار آن، چه در ساختار متنی و چه در ساختار موسیقایی خویش از آن بهره‌ها برده است؛ هرچند تفاوت‌هایی در موضوع و ویژگی‌های موسیقایی آن‌ها رخ می‌نمایند. ارتجال و بداهه‌خوانی زبنتی است که تواشیح خود را بدان آراسته است و این همان ابتهال است که تواشیح را جلا می‌بخشد. از سوی دیگر تواشیح خود را نه به‌سان نوع‌روسان که هزار حلیه بر خویش می‌آویزند، بلکه چونان پیشکشی درخور، خود را از زرق‌وبرق سازها رهانیده و تنها صدای انسان است که در آن می‌ماند تا بی هیچ واسطه‌ای با معشوق سخنی گفته باشد. دو مکتب شام و مصر بیش از دیگر بلاد اسلامی در شکوفا شدن هنر تواشیح و ابتهال دینی سهیم بوده‌اند.

در ایران نیز با طلوع انقلاب، این هنر پا گرفت و با نیم‌نگاهی به تجربه‌ی اصل دیگران، آثار ارزشمندی تولید شد. اکنون بیم آن می‌رود که با روی آوردن تعدادی از وشاحان به سروده‌های سُست و بی‌بنیان، اصالت این فن غنی به چالش کشیده شود و این واهمه سبب شد تا ما به بیان بایسته‌ها و نبایسته‌های تواشیح به‌ویژه از ناحیه‌ی لحن همت کنیم.

کلید واژه‌ها: ابتهال، تواشیح، موشحات، مدیحه سرایی، دعاخوانی

عنوان: بررسی خاستگاه و تبیین قواعد حاکم بر ابتهال و تواشیح دینی

نویسنده: جناب آقای سید امین میرزایی

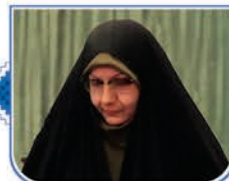


یکی از مهم‌ترین مسائلی که نیازمند تلاش پژوهشگران هنرهای آوایی دینی و هم چنین توجه سیاست‌گذاران و مسئولان دستگاه‌های فرهنگی کشور است؛ تحقیق و تبیین در باب ابعاد گوناگون نغمات دینی، تبیین بایسته‌ها و منهیات و ترسیم حدود فنی در جنبه‌های مختلف فنون یادشده است. انشاد و تواشیح دینی نیز یکی از این جلوه‌هاست که پشتوانه‌های نظری فراوانی را برای استقرار خود در مسیر قداست و اصالت نیاز دارد. بدین منظور، موضوعی را آغاز کرده‌ایم تا در خلال آن، به بررسی خاستگاه تاریخی، فلسفی و هنری ابتهال و تواشیح دینی و تعریف و تبیین اصول و قواعد فنی رایج در هر یک بپردازیم. از آن‌جا که مباحث پیش رو، در بخش‌های مجزا، توالی یک تحقیق علمی اعم از روش، بحث و نتایج را منعکس می‌کنند؛ ماهیت این پژوهش را یک «مطالعه تجربی» می‌دانیم که با تکیه بر منابع نظری موجود و اندوخته‌های تخصصی نگارنده مقاله شکل گرفته است و گزارش تحقیقات اصیل و تجربی وی را بیان می‌کند.

کلید واژه‌ها: انشاد دینی، ابتهال دینی، تواشیح دینی، ارتجال، وصله

عنوان: تعریف، خاستگاه و ضرورت هنر تواشیح و ابتهال

نویسنده: سرکار خانم نرگس سالمی



عموماً از ویژگی‌های موشحات این است که اوزان شعری آن‌ها نسبت به سایر اوزان عروضی شعر عرب متفاوت است. از دیگر ویژگی‌های موشحات، ریتمیک بودن آن‌هاست، به عبارتی با وزن (ضرب) همراه هستند. اغلب موشحات در این اوزان ساخته می‌شوند: سماعی ثقیل ۸/۱۰، وحده کبیره ۴/۴، مضمودی ۴/۸، دور هندی و نوخت ۸/۷، والس ۴/۳ و دارج ۸/۶. نخست موشحات برای غناء وضع گردید و موضوعات آن عموماً غزل، خمریات و وصف طبیعت بود، سپس به مدح سلاطین و امراء راه یافت. بعد از آن موشحات در مجالس جشن از قبیل اعیاد و برخی مراسم و مناسبت‌های دیگر مورد استفاده قرار گرفت. سپس برای مدح حضرت رسول (ص) به کار رفت.

کلید واژه‌ها: ابتهال، تواشیح، موشحات، مدیحه سرایی، دعاخوانی

عنوان: بررسی ویژگی‌های بایسته اداء در ابتهال

نویسنده: جناب آقای محمود لطفی نیا



ابتهال هنری آوایی است که با جذابیت و زیبایی خاص خود به‌گونه‌ای دل‌های مخاطبان را مسحور فضای روحانی متن و موسیقی برخاسته از خنجره‌های



عنوان: بررسی پیامدهای ورود سبک‌های جدید در توشیح و ابتهال

نویسنده: جناب آقای محسن یار احمدی

یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌هایی که امروزه در خصوص توشیح و ابتهال مطرح است، تغییراتی است که در تلحین و اجرای آن‌ها به وجود آمده و موجب فاصله گرفتن از اصالت‌های عرفی و ساختاری این هنرها گردیده است. در این پژوهش سعی شده ضمن بررسی اجمالی سیر تحولات توشیح و ابتهال در دو کشور مصر و سوریه از حیث تلحین و اجرا، به بررسی پیامدهای ورود سبک‌های جدید به ساحت این دو هنر دینی در کشورهای اسلامی خصوصاً جمهوری اسلامی ایران از منظر فرهنگ، پرداخته شود. همچنین در ادامه، پیشنهادهایی از سوی نگارنده در جهت بهبود وضع موجود بیان شده است. تاکنون به‌صورت علمی و مستند، پژوهشی در این موضوع صورت نگرفته است لذا بخشی از مطالب ارائه شده، بدون ارجاع به منبع مشخصی است و صرفاً نظر نگارنده می‌باشد.

کلید واژه‌ها: انشاد دینی، سبک‌های جدید، تهاجم فرهنگی، موسیقی غربی، پیامدها

عنوان: بوده‌ها و باید‌های تلاوت قرآن، توشیح و ابتهال از حیث متن و نغمه و بررسی تأثیرات متقابل و اشتراکات

نویسنده: جناب آقای دکتر سعید رحمانی



ویژگی‌های صوتی هر زبان و متنی اولین بخش ماهیت آن را تشکیل می‌دهد و این ویژگی‌ها، نقش به‌سزایی در انتقال و القاء مفاهیم ایفاء می‌نمایند. از سویی دیگر تأثیرات متقابل و نقاط اشتراک و افتراق متون هم‌ریشه و هم‌پایه در بستر موسیقی‌های درونی و بیرونی کلمات و کلام، در شکل‌گیری یک فرآیند متکامل و تاریخیچه‌ای درخشان همواره مورد مذاقه و تحلیل خبرگان و اهل فن بوده است. اعجاز نهفته در موسیقی قرآن که در تار و پود الفاظ و در ترکیب درون جمله‌ها یک نظم اعجاب‌آور را در پیش‌روی قاری و مستمع می‌نمایند و اشتراکات آن با سایر متون و نغمات و انشادات دینی و تأثیر و تأثر آن‌ها از یکدیگر، همواره ذهن هر محقق ژرف‌نگر را به خود مشغول داشته است. مقاله حاضر درصدد است تا ضمن بررسی پیشینه و ریشه‌های مشترک نغمات قرآنی و آواهای دینی و نیز نگاهی دقیق‌تر به ویژگی‌های متنی آن‌ها به باید‌ها و الزامات خلق یک اثر فاخر در این زمینه بپردازد.

کلید واژه‌ها: قرآن کریم، نغمات دینی، توشیح، نظم، آهنگ، تأثیرات متقابل، موسیقی درونی

عنوان: بررسی تأثیر متقابل قرائت قرآن کریم، ابتهال و توشیح بر یکدیگر

نویسنده: جناب آقای سعید عباس انجام



موسیقی یکی از مؤلفه‌ها و شاخص‌های بسیار مهم هر قوم و ملتی است و از آن در مناسبت‌ها و موضوعات مختلفی بهره می‌برند؛ چه به‌صورت بی‌کلام و چه با کلام و چه در اشعار و سرودهای ملی، ترانه، هزلیات، عشق، مدح و ذم و... و چه با اشعار دینی. اتفاقاً هرچا متون، مرتبط با ریشه‌های فرهنگی، باورهای دینی و اعتقادی انسان است، ناخودآگاه برای ادای آن از ریتم و آهنگ استفاده می‌کنند چراکه موسیقی مملو از احساسات و عواطف است و شاید یکی از بهترین راه‌های انتقال مفاهیم دینی باشد. بهره‌گیری از صوت

حسن (موسیقی) ریشه در روایات دارد. به همین سبب قاریان قرآن کریم برای تلاوت از صوت حسن (موسیقی) بهره می‌گرفتند و بعدها سایر متون دینی نیز همین روال را طی کرد. قاریان قرآن تأثیر انکارناپذیری بر غنای موسیقی عربی داشته‌اند، تلاوت قرآن نیز از موسیقی عرب بهره گرفته است. تلاوت بر سایر هنرهای تنغیمی دینی نیز تأثیرگذار بوده که در این پژوهش به آن می‌پردازیم.

کلید واژه‌ها: تلاوت، قاریان، ابتهال، توشیح، انشاد دینی، موسیقی، صوت حسن

عنوان: بررسی پیشینه، سیر تطور و آسیب‌شناسی انشاد دینی در جمهوری اسلامی ایران

نویسنده: جناب آقای غلامرضا شاه‌میوه



هنر انشاد دینی، هنری است عربی که به تقلید و تبعیت از شیوه تلاوت قرآن مصری از دو دهه قبل از انقلاب اسلامی ایران در کشور ما تولد یافت اما بیشترین توجه به دو هنر توشیح و ابتهال مربوط به سال‌های پس از انقلاب اسلامی به‌ویژه در دهه‌های شصت و هفتاد شمسی است. متأسفانه از سال‌های ابتدایی دهه هشتاد به‌تدریج شاهد افول انشاد دینی در کشور هستیم، یقیناً آن رشد سریع و شگفت‌انگیز و این افول دلایلی دارد که از حیث فنی، جامعه‌شناختی و فرهنگی قابل‌بررسی دقیق و موشکافانه است. مقاله حاضر شامل چهار فصل اصلی است. فصل اول به بررسی پیشینه مختصری از توشیح و ابتهال در قبل و بعد از انقلاب اسلامی ایران اختصاص دارد. در فصل دوم از عواملی که موجبات رشد این هنرها را در کشور ما فراهم آورده است سخن به میان آمده، در فصل سوم به بررسی عوامل مخرب و نیز عوامل تهدیدگر اشاره شده و سرانجام در فصل چهارم، نگارنده به بررسی کارنامه انشاد دینی و ارائه راهکارهای لازم برای ادامه حیات این هنر پرداخته است.

کلید واژه‌ها: انشاد دینی، پیشینه انشاد ایران، عوامل رشد، عوامل تهدیدگر

عنوان: بررسی مکتب‌های ابتهال و توشیح در مصر و سوریه و معرفی شخصیت هنری مشاهیر این مکتب‌ها

نویسنده: جناب آقای رضوان درویش (از کشور سوریه)



پرواضح است که هر امتی دارای ویژگی‌های فرهنگی و تاریخی خاص خود می‌باشد و کسی نمی‌تواند این ویژگی‌ها را نادیده بگیرد. فن توشیح دارای ریشه تاریخی است که با عقاید برخی نقاط اسلامی گره خورده است. سوریه و مصر از جمله این مناطق اسلامی هستند که امروزه فن توشیح در آن‌ها به یک ویژگی تبدیل شده و جزء آداب و رسوم‌شان درآمده است. در این مقاله بر آن شدیم تا به پژوهش درباره مکتب و مشاهیر توشیح در سوریه و مصر بپردازیم. پژوهش در این مقاله به دو قسمت صوت و اداء توشیح و شعر توشیح تقسیم می‌شود. از پدیدآورندگان فن اداء توشیح در سوریه شیخ النابلسی در دمشق و علی الدریش در حلب و علی محمود در مصر هستند؛ اما از لحاظ شعر که ماده اصلی توشیح است، تاریخی ریشه‌دار به قدمت مبعث نبوی شریف دارد که به آن خواهیم پرداخت.

کلید واژه‌ها: انشاد دینی، پیشینه انشاد ایران، عوامل رشد، عوامل تهدیدگر

چکیده مطالب ارائه شده در نشست

بخشی از دوازدهمین نشست تخصصی سال ۹۵، به نقد و تحلیل اجرای تعدادی از مبتهلان و گروه‌های مدیحه‌سرایی اختصاص داشت. بخش کارگاهی نشست دوازدهم با حضور رضوان درویش، غلامرضا شاه‌میوه و دکتر مهدی دغاغله در جایگاه ارزیابی و کارشناسی همراه بود. مغتنم دیدیم چکیده‌ای از مطالب ارائه شده توسط این اساتید به سمع و نظر خوانندگان نیا برسد.



دکتر مهدی دغاغله:

- * معمولاً مبتهل عرب، قبل از قصیده، تساییحی می‌خواند.
- * در مسئله کشش‌ها، یک پیش‌زمینه نیاز است تا مستمع بتواند کلمات و جملات را به خوبی درک کند، یعنی ابتدا لازم است جملات خوب و بدون کشش ادا شوند، سپس اگر کشش و مدّی می‌خواهد اجرا شود، پس از انتقال جمله به مستمع باشد. توزیع تحریر و کشش‌ها در کل متن از ضروریات اجرای مبتهل است و باید تناسب منطقی داشته باشند. کلمات نباید فدای کشش‌های لحنی مبتهل شوند و به اصطلاح باید «علم الجملة» رعایت شود.
- * کشش و مد روی یاء «الهی» (ناظر به اجرای یکی از مبتهلین)، بهتر از کشش الف آن است. لحن در «الهی» باید انتظاری باشد و شنونده را منتظر شنیدن مضمون دعا بگذاریم، لذا نباید لحن ما در «الهی» تمام شود.
- * ارتباط مبتهل با متن، از ضروریات است. فرق ابتهل و تواسیح در محوریت لحن و متن است یعنی در تواسیح بیشتر لحن محوری حاکم است و در ابتهل، متن محوری.
- * حالت تصرع در فقرات دعایی و درخواست از پروردگار باید نمایان‌تر شود.
- * در ابتهل بحث وقف و ابتداء باید به درستی رعایت شود.



استاد غلامرضا شاه‌میوه:

- * برخی، استفاده از الحان غیر عرب در تواسیح عربی را جایز نمی‌دانند مگر این که آن الحان، عربی شود. البته فضاهای مشترکی در برخی نغمات عربی و غیرعربی (مثل عجم) موجود است.
- * در انتخاب ابیات یک قصیده، سلیقه مبتهل باید به گونه‌ای باشد که بیت‌هایی انتخاب شوند که ظرفیت لحن‌پذیری بیشتری داشته باشند.
- * مبتهل بهتر است از حفظ اجرا کند تا حسن و حال و ارتباط بصری خود را به مستمع منتقل نماید.
- * علاوه بر مسئله ملودی، ریتم و سرعت نیز در انتخاب نغمه بسیار مؤثر است.

در موضوع ابتهل:



استاد رضوان درویش:

- * ابتهل به وسعت تواسیح نیست که دارای اجزاء گوناگون باشد. ابتهل یک قصیده شعری است که در حال و هوای معنوی، حامل معانی خوف، رجا، محبت و عبادت است و کسی که این‌ها را اداء می‌کند با اسلوب و سلیقه شخصی خود انجام می‌دهد. پس یک مبتهل در انتخاب نغمه و طریقه صوتی و نحوه اجراء، آزادی بیشتری نسبت به تواسیح و یا قرائت قرآن دارد. نکته مهم، انتقال معنا و حس از قلب مبتهل به قلب مستمع است، البته قفله و مدلاسیون در ابتهل وجود دارد ولی سلیقه‌ای است و قانون خاص ندارد.
- * اگر ریتم را وارد ابتهل کنیم تبدیل به چیز دیگر (مثل تواسیح) می‌شود و این که اگر متن ابتهل از قصاید متعدّد شعری تشکیل شده، باید از حیث معنا (محتوا و موضوع) متحد باشند یعنی این طور نباشد که بخشی از اشعار مربوط به استغفار باشد و بخش دیگری مدح رسول اکرم (ص). همچنین استفاده از الحان و نغمات و تنوع آن‌ها باید موزون و متناسب باشد.
- * در اجرای ابتهل ضروری است که تنوع نغمه‌ای داشته باشیم، یعنی در هر فضا و مقامی تنوع بدهیم (گوشه‌های مختلف آن را اجرا کنیم).
- * اولین شرط انتخاب ملودی، کامل بودن آن از حیث مناسبت با متن و نیز آهنگ و نغمه است. دومین شرط این است که تقلید از آهنگ‌های مستهجن و طرب‌آور نباشد. سومین شرط آن است که کلمات و مضمون تواسیح نباید مبتذل باشد.
- * ابتهل به متون دعایی، یک نوع ابداع است که کار مشکلی می‌باشد.
- * متون شعری، به دلیل عروض‌های موجود در آن، موسیقی داخلی - ذاتی دارد؛ درحالی که متون دعایی فاقد این مسئله است.
- * خوب است منشد و مبتهل، متنی را که اجرا می‌کند برای خود و مخاطبان ترجمه و افهام کند، وظیفه اصلی منشد و مبتهل، انتقال حال و هوای متن و سراینده آن است.



- از ویژگی‌های مبتهل خوب آن است که از همان درجه ای که شروع می کند، به همان درجه نیز ختم کند.
- در ابتهال نیز بحث وقف و ابتدا باید رعایت شود (در مواضع صحیح وقف یا ابتداء نماییم).
- درست است که ابتهال باید ارتجالی باشد ولی این به معنای تمرین نکردن قبل از اجرا یا نفی مطلق آهنگ گذاری نیست.
- در قفله های ابتهال نباید مد و کشش بدهیم، بلکه به صورت ناگهانی باید تمام شود.
- انشاد و غناء از حیث تأثیر گذاری و تأثیر پذیری مشترک هستند؛ البته چه بسا اهل غناء، بیشتر از اهل انشاد استفاده می کنند.

در موضوع توشیح:

استاد رضوان درویش:

- قالب توشیح در ایران به نوعی انشاد است ولی از حیث هنری زیباست.
- گروه‌ها سعی کنند از الحان پیش ساخته (قدود) استفاده نکنند؛ بلکه به آهنگ سازی و تلحين روی آورند. قدود، شیوه‌ای شامی (سوری) است که از الحان غیر توشیح است ولی متناسب با آن اخذ و در کلمات و متن توشیح به کار گرفته می شود. این حالت در اغلب گروه‌های توشیح کشور ما جاری است.
- مطلوب این است که سکوت بین اجرا به اندازه دو ضربه باشد.
- مطلب خیلی مهم برای مبتهل و موشح، عشق و علاقه به این حرفه است، اگر این میزبه باشد سایر مراتب صوتی - لحنی را به همراه دارد. عشق و علاقه نیز محقق نمی شود مگر از طریق فهم متن و هضم در آن؛ یعنی از قلب و زبان مجری، معنای متن به قلب و گوش مستمع منتقل گردد.
- درباره سبک مصری یا سوری و استفاده از هر یک، اختیار با خود مبتهل یا قاری است ولی نباید در حد تقلید بماند؛ مثلاً شیخ مصطفی اسماعیل که ابتدا از محمد صیفی و یوسف منیلاوی تقلید می نمود اگر ادامه می داد دیگر صاحب سبک نمی شد.

دکتر مهدی دغاغله:

- متن زیارت نامه در قالب توشیح نمی گنجد. از نظر ریتم نیز با تعریف توشیح نمی سازد.
- مجریان باید به حرکات صحیح عنایت بیشتری داشته باشند تا با جایجایی آن‌ها، معنا عوض نشود.
- کشش حرکات کوتاه ماقبل ساکن آخر کلمه، از فصاحت اجرا کم می کند.
- محیط، فرهنگ و زبان در شکل گیری الحان مؤثر است.

استاد غلامرضا شاه میوه:

- متأسفانه در کشور ما آهنگ سازی حرفه ای نداریم و گروه‌های توشیح بر اساس ذوق و سلیقه خودشان این کار را می کنند. لذا گاهی این آهنگ گذاری فارغ از متن می باشد.
- در کارهای سوری و مصری، ملودی های جذاب دیده می شود که اختلاف ملودی ها، آن قدر محسوس نیست ولی در کارهای ایرانی این اختلاف، زیاد است.
- اختلاف در شدت و ضعف صداها باید حساب شده و در حد طبیعی باشد یعنی نباید بین قوت و ضعف صدا فاصله زیادی وجود داشته باشد و از طرفی چنین تکنیکی حتماً باید معطوف به

متن و معنای آن باشد.

• از جمله آسیب های توشیح، فعالیت گروه‌ها در چند سبک و قالب مختلف است (مثل آکاپلا، الحان عربی و فارسی - عربی و ...) به همین علت تشّت و سردرگمی در کارهای برخی از گروه‌های توشیح دیده می شود که گاهی در سبکی خاص و زمانی در سبک دیگر متمرکز می شوند. آن چه مورد توجه است تمرکز در سبک متناسب با صدای افراد است.



استاد حسن حکیم باشی:

• یکی از اشکالات گروه‌های توشیح و مبتهلین کشورمان، عدم توجه و دقت به صحت اداء کلمات متن است. هر چند این تذکرات توسط داوران ایرانی در مسابقات به این گروه‌ها داده می شود ولی متأسفانه توجه نمی شود.

پاسخ چند پرسش:

سؤال: چرا ابتهال و مبتهل در ایران جایگاه مطلوب و باید و شاییدی مثل مصر و یا دیگر کشورهای عربی ندارد؟

استاد شاه میوه: این هنرها وارداتی اند و همیشه مورد هجمه بوده و هستند. دو راه برای تثبیت این هنرها وجود دارد:

- ۱- حمایت مسئولین ذی ربط فرهنگی از این هنر.
- ۲- گروه‌های توشیح و نیز ابتهال خوان‌ها به صورت قوی اجرا کنند یعنی همه لوازم و موجبات قوت اجرا (متن صوت و لحن و ...) را در خود جمع نمایند.

دکتر دغاغله: به نظر، جایگاه ابتهال در بین اجرای توشیح است یعنی همان کاری که مصری‌ها می کنند؛ استفاده از متون قوی (مثل مزامیر، اثر آقای دکتر کاشفی) نیز از موارد جذابیت کار و اجراست.

سؤال: آیا فرهنگ دعاخوانی و مناجات خوانی را می توان با هنر ابتهال گره زد؟ و این که آیا می توان قالب هایی از متون دعایی شیعه ارائه کنیم که تمام مردم جهان بتوانند از آن استفاده کنند؟

دکتر دغاغله: متون دعا و مناجات شیعی قابلیت گره خوردن با هنر ابتهال را دارند و اساساً ما باید چنین کاری بکنیم. به نظر بنده اگر این متون ادعیه شیعی در اختیار مبتهلین و موشحین مشهور جهان بود، فقط از همین متون برای اجرا بهره می بردند.

سؤال: با توجه به تغییر ذائقه مخاطبان در مسئله توشیح، آیا می توان از ملودی های جدید و متنوع عربی استفاده کرد؟

استاد شاه میوه: اهل فن می توانند عرف استفاده از الحان و موشحات اندلسی و غنایی را در حوزه دینی تشخیص دهند. مثلاً قدود معروف را با آن که در اصل برای غنا به کار می گرفتند، می توان در توشیح نیز به کار گرفت.

استاد رضوان درویش: این گونه نیست که اهل انشاد از اهل موسیقی، لحن را گرفته باشند بلکه امر، بالعکس است. مثلاً لحن «یا امام الرسل یا سندی» که یک انشاد است در یک متن موسیقی استفاده شده است.

نشست تخصصی دوازدهم در نگاه تعدادی از اساتید فن تواشیح و ابتهال

به منظور دریافت نقطه نظرات برخی اساتید و افراد صاحب تجربه در حوزه تواشیح و ابتهال، چند سؤال را در خصوص ضرورت و فوائد برگزاری این نشست ها و ثمرات ورود علمی به مقوله نغمه‌های قرآنی را با ایشان مطرح کردیم.



محمدعلی دهدشتی (سرپرست گروه تواشیح التدریر قم)

در ابتدا از مسئولان شورای عالی قرآن به جهت برگزاری چنین نشست‌هایی تشکر می‌کنم. از این فرصت استفاده می‌کنم و به اختصار عرض می‌کنم که باید به معنویت و احساسات لطیف در مقوله تواشیح و ابتهال به صورت خاص توجه کنیم. این مسأله با تحریر زدن‌های افراطی و مانورهای تصنعی صوتی و تنغیمی که معمولاً خالی از خشوع است متفاوت است.

توصیه‌ای هم به عزیزان مبتهل و گروه‌های تواشیح دارم که انتخاب اشعار و متون قوی درجه یک، همچنین ایجاد توانایی ارتباط با مخاطب را جدی بگیرند. از مسئولان ذی‌ربط هم می‌خواهم تا بستر اجراهای متعدد را برای گروه‌ها و ابتهال‌خوان‌ها فراهم کنند.



سید کریم موسوی (مبتهل ممتاز)

بی‌شک برگزاری این دست نشست‌ها مزید برکت را دربر خواهد داشت. تبادل آخرین دستاوردها و تجارب فنی در این حوزه، کمترین خروجی این گونه نشست‌ها می‌باشد. این دیدگاه کلی بنده است، لکن از نگاه خاص، پیشنهاداتی را ارائه می‌کنم:

۱. جدا بودن ابتهال از تواشیح در بررسی‌ها و تحلیل‌ها می‌بایست مد نظر قرار گیرد، اگرچه لازم باشد نشست‌ها به صورت مجزا و با فواصل زمانی معقول تدارک شود.



اسماعیل مؤمن ثانی (سرپرست گروه تواشیح طه)

قطعاً وجود این نشست‌ها می‌تواند به رشد این هنر دینی برگرفته از قرآن کریم، کمک فراوان نماید.

از این که بعد از این همه سال، اولین نشست جدی در این زمینه برگزار شد، باید تأسف خورد ولی حضور پرشور جوانانی که در سایه قرآن کریم جذب این هنر شده‌اند، بسیار امیدوار کننده است.

البته نباید منکر همه چیز باشیم و کارهای خوبی هم که صورت گرفته را نادیده بگیریم، خصوصاً حمایت‌های همه‌جانبه رهبر معظم انقلاب از این عرصه را.

کاش مسئولان فرهنگی کشور به این مقوله فرهنگی دینی که می‌تواند تأثیرگذاری قابل توجهی داشته باشد، نگاه جدی‌تری داشتند. آن قدر به این نعمات قرآنی کم‌توجهی شد که متأسفانه امروزه، شاهد گرایش به سمت خوانندگی در بین برخی قاریان جوان خوش‌خوان هستیم. نباید بیشتر از این غافل باشیم.

در اولین نشست، مسائل خوبی مطرح شد و انصافاً زحمات زیادی در پژوهش‌های ارائه شده انجام گرفته بود و باید دست مریزاد گفت به دوستان و برگزار کنندگان.

به نظرم گام مهم بعدی، پیگیری موضوعات مطرح‌شده و عملی کردن آن‌هاست.

این که از نگاه علمی باید به این هنر توجه کرد، شکی نیست. چون این کارها همه در حوزه موسیقی قرار می‌گیرند و با معیارهای موسیقایی قابل تجزیه و تحلیل هستند و از نگاهی دیگر از صدا و سیما که مخاطب عام و خاص دارد، عرضه می‌شود و به صورت طبیعی مورد ارزیابی و قضاوت قرار می‌گیرد.

پیشنهادم این است که شرایطی را فراهم نماییم تا گروه‌ها بتوانند از ظرفیت موجود در این زمینه که در کشور ما بسیار غنی هم می‌باشد استفاده نمایند. آشنایی با موسیقی اقوام می‌تواند نقش مهمی را در این زمینه ایفا کند، چرا که نسل جوانی که در سراسر کشور از اقوام مختلف با این هنر دینی درگیر هستند، روبه فزونی است و اگر بتوان در غالب دینی، موسیقی اقوام را به همه مردم ایران شناساند، مطمئناً سرمنشأ تحولی خواهد شد.

به هر حال باید آستین‌ها را بالا زد و کمک کرد تا شور و احساس جوانانی که جذب این هنر شده‌اند با آموزش صحیح و هدف‌دار مبتنی بر اصول شرعی و دینی پیشرفت کند.



اندک تغییراتی در مضمون و ترتیب ساختاری آن در کشورمان استفاده نمود کما این که در حال حاضر نیز گروه‌های صاحب سبک و مطرح تواسیح کشور به این جایگاه دست یافته‌اند و توانسته‌اند این هنر را تا حدود بسیار زیادی بومی‌سازی نمایند به نحوی که ایرانی بودن این شکل تواسیح برای اهل فن کاملاً معلوم و مشخص است. بنابراین تشکیل نشست‌های تخصصی تواسیح می‌تواند گام مهم و تأثیرگذاری در راستای سیاست گذاری اصول و مبانی تواسیح در کشور محسوب شود و قادر است خط مشی واضح و مشخصی جهت ارائه کار گروه‌ها و خلق آثار جدید بر این مینا ترسیم کند.

اما در خصوص ابتهال، وضعیت کمی متفاوت است. ابتهال که یک فن اصالتاً مصری است، در چارچوب خاصی و با رعایت یک سری مبانی و اصول شناخته شده‌ای که در طول زمان در جامعه دینی مصر تشکیل و تکمیل گردیده است، اجرا می‌شود، آن هم در زمان‌هایی معلوم و مشخص مانند قبل از اذان صبح. می‌توان گفت خیلی از مواردی که امروزه در کشور ما یا سایر کشورها به آن ابتهال اطلاق می‌شود در حقیقت خارج از قواعد شناخته شده ابتهال می‌باشد که این خروج گاهی ناظر به مضمون آن و گاهی ناظر به نحوه آداء و یا سایر مؤلفه‌هایی است که آن را از تعریف ابتهال خارج می‌کند. البته نباید این نکته را نادیده گرفت که در کشور ما در برخی مناطق، مثل استان خوزستان نسبت به سایر مناطق کشور، ابتهال و فنون مشابه که بعضاً با جواب جمعی حضار همراه است از استقبال بهتری برخوردار است و علت این امر عمدتاً تکلم به زبان عربی و یا آشنایی با این زبان در این مناطق می‌باشد. امیدواریم همان‌طور که در نشست‌های تواسیح و ابتهال گذشته شورای محترم عالی قرآن، از اساتید صاحب نام در کنار اساتید مبرز کشورمان دعوت به عمل آمد، در نشست‌های بعدی هم ان‌شاءالله این روند ادامه یابد و از اساتید زبده و خیره این فنون از کشور مصر و سوریه دعوت به عمل آید تا در کنار بزرگان تواسیح کشور با ارائه نظرات و انتقال تجربیات خود به جوان‌ترها افق‌های جدیدتری را در برابر آن‌ها قرار دهند. در پایان پیشنهاد می‌نمایم که یکی از رویکردهای نشست‌های آتی تواسیح، بحث آهنگ‌سازی تواسیح در کشور و ترسیم اصول و مبانی تواسیح ایرانی باشد.

۲. لزوم زنده نگاه داشتن ابتهال همراه با حفظ اصالت آن با تکیه بر فراخواندن و اجتماع مبتهلین داخلی و خارجی
۳. پرداختن ویژه به مقوله شعر و متن و ادعیه
۴. برگزاری کنگره بین المللی بررسی شخصیت‌های مبدع ابتهال، همچون شیخ علی محمود و شیخ الطوبار و الفشنی و نقشبندی و عمران و...



ناصر دغاغله (عضو گروه تواسیح ثقلین اهواز)

قطعاً برگزاری نشست‌هایی از قبیل نشست تواسیح و ابتهال که به صورت کشوری و با حضور اهل فن برگزار می‌شود، می‌تواند راه گشای رفع مشکلات پیش روی این هنرها باشد. با توجه به حضور صاحب نظران این عرصه در چنین نشست‌هایی، می‌توان توقع تحولاتی اساسی در امر تواسیح و ابتهال را داشت. به هر حال هنر تواسیح، یک هنر نوپا و جدید در ایران به حساب می‌آید و قطعاً مانند هر پدیده جدیدالورودی نیاز به یک سری تعدیلات و بومی‌سازی دارد.

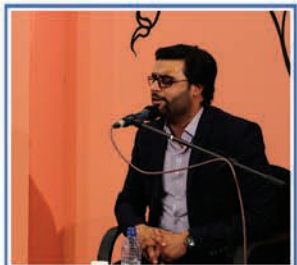
تواسیح، یک هنر اسلامی بسیار جذاب است ولی باید دید که این هنر چگونه توانایی هم‌نو شدن با شرایط جامعه ما را پیدا می‌کند. و آیا لازم است که تواسیح را به صورت خام و با تقلید صرف از جوامع اسلامی دیگر وارد کشور کرد یا این که بعد از ورود باید مورد جراحی‌های فنی قرار گیرد تا بتواند جواب‌گوی نیازهای مخاطب ایرانی گردد؟

امروزه شاهد اشکال مختلفی از این هنر در جوامع و مناطق مختلف هستیم. تواسیح مصری، شکل و شمایل و ترکیب خاص خود را دارد.

در سوریه نیز تواسیح، حال و هوا و شکل دیگری دارد. این اختلاف در شکل تواسیح به عوامل گوناگونی بستگی دارد که مجال شرح آن نیست، فقط کافی است بدانیم که در جامعه مصری و جامعه سوریه که در واقع مهد کهن تواسیح به حساب می‌آیند، این هنر بر اساس ظرفیت‌های نغمی و صوتی و برخی رفتارهای اجتماعی و مذهبی، قالب خاصی به خود گرفته است. در مورد کشور ما باید گفت که از نظر فرهنگ عمومی دینی و مضامین مورد استفاده در تواسیح و نیز از حیث آهنگ و ملودی، اختلاف چندانی بین کشورهایی مثل مصر و سوریه با ایران وجود ندارد خصوصاً که جامعه ما با الحان و نعمات قرآنی که عمدتاً در آن از الحان مصری استفاده می‌شود مانوس است. بنابراین می‌توان از ساختار تواسیح این جوامع به صورت کامل یا با ایجاد







درآمدی بر اقرار و اجازات

نگارش: حمیدرضا مستفید / دکترای علوم قرآن و حدیث و عضو هیأت علمی دانشگاه

تلاوت قرآن، قبل از هر چیز یک عبادت است و قاری قرآن باید در حین تلاوت، به این مهم توجه داشته باشد و خود را در حال عبادت ببیند و سعی نماید موجبات قبولی این عبادت را فراهم آورد. از جمله، اخلاص در حین تلاوت؛ و تقوی در همه حالات که «إنما یتقبل الله من المتقین».

از این مهم که بگذریم، قرائت قرآن، باید صحیح و به دور از خطا باشد. توجه به این امر سبب شکل‌گیری علم قرائت، تجوید، وقف و ابتداء، رسم و ضبط المصحف شد که مسلمانان از دیرباز به آن‌ها اهمیت می‌داده‌اند.

در برخی کشورهای اسلامی مثل مصر، سوریه، ترکیه، لیبی، الجزایر، سودان، پاکستان، عربستان سعودی، مناطقی از لبنان، مناطقی از عراق و ... این علوم به شکل تخصصی و با ضوابط و استانداردهایی تقریباً یکسان تدریس می‌شده و می‌شود. در برخی از این کشورها این علوم به صورت آکادمیک و در دانشگاه‌ها نیز آموزش داده می‌شود؛ حتی در کشوری مثل مصر که طلایه‌دار قرائت قرآن در جهان اسلام است، در حد بسیار تخصصی به این علوم پرداخته می‌شود.

در این سطور، مختصر و گذرا فقط به روش مشترک آموزش تجوید و قرائت در این کشورها - از جمله مصر - اشاره خواهد شد.

این روش بدین ترتیب است:

- ۱- قرآن آموز در ابتدا باید قرآن را حفظ کند.
- ۲- بعد از حفظ قرآن یا هم‌زمان با آن باید تجوید را از متونی مثل تحفة الاطفال و مقدمه جزیه فرا بگیرد.
- ۳- قواعد مربوط به روایتی را که می‌خواهد در آن روایت استاد شود، فرا گیرد.
- ۴- یک ختم کامل قرآن، بر اساس روایت موردنظر - مثلاً حفص، ورش یا ... - بر استاد خود تلاوت کند و به‌طور عملی قواعد فراگرفته شده را همراه با استثنائات آن و نکاتی که در تلاوت باید مدنظر قرار گیرد، مانند موارد خاص وقف و ابتداء را به کار بندد.
- ۵- در پایان گواهی‌ای به نام «اجازه قرائت و اقرار» (یعنی آموزش قرائت) دریافت نماید. این اجازه بین‌المللی خواهد بود؛ یعنی در هر کشور و منطقه‌ای معتبر بوده و صاحب آن در تمام کشورهای اسلامی استاد قرائت تلقی می‌شود و مجاز به اقرار (تدریس قرائت) خواهد بود.

به‌عبارت‌دیگر ملاک قاری بین‌المللی بودن در کشورهای اسلامی - غیر از ایران - مقام آوردن در مسابقات بین‌المللی و تبحر داشتن در الحان و مقامات نیست بلکه تنها ملاک، قرائت یک ختم کامل و صحیح بر اساس موازین علم قرائت و تجوید نزد شیخ مجیز (اجازه دهنده) و تأیید او و نائل شدن به چنین اجازه‌ای است؛ حتی اگر این شخص، قرآن را به‌صورت دکلمه قرائت نماید!

لازم به ذکر است که در این اجازه، نام اساتید پیشین که هر یک بر دیگری قرائت کرده‌اند به‌صورت سلسله سند تا یکی از قراء

عشره - که قرآن آموز قرائت او را فرا گرفته - ذکر می‌شود و بعد از او، سند تا رسول اکرم صلی‌الله‌علیه و آله ادامه می‌یابد. در بیشتر کشورها اگر قرآن آموز حافظ نباشد به او «اجازه» داده نمی‌شود، بلکه فقط «شهادة» (یعنی گواهی صحت قرائت) به او داده می‌شود.

در این اجازه ذکر می‌شود که شخص «مجاز» قرآن را بر اساس کدام قرائت از قرائات عشر و کدام روایت و کدام طریق فرا گرفته است. لذا این شخص فقط مجاز است در محافل، قرآن را بر اساس آنچه در اجازه‌اش آمده تلاوت کند و نیز در مقام تدریس و اقرار نیز، فقط مجاز است طبق آنچه در متن اجازه‌اش آمده اقرار نماید.

مراد از قرائت و روایت، بر همه اهل قرآن روشن است، ولی شاید مناسب باشد درباره «طریق» مختصر توضیحی ذکر شود. مراد از طریق، کتابی است که مجیز بر اساس محتوای آن کتاب، بر شیخ خود قرائت کرده و اجازه دریافت نموده است.

مثلاً امروزه در تمامی کشورهای اسلامی، بدون استثناء، معروف‌ترین طریق برای آموزش قرائت اعم از حفص و غیره، کتاب «شاطبیه» است؛ و نیز دو کتاب «الروضة» و «مصباح» فقط در مورد روایت حفص در رتبه بعد از «شاطبیه» قرار دارند. به‌عنوان مثال در شاطبیه، مد منفصل و متصل برای حفص، فقط توسط ذکر شده است و کسی که بر اساس شاطبیه اجازه قرائت دریافت می‌کند، مجاز نیست و حق ندارد منفصل را به قصر و متصل را به طول قرائت کند.

ولی از طریق روضه، منفصل به قصر و متصل به توسط؛ و از طریق مصباح، منفصل به قصر و متصل به طول خوانده می‌شود.

در این‌جا برای تبیین اهمیت مسئله اجازه و نیز رعایت طریقی که قاری به آن مجاز شده، چند مثال ذکر می‌کنیم:

۱- در سالی که شیخ عبدالعزیز صیاد به همراه شیخ محمود منشاوی به ایران آمده بودند، نگارنده به امید دریافت پاسخ برخی سؤالات تجویدی به دیدار ایشان رفت. در بین صحبت با شیخ عبدالعزیز صیاد، سخن به قرائت و اجازه رسید؛ ایشان گفت: من فقط حفص و ورش می‌خوانم، به شوخی گفتم: بقیه را بلد نیستید؟ گفت: چرا؛ ولی اجازه ندارم در محافل، به غیر از حفص و ورش بخوانم؛ آن‌گاه به شیخ محمود منشاوی اشاره کرد و گفت: شیخ، ده قرائت را اجازه دارد.

۲- آیا تابه‌حال دیده و شنیده‌اید که مثلاً شیخ راغب مصطفی غلوش یا شیخ شحات محمد انور یا شیخ سید متولی عبدالعال، به روایت خلف از حمزه خوانده باشند؟! تا حال از خودتان پرسیده‌اید چرا این قراء به خلف نمی‌خوانند؟ علی‌القاعده جز به حفص و ورش مجاز نبوده‌اند.

۳- آیا تابه‌حال دیده و شنیده‌اید که شیخ عبدالباسط وقتی به حفص می‌خواند، مد منفصل را به قصر خوانده باشد؟! آیا دقت کرده‌اید شیخ عبدالباسط در تلاوت سورة یوسف وقتی عبارت «هیت لک» را چند بار تکرار می‌کند، چرا در بین وجوه مختلف، «هیت لک» را نمی‌خواند؟

یک‌بار قبل از انقلاب، مرحوم استاد مروت (رحمة الله علیه) به نگارنده گفتند، شیخ عبدالباسط اجازه قرائت را قاب کرده و در اتاقش نصب کرده است! (مثل پزشکان که مدرک فارغ التحصیلی خود را در مطبشان نصب می‌کنند).

حال، ظن و گمان قوی نگارنده این است که شیخ عبدالباسط



یک جلسه خصوصی با حضور مرحوم استاد مولایی (رحمة الله علیه) - که نگارنده از قبل از انقلاب افتخار شاگردی ایشان را داشته - جناب استاد عبایی، مرحوم استاد مولایی را به عنوان شیخ القراء و کسی که قرائات عشر را تعلیم می‌دهند و در این زمینه تألیفاتی دارند، به شیخ معصراوی معرفی کردند. شیخ معصراوی بلافاصله پرسید: ایشان از چه کسی اجازه دارند؟! حال، با توجه به جایگاه قابل قبولی که کشور ما از نظر قرائت قرآن در جهان اسلام داراست، یک نقص است که قراء و حفاظ ما از امر «اجازه قرائت» که مدرک رسمی و بین‌المللی قرائت و اقرار قرآن است، غافل شوند و برای به دست آوردن آن اهتمام نوزند.

امید است که این مهم، به همت نهادهای قرآنی کشور و مخصوصاً شورای عالی قرآن، به‌زودی در کشور ما تحقق یابد و در بین قراء و جلسات قرآنی فراگیر شود.

در قرائات سبعة فقط از طریق شاطبیه، «اجازه» داشته است؛ چه این که همان‌طور که گذشت، مد مفصل و متصل از طریق شاطبیه، فقط و فقط به توسط قرائت می‌شود و ما ندیده‌ایم که او در روایت حفص جز به توسط بخواند و «هتُّ لک» را هم نمی‌خواند زیرا که هرچند روایت هشام از قرائت ابن عامر است، ولی از طرق دیگری غیر از طریق شاطبیه. پس علی‌القاعده می‌توان گفت: شیخ عبدالباسط فقط از طریق شاطبیه مجاز بوده است.

۴- در سال ۸۸ که مرحوم استاد مروت به ایران آمدند و در محفل قرآنی اول ماه رمضان در محضر مقام معظم رهبری شرکت کردند، یکی از قاریان در آن جلسه، به اختلاف قرائت، تلاوت کرد. بعد از اتمام جلسه استاد گفتند: چه کسی به ایشان اجازه داده که خلف و ... بخواند؟! ۵- چند سال پیش که شیخ احمد عیسی معصراوی (شیخ عموم المقارئ المصریه) برای داوری به ایران دعوت شده بود، در

اجازه قرائت، سنتی دیرینه در جهان اسلام تاریخچه اجازه و شرایط دریافت آن

نگارش: حسین مناجی زاده / کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث

تعریف اجازه:

اجازه در قرائت، مجوزی است از استاد (شیخ مجیز) به شاگرد (مجاز) مبنی بر اینکه کل قرآن را از حفظ متقن با رعایت تجوید و تمایز بین متشابهات بر وی خوانده است و اکنون شاگرد نیز اجازه اقرار بر دیگران را دارد. بعضی از شیوخ، جهت تسهیل امر اقرار، خواندن از حفظ را شرط نمی‌دانند؛ که البته این آسان‌گیری، زیاد مناسب نیست.

تاریخچه اجازات:

تاریخ مقوله اجازات به زمان پیامبر گرامی اسلام (ص) برمی‌گردد. با اینکه در زمان پیامبر بحث اجازات به شکل امروزی مطرح نبوده است؛ اما تأیید لفظی پیامبر، بالاترین تزکیه (توثیق) و اجازه از مجیز به مجاز می‌باشد. در روایت آمده است که پیامبر گرامی، قرائت برخی از صحابه را تأیید یا رد کرده‌اند و این خود دلیل بر صادر شدن اجازه و تزکیه (توثیق) افراد از طرف رسول اکرم (ص) است.

اکنون، به برخی از روایات دال بر اجازه لفظی پیامبر (ص) اشاره می‌شود:

۱- عن ابن مسعود قال: سمعت رسول الله - صلی الله علیه وآله وسلم - یقول: «خذوا القرآن من اربعة: من عبدالله ابن مسعود و سالم و معاذ، و ابي بن کعب.» از ابن مسعود روایت شده است که رسول خدا (ص) فرمودند: قرآن را از چهار نفر بگیرید: از عبدالله بن مسعود، سالم، معاذ و ابي بن کعب.

۲- عن عبد الله بن مسعود قال: قال لی النبی - صلی الله علیه و آله وسلم - «اقرأ علی القرآن، قلت: اقرأ علیک و علیک أنزل؟ قال إني أحب أن أسمع من غیري.» ابن مسعود از قول رسول

خدا(ص)، فرمودند: «ای عبدالله قرآن را بر من بخوان. گفتیم: بر شما بخوانم در حالی که بر شما نازل شده است؟ فرمود: دوست دارم قرآن را از غیر خودم بشنوم.» (محمد فوزان، إجازات القراء، ص ۱۹)

این احادیث، دلالت واضحی بر تزکیه این اصحاب توسط پیامبر گرامی (ص) دارند. این را می‌توان اجازه لفظی از طرف بهترین مجیز به مجاز دانست.

از این احادیث می‌توان نتیجه گرفت: اعتماد و اطمینان به زیدبن ثابت در جمع قرآن مبنی بر استماع کل قرآن از رسول خدا، خود به منزله دریافت اجازه نقل از رسول خداست.

منبع موثقی مبنی بر استعمال لفظ «اجازه» در زمان پیامبر وجود ندارد؛ ولی ظاهراً این اصطلاح در قرن سوم هجری هم‌زمان با تدوین کتب قرائات قرآن پدید آمده است. در کتاب محمد بن ادريس بن المنذر آمده است: ابوبکر بن مجاهد (م ۳۲۴) اجازه قرائت را از ابوحاتم رازی (م ۲۷۵) روایت کرده است. (محمد فوزان، إجازات القراء، ص ۱۹)

انواع اجازات:

۱. اجازه به یک روایت؛ مانند اجازه به روایت حفص از عاصم
۲. اجازه به قرائات سبع از طریق شاطبیه
۳. اجازه به سه قرائت مکمل قرائات عشر از طریق «الدره المضية» که به قرائات عشر از طریق شاطبیه و العشر الصغری از طریق الدرہ معروف هستند.
۴. اجازه به قرائات عشر الکبری از طریق «طیبة النشر»

شروط اجازه:

برای اجازه دو شرط وجود دارد که بر محور عدالت و اتقان استوار است. این دو شرط از علم روایة الحدیث گرفته شده است.

دریافت قرائت را می‌دهند ولی اجازهٔ اِقرآء نمی‌دهند.

نحوهٔ نوشتن اجازه:

غالباً شیخ مجیز در صفحهٔ اول، نام خودش، نام مجاز، قرائت و روایتی را که با آن خوانده است می‌نویسد، سپس مقدمه‌ای می‌نگارد و پس از آن می‌نویسد که شخص (نام کامل و محل سکونت یا ولادت)، قرآن را از اول تا آخر از حفظ و با فلان قرائت بر من قرائت کرد، برخی نیز لفظ حفظ را ذکر نمی‌کنند. سپس وصیت‌ها و شروطی را به شاگردش یادآوری می‌کند و پس از آن سلسله سند خود را می‌آورد، برخی از شیوخ اجازات، فقط یک سلسله سند را به مجاز می‌دهند؛ به عبارت دیگر، یک سلسله سند از یک شیخ، برخی هم تمام سلسله اسانیدی که با قرائت‌های مختلف از شیوخ مختلف دریافت کرده‌اند را ضمیمه می‌کنند. در پایان، مجیز اجازه را مهر و امضاء می‌کند و پس از آن شهادت شاهدان به صورت مهر و امضاء می‌آید. برخی نیز همچون شیخ الزیات، جهت اختصار، کل اجازه را در یک صفحه تنظیم می‌کنند. با توجه به پیشرفت وسایل ارتباطی، بهتر است مجاز، شهادت صوتی یا تصویری نیز از شیخ مجیز دریافت کند.

لزوم شهادت شاهدان بر اجازه:

معنی شهادت بر اجازات این است که یک یا دو نفر به عنوان شاهد اِقرآء مجاز بر مجیز، نام و امضای خود را بر اجازه ثبت کنند. برخی می‌گویند که این کار اصالت ندارد و امضاء و مهر شیخ مجیز، کفایت می‌کند. اما این یک عمل جائز در بحث اجازات است که برخی گمان می‌کنند بدعت است. بحث شهادت بر اجازه، یکی از امور مهمی است که به توثیق و ثبت اجازه کمک می‌کند و این شهادت همانند شهادت بر ازدواج است که بدعت نیست، بلکه سبب تحکیم و توثیق آن می‌شود. محمد فوزان در کتاب اجازات القراء می‌گوید: «شهادت بر اجازه، با حضور کسانی که در طبقهٔ شیخ مجیز یا از شاگردان ایشان یا از اشخاص ثقه و اهل عدالت هستند، اتفاق می‌افتد.» (محمد فوزان، اجازات القراء، ص ۳۴)

ابن جزری در منجد المقرئین می‌گوید: «مرسوم است که بر اجازه و اِقرآء، شهادت صورت گیرد و این امر جهت رفع تهمت و آرامش قلبی، نیکو است.» (محمد بن محمد بن محمد بن الجزری، منجد المقرئین، ص ۶۷)

شهادت در اجازه از شرایط اجازه نیست؛ اما جهت تحکیم اجازه در برخی از بلاد اسلامی از زمان ابن جزری به آن عمل می‌شود.

عدم مطرح بودن مسائل مادی در اجازات:

ابن جزری در منجد المقرئین می‌گوید: شیوخ اجازات متقدم به علت رعایت تقوی و رفع شبهه، از دریافت هدیه از طرف شاگرد در برابر اِقرآء، امتناع می‌کردند؛ اما متأسفانه امروز مشاهده می‌شود که برخی از دارندگان اجازات، شرط دریافت اجرت را مطرح می‌کنند.

نویی در کتاب التبیان، از دریافت هدیه و اجرت در برابر اِقرآء به شدت نهی کرده و آن را به هر شیوه‌ای که باشد، مذموم می‌داند.

(النوی، التبیان، ص ۴۴)

آنچه که مسلم و بدیهی است، این است که دادن هدیه از طرف مجاز به مجیز بدون هیچ قید و شرطی، بنابر زحمت‌هایی که تقبل کرده است، روا و قابل قبول است.

در هر حال، دارا بودن توأمان شرایط علمی و ویژگی‌های اخلاقی متناسب با جایگاه رفیع اجازه، ضامن سلامت و بقای این سنت حسنه است.

صحت روایت، به صحت دو شرط زیر بستگی دارد و قرآن کریم از بالاترین روایت‌هاست که روایت و نقل می‌شود.

شرط اول: عدالت

عدالت، یکی از شروط لازم در اجازه است؛ چراکه قرار دادن قرآن در اختیار فاسق، صاحب بدعت و گناهکار علنی به هیچ‌وجه صحیح نمی‌باشد و این اهانت به ساحت قرآن و سبک شمردن آن است. در حالی که اجازه، شهادتی است از طرف مجیز مبنی بر اینکه فرد مجاز حامل قرآن کریم است؛ و مجیز دربارهٔ این اجازه در پیشگاه خداوند بازخواست می‌شود. «سَتَكْتَبُ شَهَادَتَهُمْ وَيُسْأَلُونَ» (الزخرف ۱۹).

حامل بودن قرآن کریم دو نوع است:

- ۱- حامل بودن قرآن، همانند حماری است که تحمل اسفاراً است. اجازه دادن به چنین اشخاصی صحیح نمی‌باشد.
- ۱- حامل بودن قرآن، برای اداء، ابلاغ و عمل به آن.

اگر عالمی به حفظ قرآن کریم توسط یک فاسق شهادت دهد، واقع به فسق و بدعت او شهادت داده است. به همین خاطر، اطلاع از احوال مجاز از طرف شیخ مجیز، و معاشرت با یکدیگر امر پسندیده‌ای است تا عدالت مجاز به یقین برسد.

شرط دوم: اتقان

اتقان به دو دسته علمی و عملی تقسیم می‌شود:

اتقان علمی

مجاز باید به روایت یا قرائتی که می‌خواهد با آن قرائت کند و از استادش روایت نماید (از حیث اصول آن قرائت، فرش الحروف، وجوه و احکام مختلف و کیفیت وقف بر کلمات)، به صورت علمی و نظری به اتقان رسیده باشد. همچنین، مجاز باید مواضع وقف عمومی و مواضع وقف مختص یک قرائت را نیز فراگرفته باشد.

شایسته است که مجاز، قبل از دریافت اجازه، یکی از متون تجویدی را که به صورت منظوم درآمده است، حفظ کند. مانند: الجزریة یا مقدمهٔ آن از ابن الجزری که شامل ۱۰۹ بیت است و شایسته است هر قاری آن را یاد بگیرد.

«تحفة الأطفال» از جمزوری که شامل ۶۱ بیت است.

منظومهٔ «السلسبیل الشافی» از شیخ عثمان بن سلیمان مراد در ۲۶۵ بیت.

همچنین مناسب است که مجاز، کل معانی و دلالت‌های یک منظومه و شرح آن را از یکی از شیوخ اجازه فرا بگیرد.

اتقان عملی (تسلط بر حفظ و اداء)

اتقان عملی، مختص نص قرآن کریم است که مجاز آن را از مجیز و شیوخش، با اسناد متصل به رب العزة روایت می‌کند. مشایخ اجازات متقدم به علت اهمیت دادن در طلب علم و تحصیل، حفظ متقن قرآن کریم را شرط دریافت اجازه می‌دانستند. امروزه نیز برخی از شیوخ اجازات، حفظ متقن را شرط اِقرآء می‌دانند و این سنتی از طرف متقدمین است که شایسته است متأخرین نیز این راه را ادامه بدهند؛ اما برخی از شیوخ اجازه، حفظ قرآن را شرط دریافت اجازه نمی‌دانند؛ بلکه مجاز از روی مصحف در حضور مجیز قرائت می‌کند و مجیز پس از اطمینان از اتقان علمی، اجازه روایت از مصحف را به او می‌دهد. این در حالی است که برخی از شیوخ در چنین موقعیتی به مجاز، شهادت‌نامه



مباحث تکمیلی در موضوع اجازات

اقرء از طریق تلویزیون و اینترنت

به تازگی بحث اقرء از طریق تلویزیون و اینترنت زیاد شده است؛ علتش هم این است که در زمان متقدمین، وسایل ارتباطی حال حاضر وجود نداشته است و امروزه با پدید آمدن این امکانات، بحث در این زمینه شدت گرفته و نظرات مختلفی ارائه می‌شود. به‌طور کلی مجاز می‌تواند از طریق ارتباط تصویری بر شیخ مجیزش قرائت کند، به‌ویژه زمانی که شیخ مجیز روشندل باشد؛ بدیهی است وقتی که مجیز روشندل باشد، حتی اگر مجاز در کنارش هم بخواند، او را نمی‌بیند؛ پس قرائت بر ایشان چه از راه نزدیک و چه از راه دور، تفاوت چندانی ندارد.

شایان ذکر است که آسان‌گیری به جز برای کسانی که در مکانی دور ساکن هستند، روا نیست. به‌طور کلی خدمات تلویزیون و اینترنت اگر در خدمت مباحث علمی و قرآنی و ترویج آن در بیابند، امری پسندیده و ستودنی است.

نکاتی مهم درباره اجازات:

- * قدمت اهتمام به بحث اجازات، به قدمت خود قرائت قرآن برمی‌گردد! این امر از زمان پیامبر گرامی اسلام آغاز شد و این حدیث که «خذوا القرآن من أربع» (قرآن را از این چهار نفر دریافت کنید)، خود اجازه‌ای است برای این چهار نفر.
- * شهادت شاهدان بر اجازات، ضرورت دارد. این امر مانع تقلب و تحریف اسانید می‌شود.
- * شایسته است که مجاز، یک قرائت را متقن کند و سپس به قرائت‌های دیگر بپردازد و قاری تا قرائت را اتقان نکند بر کرسی اجازات تکیه نزند.
- * دریافت قرائت با چند سند، فواید زیادی از جمله تنوع و تقویت اتقان را به همراه دارد؛ چراکه هر کدام از شیوخ، نقطه قوتی دارد که به آن معروف می‌شود.
- * شایسته است که قاری در مجامع عمومی به قرائت مشهور در آن مکان قرائت کند تا عموم به قرائت غیر مشهور در آن منطقه روی نیاورند و باعث اختلاف، تحریف و ... نشود.
- * درجات اجازه:

الف (اذن و اهلیت (أجزتك، و لك أن تجیز - به تو اجازه دادم و مجازی به دیگران نیز اجازه دهی.)

ب (أهلیت (أجزتك ولكن لا تجیز - به تو اجازه دادم ولی اجازه نمی‌دهی.)

ج (اذن (اجازه مسند نیست و فقط جنبه یادگیری دارد و می‌تواند به دیگران یاد بدهد ولی نمی‌تواند اجازه بدهد.)





سنت اِقرآء در جمهوری اسلامی ایران

برگزاری سه دوره تخصصی اِقرآء توسط شورای عالی قرآن و مرکز طبع و نشر قرآن کریم

کمترین میزان استراحت، توان کامل علمی خود را در خدمت اساتید کشورمان قرار داد. در این مدت، ۱۰ نفر از اساتید برجسته جمهوری اسلامی ایران موفق به قرائت یک دوره کامل قرآن نزد وی شدند. از میان این اساتید، ۹ نفر به روایت حفص از عاصم با یکی از طرق شاطیبه و کتاب روضه المعدل و کتاب مصباح و ۱ نفر به روایت خلف از حمزه، ضمن دریافت «گواهی اجازه قرائت»، «گواهی دادن اجازه به افراد ذی صلاح» را هم دریافت کردند.



دوره دوم تخصصی اِقرآء در آبان ماه ۱۳۹۵ به مدت یک هفته در تهران با حضور شیخ محمود شاکر محمد الکرخی شیخ صاحب اجازه عراقی برگزار شد. در این دوره دو نفر از اساتید کشورمان، موفق به کسب اجازات قرائت حفص از عاصم از طریق شاطیبه شدند.

شورای عالی قرآن و مرکز طبع و نشر قرآن کریم جمهوری اسلامی ایران، با توجه به اهمیت بحث اِقرآء و اجازات در جهان اسلام و به منظور برقراری حلقه اتصال مقوله قرائت قرآن در جمهوری اسلامی ایران، به اسناد معتبر شیوخ صاحب اجازات، نسبت به این موضوع اقدام نمود و در سال ۱۳۹۵ سه دوره تخصصی اِقرآء با حضور شیخ محمد فهمی عبدالسید عصفور از مصر، شیخ محمود شاکر محمد الکرخی از عراق و دکتر رفعت علی دیب از سوریه برگزار کرد که در این دوره‌ها، ۱۸ نفر از استادان، قاریان و حافظان برجسته جمهوری اسلامی ایران پس از قرائت یک ختم کامل قرآن کریم بر یکی از شیوخ فوق‌الذکر، موفق شدند اجازه اِقرآء در قرائت خوانده شده را دریافت کنند.



دوره اول از ۹ مرداد تا ۹ شهریور ۱۳۹۵ با حضور شیخ محمد عصفور در محل شورای عالی قرآن برگزار شد. شیخ مصری در مدت یک‌ماه حضور پر ثمر در ایران، به صورت شبانه‌روزی و با



روایت کردند که امروزه به علت اهمیت این منظومه در بین شیوخ اجازات، به یکی از مهم‌ترین ملزومات اجازات جهت تأیید اتقان مجاز تبدیل شده است.

در فرصت برگزاری اولین و سومین دوره تخصصی اقرء، دو نوبت شرح مقدمه جزیره توسط شیخ محمود الکرخی و دکتر رفعت علی دیب تدریس شد.



اهداف برگزاری دوره‌های اقرء:

- ۱- کسب مهارت‌های تکمیلی در امر قرائت با توجه به مناہج مختلف تجویدی که در مراکز معتبر علمی وجود دارد.
- ۲- اخذ مدارک معتبر در امر قرائت و اتصال به اسناد معتبر قرائت موجود در جهان اسلام.
- ۳- احیاء سنت اقرء در کشور به عنوان معتبرترین و اثرگذارترین روش آموزش قرائت و تجوید قرآن کریم.

برنامه‌های آینده:

ان شاء الله مدنظر است به تدریج، استقرار کرسی اقرء در دو بخش دنبال شود:

- ۱- برگزاری دوره‌های تخصصی با حضور مشایخ نامدار جهان اسلام و در نهایت کسب اجازه قرائت و اقرء تعدادی از اساتید کشورمان از این دوره‌ها (که قاعدتاً محدود خواهد بود).
 - ۲- فعال کردن جلساتی در سطح کشور با دستور کار اقرء توسط اساتیدی که این اجازه را در دوره‌های تخصصی و از مشایخ برجسته اخذ کرده‌اند.
- امید که این حرکت ارزشمند قرین توفیق باشد.



سومین دوره تخصصی اقرء ویژه استادان، قاریان و حافظان برجسته جمهوری اسلامی ایران هم با حضور دکتر رفعت علی دیب از سوریه در بهمن و اسفندماه ۱۳۹۵ پیگیری شد. در این دوره، شش نفر اجازه حفص از عاصم به طریق شاطبیه و یک نفر اجازه قرائت ورش به طریق شاطبیه را دریافت کردند.



برگزاری دو دوره شرح مقدمه جزیره:

مقدمه جزیره یکی از مهم‌ترین متونی است که به صورت منظوم در مباحث تجویدی توسط ابن جزری سروده شده است. این جزری تمام مباحث مورد نیاز تجویدی را به صورت عالمانه در قالب قصیده‌ای ۱۰۹ بیتی درآورده است؛ لکن به علت سنگین بودن مباحث آن، نیاز به شرح و ارائه برخی توضیحات از طرف ابن جزری داشت. ابن جزری هم‌زمان با اعطای اجازه قرائت به شاگردانش، مقدمه جزیره را برای آن‌ها شرح می‌داد و ایشان اجازه شرح و نقل جزیره از طرف ابن جزری را نیز دریافت می‌کردند.



شاگردان ابن جزری اجازه شرح و نقل مقدمه جزیره را نیز همچون اجازات قرائت، سینه‌به‌سینه و نسل‌به‌نسل برای دیگران

صاحبان اجازة اقرار در ايران اسلامي

اسامي استادان، قاريان و حافظاني كه گواهي نامه اجازات را دريافت كردند به اين شرح است:

۱. عبدالرسول عبایي - قرائت حفص از عاصم از طريق كتاب روضة المعدل و كتاب مصباح
۲. دكتر حميدرضا مستفيد - قرائت حفص از عاصم از طريق كتاب روضة المعدل و كتاب مصباح
۳. سيدمحسن موسوي بلده - قرائت حفص از عاصم از طريق كتاب روضة المعدل و كتاب مصباح
۴. سيدمهدي سيف - قرائت حفص از عاصم از طريق كتاب روضة المعدل و كتاب مصباح
۵. دكتر كريم دولتي - قرائت حفص از عاصم از طريق كتاب روضة المعدل و كتاب مصباح
۶. دكتر محمدحسين سعيديان - قرائت حفص از عاصم از طريق كتاب روضة المعدل و كتاب مصباح
۷. دكتر مهدي دغاغله - قرائت حفص از عاصم از طريق كتاب روضة المعدل و كتاب مصباح
۸. سيدعلي سرابي - قرائت حفص از عاصم از طريق كتاب شاطبيه
۹. معتز آقايي - قرائت حفص از عاصم از طريق كتاب روضة المعدل و كتاب مصباح
۱۰. عباس امام جمعه - قرائت حفص از عاصم از طريق شاطبيه
۱۱. محمود لطفی نیا - قرائت حفص از عاصم از طريق شاطبيه
۱۲. مهدي حسني - قرائت حفص از عاصم از طريق شاطبيه و قرائت ورش از نافع از طريق شاطبيه
۱۳. حجت الاسلام محمدصادق نصراللهي - قرائت حفص از عاصم از طريق شاطبيه
۱۴. علي اكبر ملكشاهي - قرائت حفص از عاصم از طريق شاطبيه
۱۵. رضا محمدپور - قرائت حفص از عاصم از طريق شاطبيه
۱۶. اميرمحمد زاهدي - قرائت خلف از حمزه از طريق شاطبيه
۱۷. هاشم سلطاني نژاد - قرائت حفص از عاصم از طريق كتاب روضة المعدل و كتاب مصباح
۱۸. عباس هاشمي - قرائت حفص از عاصم از طريق شاطبيه

* طريق كتاب روضة المعدل و كتاب مصباح در بين قراء از طريق طيبة النشر مشهور است.





آشنایی اجمالی با شیوخ مدعو از مصر، سوریه و عراق در سه دوره تخصصی اقرار

مجاز شد. شیخ الکرخی بلافاصله قرائات العشر الصغری را بر شیخ ابی قدس مهدی بن عبدعلی المعماری و روایت حفص از عاصم از طریق طیبه النشر را بر علی دریول البغدادی اقرار کرد و اجازه آن‌ها را نیز دریافت کرد.

شیخ محمود الکرخی به علت علاقه خاص به بحث قرائات، به اسانید شیوخ فوق‌الذکر اکتفا نکرد و اجازات متعددی از طریق اسانید مختلف دریافت کرد؛ اکنون اسانید ایشان به بیش از ده سند رسیده است.

وی همچنین کتب متعددی در زمینه قرائت و قرائات تألیف کرده است که در ذیل به برخی از آن‌ها اشاره می‌شود:

- ۱- تحفة الفضلاء
- ۲- الدر الموصوف فی شرح صفات و مخارج الحروف
- ۳- تاریخ قرآء بعقوبه
- ۴- لقط الدرر فی تاریخ جامع الشاندر
- ۵- شخصیات بعقوبه

شیخ محمود الکرخی هم‌اکنون در زادگاهش سکونت دارد و در ضمن اقرار و ترویج فرهنگ قرآنی، برای داوری مسابقات بین المللی قرآن کریم کشورهای مختلف از جمله جمهوری اسلامی ایران دعوت می‌شود.

شیخ رفعت علی دیب از سوریه:

شیخ رفعت علی دیب در سال ۱۹۶۰ میلادی در دمشق دیده به جهان گشود. او تحصیلات خود را در همان شهر دنبال کرد و در سال ۱۹۸۳م در رشته دندان‌پزشکی دانشگاه دمشق فارغ التحصیل شد.

وی در ۲۰ سالگی حافظ کل قرآن کریم شد و پس از آن منظومه شاطبیه در قرائات سبع و منظومه الدرّة المضية در قرائات سه‌گانه را حفظ کرد؛ همچنین در همان زمان قرائات عشر را بر شیخ عبدالرزاق حلبی قرائت کرده و به سلسله سند ایشان مجاز شد. دکتر رفعت علی دیب هم‌اکنون مشاور وزیر اوقاف سوریه در امور دینی، رئیس هیأت اقرار کشور سوریه و استاد دانشکده اصول دین دانشگاه بلادالشام است. وی داوری مسابقات بین‌المللی کشورهای مختلف و تدریس قرائات عشر و تربیت شاگردان ممتاز در این زمینه را در کارنامه دارد.

محمد فهیمی عبدالسید عصفور از مصر:

شیخ محمد فهیمی عبدالسید عصفور متولد سال ۱۹۸۰ است و اکنون ۳۷ سال سن دارد.

ایشان در یک خانواده مذهبی اهل سنت در کفرالزیات در استان غریبه مصر دیده به جهان گشود.

در سال ۲۰۰۵م تحصیلات دانشگاهی خود را در مقطع کارشناسی ارشد رشته «روش‌های تدریس» پشت سر گذاشت و در سال ۲۰۰۷م طی مدت دوماه کل قرآن کریم را حفظ کرد و تا پایان سال ۲۰۰۸م توسط شیخ ابراهیم التلب، مجاز به قرائات عشر شد.

بعد از گرفتن اجازه، دو جمعیت آموزش قرآن و یک مهد کودک در زادگاه خویش تأسیس کرد که روزانه حدود ۲۵۰ نفر در سنین مختلف در این دو مجموعه مشغول یادگیری قرآن بودند.

وی هم‌زمان با این کار به مطالعه درباره مکتب اهل بیت از طریق کتب فریقین، سایت‌ها و شبکه‌های تشیع می‌پرداخت و به تدریج نسبت به حقانیت مکتب اهل بیت علیهم‌السلام به یقین رسیده بود؛ اما این امر را کتمان می‌کرد.

ایشان به اتهام شیعه بودن و نشر تفکر شیعی به دادگاه احضار شد و یک‌سال و چهارماه را در زندان گذراند. به گفته وی: «بحمدالله باوجود سخت بودن ایام زندان، توانستم فعالیت زیادی از جمله مطالعه درباره مکتب اهل بیت و تثبیت حفظ و نشر مکتب اهل بیت در بین زندانیان انجام دهم.»

ایشان، پس از اتمام دوران زندان به شغل تدریس در الازهر برگشت و پس از مدتی تصمیم گرفت که برای تفکر و تدبیر بیشتر در مکتب اهل بیت علیهم‌السلام، در حوزه علمیه لبنان تحصیلاتش را ادامه دهد. وی پس از دریافت مرخصی کاری از الازهر به لبنان منتقل شد و هم‌اکنون دانشجوی سال چهارم حوزه رسول اکرم لبنان در جامعه المصطفی العالمیه است.

شایان ذکر است که قرائت ایشان با ۳۱ واسطه به پیامبر گرامی (ص) می‌رسد.

شیخ محمود بن شاکر بن محمد الکرخی از عراق:

شیخ محمد الکرخی در سال ۱۹۶۵ میلادی در خانواده‌ای حنفی مذهب در شهر بعقوبه استان دیالی عراق دیده به جهان گشود.

شیخ محمود الکرخی پس از آموزش تخصصی تجوید، روایت حفص از عاصم از طریق شاطبیه را در محضر شیخ محمد المصری اقرار کرد و اولین اجازه خود را در روایت حفص از عاصم دریافت کرد.

سپس به بغداد مهاجرت کرد و در آن‌جا رحل اقامت افکند و قرائات سبع از طریق شاطبیه و التیسیر را بر شیخ حاج صفاء الاحمدی الحنفی اقرار کرد و با سلسله سند وی در قرائات سبع

هذا وأوصي الطالب/ حميدرضا محمدعلي مستفيد بتقوي الله في السر و العلن وتعظيم كتاب الله وتجويدهِ وقد أجزتكَ أن تروي عني كل مايجوز لك روايته مما تلقيته مني بشرط التثبيت والمراجعة والإتقان والعرض عند الإشتباه على أهل الفن والعرفان لأن الإنسان محل الخطأ والنسيان وحافظ على ما أبديته لك جعلك الله من العاملين بكتابه المبين و كفاك شر خلقه أجمعين.

قاله بلسانه و رضيه بجانته المميز بما فيه

الفقيه الي ربه / محمد فهيمي عبدالسيد عصفور

تحريراً في الثلاثاء

١٣٩٥/٦/٩ ش ٢٠١٦/٨/٣٠ م الموافق: ١٤٣٧/١١/٢٧ ق

شهد بذلك

الشاهد الثاني

الشاهد الأول

يفضل الله تعالى تم الإقرار تحت إشراف و توثيق الشورى العليا للقرآن الكريم في الجمهورية الإسلامية الإيرانية، لذلك قررت الشورى الآتي:

١. بالنسبة لأصل الإقرار و الإجازة فللمجاز أن يقرأ و يقرئ من أراد في أي محل نزل
٢. أما بالنسبة لإشراف الشورى العليا للقرآن و الحصول على توثيقها و موافقتها على الإجازات و الحصول أيضا على الإجازات التي تقدمها الشورى العليا للمميز و لمجاز يكون بعد موافقة المجاز على الضوابط و الشروط التي تضعها الشورى العليا في الجمهورية الإسلامية الإيرانية و الشروط هي:

أ. أن توافق الشورى على الطالب الذي يريد الإجازة من شيخه و تراه أهلا لها.

ب. أن يقرئ الشيخ المميز الطالب الذي ترسله له الشورى.

التورى العليا للقرآن الشريف
في الجمهورية الإسلامية الإيرانية

البحار الطالب
حميدرضا محمدعلي مستفيد

أما بعد:

فيقول العبد الفقير المعترف لربه بالعجز والتقصير الراجي رحمة ربه في الدنيا والآخرة/
الشيخ المقرئ الجامع /

«محمود بن شاکر بن محمد الكرخي الحنفي العراقي»

رئيس جمعية القراء والمجودين بالعراق- والمقرئ بالقراءات العشر الصغرى والكبرى والأربع الشواذ-
ومستشار الرابطة العالمية للقراء.

والمولود في يوم ٢٥ /٥/ ١٩٦٥م في مدينة بعقوبة - مركز محافظة ديالى - العراق .

إن من أفضل الكتب كتاب الله تعالى المنزل على نبيه ومصطفاه وكان من أهم علوم هذا الكتاب علم التجويد والقراءات لاشتماله على جميع العلوم بالدلالات الواضحات .لاسيما وقد تصدى لهذا العلم رجال محققون وأئمة مدققون فكشفوا عن وجهه اللثام ونقلوه إلينا على تحرير تام .

وكان ممن جد واجتهد في تحصيل هذا العلم النفيس ولازم العلماء واختار محبة الأماجد النبلاء اللوذعي الأديب والألمعي الأريب العمدة النجيب صاحب المقام الأسنى والخصال الحسنى السعيد إن شاء الله دنيا وآخرة ومن أرجوا من الله أن يحفه بديوام العز والشرف أحيينا المثنى الذكي النبیه :

« سيد محمد بن سيد محمد بن سيف المولود في طهران »

فقد شمر عن ساعد الجد والإجتهد وبحث عن الدقائق فأجاد وساد وأكد الحصاد فقرأ على القران الكريم ((برواية حفص عن عاصم)) من طريق ((الشاطبية و التيسير)) بالتحرير والإتقان والتجويد والإحسان وأتمها بعون الله وعنايته وهدايته ولقد أجاد وساد وأكد الحصاد على رغم الضلال وصار على غاية من الإتقان وخاض بحر العرفان والقرآن .

وقد طلب منى الإجازة وكتابة السند فأجزته بها لكونه أهلا لها إجازة صحيحة بشرطها المعتمد عند علماء الأثر وأهل العلوم والنظر وأذنت له أن يقرأ بها لنفسه ويقرئ غيره ممن أراد القراءة عليه. لا قراءة ورواية ووجهلا في أي مكان حل من الأمصار القرى فهو بذلك حقيق بلا مراء . وأجزته أن يروي عني بكل أسانيد كل ما يجوز له روايته مما تلقاه عني بشرط التثبيت والمراجعة والإتقان والعرض عند الإشتباه على أهل الفن والعرفان.

وأجزته بأن تلقى القران الكريم والقراءات العشر وأجزاني بها عدد من كبار علماء القران والقراءات والإقرار همصر والشام وغيرهما بالأسانيد العالية ومنهم :



ارزیابی قاریان و مدرسان

فعالیت برگزیده قرآن کشور در سال ۱۳۹۴

قاریان و مدرسان قرائت قرآن گردید. از سال ۱۳۹۰ تاکنون، پنج دوره آن برگزار شده و تعدادی از قاریان و مدرسان موفق به دریافت گواهی نامه تخصصی در درجات و گرایش های مختلف شده اند. در حال حاضر دوره ششم در حال برگزاری است. شایان ذکر است دبیرخانه شورای ارزیابی قاریان و مدرسان به دلیل عملکرد شایسته در اجرای این برنامه، از سوی شورای توسعه فرهنگی قرآنی به عنوان دستگاه برگزیده قرآنی کشور در سال ۱۳۹۴ شناخته شد که لوح یادبود و تندیس طی مراسمی در ماه رمضان ۱۳۹۵ به مسئولان دبیرخانه اهدا گردید.

سال ها پیش مقام معظم رهبری در یکی از محافل قرآنی، در سخنانی مبسوط در خصوص رتبه بندی قاریان فرمودند: «... برای قاری کامل یک حدی بگذاریم؛ هر کس به این حد رسید، به عنوان یک قاری ممتاز یا قاری خوب یا قاری کامل شناخته شود و همه او را با این عنوان بشناسند...». این سیاست و رهنمود راهبردی معظم له از سال ۱۳۷۶ توسط کارشناسان امر در شورای عالی قرآن دنبال شد و در ادامه، در جلسات تخصصی شورای عالی انقلاب فرهنگی مطرح و بررسی شد و در سال ۱۳۸۹ منجر به اجرای طرحی فاخر برای ارزیابی

برخی مزایای مترتب بر گواهینامه های تخصصی ارزیابی

افرادی که موفق به دریافت گواهینامه های درجه ۱، ۲ و ۳ می شوند از مزایایی بهره مند می شوند، از جمله: ادامه تحصیل در دانشگاه در یک مقطع بالاتر، تلاوت در صداوسیما، قرارگرفتن در فهرست نخبگانی بنیاد ملی نخبگان، اعزام های تبلیغی خارج از کشور و تحصیل رایگان در دانشگاه های آزاد و غیرانتفاعی.

با توجه به اضطراب زیاد در صحنه مسابقات و نیز خروجی های کم آن و از طرفی سنجش میزان مهارت ها به طور واقعی تر و دقیق تر در فرایند ارزیابی و نیز عدم محدودیت در معرفی برگزیدگان، به نظر می رسد بهترین محل برای شناسایی و معرفی قاریان و مدرسان، شرکت در دوره های ارزیابی قاریان و مدرسان است و شرکت هرچه بیشتر نخبگان این عرصه، باعث اهمیت بخشی و تأمین اهداف راهبردی سیاست های قرآنی در حوزه قرائت خواهد شد و بالطبع مسئولان امر هم با انگیزه و پشتیبانی بیشتری به این برنامه توجه خواهند کرد.



خاتمه اولین دوره آموزش عالی و اعطای مدرک تخصصی به قاریان شاخص جمهوری اسلامی ایران

۱۱ نفر موفق به اخذ گواهینامه درجه ۱ تلاوت شدند

اصطلاحات و دانش قرائت، اختلاف قرائات و... و کلاس‌های بخش کارگاهی نیز در ۴۰ جلسه به مدت ۶۰ ساعت با رویکرد مهندسی تلاوت، با راهبری استادان: سید مرتضی سادات فاطمی، دکتر امیرمحمود کاشفی، دکتر محمدحسین سعیدیان، مرحوم ابوالفضل علامی، دکتر حمیدرضا مستفید، غلامرضا شاه‌میوه، حجت‌الاسلام محمدرضا شهیدی پور، حجت‌الاسلام محمد حاج ابوالقاسم، دکتر محمدرضا ستوده‌نیا، دکتر محمدعلی لسانی، احمد ابوالقاسمی، سید جواد سادات فاطمی، محمود لطفی نیا، سید مهدی سیف، طه عبدالوهاب (از مصر)، رضوان درویش (از سوریه) و محمد عصفور (از مصر) برگزار شد.

لازم به ذکر است شرکت فعال و منظم و پشت سر گذاشتن برخی نصاب‌های تعیین شده، شرایط اعطای مدرک تخصصی درجه یک به قاریان شرکت‌کننده در این دوره را فراهم نمود.

در پایان این دوره آموزش عالی، ۱۱ نفر از شرکت‌کنندگان، موفق به اخذ گواهینامه درجه ۱ تلاوت و مفتخر به دریافت عنوان استاد قرائت قرآن کریم جمهوری اسلامی شدند که اسامی ایشان در جدول دارندگان مدارک ارزیابی دوره پنجم آمده است.

در راستای اجرای دوره‌های ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت و به‌منظور ارتقای سطح دانش نظری و مهارت‌های تلاوت در بین نخبگان این عرصه، اولین دوره آموزش عالی قاریان شاخص، در محل شورای عالی قرآن طراحی و اجرا شد.

افتتاحیه این دوره، ۵ بهمن‌ماه ۱۳۹۳ با حضور جمعی از نخبگان قرآنی کشور و با حضور سیدعلی مقدم، ریاست شورای عالی قرآن در حسینیه الزهراء (سلام‌الله علیها) برگزار شد.

پس از گذشت حدود دو سال، اختتامیه آن در دی‌ماه ۱۳۹۵ در دفتر رئیس محترم شورا برگزار شد و افرادی که در این دوره حضور موفق داشتند، به‌عنوان حائزین شرایط دریافت گواهینامه تخصصی درجه ۱ قرائت معرفی شدند و در نهایت با تأیید شورای ارزیابی قاریان و مدرسان، گواهینامه ایشان صادر و اعطاء گردید.

در این دوره، ۹۴ جلسه آموزشی در دو بخش نظری و کارگاهی طراحی و اجرا شد. کلاس‌های بخش نظری در ۵۴ جلسه به مدت ۸۱ ساعت با موضوعات متعدد آموزشی همچون ترجمه و مفردات، آشنایی با علوم قرآنی، آشنایی با صوت و لحن، آداب تلاوت، آشنایی با روش‌های نوین حفظ قرآن، آشنایی با مفاهیم،



شرکت کنندگان دوره پنجم ارزیابی به روایت آمار

خانم	آقا	جمع نفرات	عنوان
۴۹	۲۳۰	۲۷۹	تعداد کل ثبت نام کنندگان
۲۰	۱۴۲	۱۶۲	تعداد کل پذیرفته شدگان در آزمون ورودی
۳	۱۱۹	۱۲۲	تعداد کل قاریان پذیرفته شده در آزمون ورودی
۱۷	۲۳	۴۰	تعداد کل مدرسان پذیرفته شده در آزمون ورودی
۳۰ استان			پراکندگی جغرافیایی شرکت کنندگان

قبول شدگان دوره پنجم به روایت آمار

خانم	آقا	جمع نفرات	عنوان
۱۰	۵۴	۶۴	تعداد کل قبول شدگان
۰	۴۷	۴۷	تعداد کل قاریان قبول شده
۰	۱۱	۱۱	قاری درجه ۱ (استاد قرائت قرآن)
۰	۴	۴	قاری درجه ۲ (قاری ممتاز)
۰	۲۶	۲۶	قاری درجه ۳ (قاری برگزیده)
۰	۶	۶	قاری درجه ۴ (قاری)
۱۰	۷	۱۷	تعداد کل مدرسان قبول شده
۰	۰	۰	مدرس درجه ۱ (استاد تعلیم قرائت قرآن گرایش تنغیم)
۰	۱	۱	مدرس درجه ۱ (استاد تعلیم قرائت قرآن گرایش تجوید و قرائات)
۰	۲	۲	مدرس درجه ۲ (مدرس قرائت قرآن گرایش تنغیم)
۰	۰	۰	مدرس درجه ۲ (مدرس قرائت قرآن گرایش تجوید و وقف و ابتدا)
۳	۳	۶	مدرس درجه ۳ (معلم قرائت قرآن)
۰	۰	۰	مدرس درجه ۳ (معلم روش تدریس قرآن)
۶	۱	۷	مدرس درجه ۴ (معلم آموزش عمومی قرآن)
۱	۰	۱	مدرس درجه ۴ (معلم آموزش نونهالان)
۱۷ استان			پراکندگی جغرافیایی قبول شدگان



اسامی دریافت‌کنندگان گواهی نامه دوره پنجم ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم
«بخش قاریان»

ردیف	نام و نام خانوادگی	نام پدر	استان	عنوان مدرک
۱	صالح اطهری فرد	حسین	البرز	قاری درجه ۱
۲	امین پویا	امیر	تهران	قاری درجه ۱
۳	محسن بادپا	هوشنگ	تهران	قاری درجه ۱
۴	حسن ربیعیان	محمدابراهیم	تهران	قاری درجه ۱
۵	حسین رستمی تبریزی	سعید	تهران	قاری درجه ۱
۶	حمیدرضا احمدی وفا	حسین	تهران	قاری درجه ۱
۷	رحیم خاکی	کریم	تهران	قاری درجه ۱
۸	محمد رضا پور زرگری	جواد	تهران	قاری درجه ۱
۹	مسعود سیاح گرچی	علی	تهران	قاری درجه ۱
۱۰	مهدی عادل	رمضانعلی	تهران	قاری درجه ۱
۱۱	علی اکبر ملکشاهی	حشمت اله	کرمانشاه	قاری درجه ۱
۱۲	محمد جماله	لطف الله	بوشهر	قاری درجه ۲
۱۳	عباس حسنی	غلامعلی	تهران	قاری درجه ۲
۱۴	محمد موحدیان عطار	همایون	تهران	قاری درجه ۲
۱۵	سعید پرویزی	صفر	تهران	قاری درجه ۲
۱۶	رسول تمجیدی سرو آغاجی	حمید	اردبیل	قاری درجه ۳
۱۷	بهزاد صادق زاده	حسین	اردبیل	قاری درجه ۳
۱۸	جلال بهشتی	مرتضی	اصفهان	قاری درجه ۳
۱۹	داود کریمی	علی بابا	تهران	قاری درجه ۳
۲۰	نائب علی عبداللهی	سیف علی	تهران	قاری درجه ۳
۲۱	محمود رضا بیژنی اول	غلامرضا	تهران	قاری درجه ۳
۲۲	مجتبی پرویزی	صفر	تهران	قاری درجه ۳
۲۳	محمد حسن باقری خورانی	مختار	تهران	قاری درجه ۳
۲۴	عبدالمحمد پور عاشوری	رضا	تهران	قاری درجه ۳

قاری درجه ۳	تهران	خبیر علی	مر تفضی شکوری	۲۵
قاری درجه ۳	تهران	حسین	سعید شاملو فرد	۲۶
قاری درجه ۳	تهران	حسن	محمدقلی طهرانی	۲۷
قاری درجه ۳	خراسان رضوی	ابوالفضل	ابراهیم عمار لو	۲۸
قاری درجه ۳	خراسان رضوی	محمود	علی حصاری	۲۹
قاری درجه ۳	زنجان	حسن	یوسف قنبری	۳۰
قاری درجه ۳	سمنان	محمد	حسین دهقان	۳۱
قاری درجه ۳	کردستان	سید محمد	سید عباس حسینی	۳۲
قاری درجه ۳	کرمان	احمد	مجید طالبی زاده	۳۳
قاری درجه ۳	لرستان	محمد	امین رئوف	۳۴
قاری درجه ۳	مازندران	وهاب علی	جعفر ملک پور	۳۵
قاری درجه ۳	مازندران	همت	مصطفی قاسمی محله کلایی	۳۶
قاری درجه ۳	یزد	رمضان علی	محمد حسن حسن زاده	۳۷
قاری درجه ۳	یزد	علی	مهدی شایق	۳۸
قاری درجه ۳	یزد	رضا	حسین دستجردی	۳۹
قاری درجه ۳	قم	محمد ابراهیم	محمد اسماعیل خورشید	۴۰
قاری درجه ۳	یزد	عباس	محمد کریمی نیا	۴۱
قاری درجه ۴	تهران	محمد قاسم	علی مقیمی	۴۲
قاری درجه ۴	تهران	رجب	سختاوت پناهی	۴۳
قاری درجه ۴	خراسان رضوی	عباس	حمید فاضل مهر	۴۴
قاری درجه ۴	خراسان رضوی	رضا	حمید عزیزآبادی	۴۵
قاری درجه ۴	کرمان	محمد	محسن محمدی	۴۶
قاری درجه ۴	مازندران	احمد	محمد بابکی	۴۷

* اسامی ردیف ۱ تا ۱۱ بر اساس مصوبه شورای ارزیابی و پس از حضور موفق در اولین دوره آموزش عالی قاریان شاخص، به دریافت گواهی نامه درجه ۱ نائل شدند.



اسامی دریافت کنندگان گواهی نامه دوره پنجم ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم «بخش مدرسان»

ردیف	نام و نام خانوادگی	نام پدر	استان	عنوان مدرک
۱	سیدمهدی سیف	سیدمحمدحسن	تهران	مدرس درجه ۱ گرایش تجوید و قرائات
۲	حسن مختاری حسن آباد	محمدحسین	یزد	مدرس درجه ۲ گرایش تنغیم
۳	علی اکبر کاظمی	محمد	یزد	مدرس درجه ۲ گرایش تنغیم
۴	مرضیه پور تیمور	محمد	ایلام	مدرس درجه ۳ گرایش معلم قرائت
۵	جواد لطفی	علی کرم	تهران	مدرس درجه ۳ گرایش معلم قرائت
۶	محمد حسینی	اورجعلی	تهران	مدرس درجه ۳ گرایش معلم قرائت
۷	مرضیه جلال الدین صالحی	حیدر	خوزستان	مدرس درجه ۳ گرایش معلم قرائت
۸	شیمیا امیری تهرانی زاده	نوری	قم	مدرس درجه ۳ گرایش معلم قرائت
۹	هادی حایری	محمدجواد	قم	مدرس درجه ۳ گرایش معلم قرائت
۱۰	خدیدجه روشنی	شهبازیگ	ایلام	مدرس درجه ۴ گرایش آموزش عمومی
۱۱	رقیه پلهم عباسی	مهدی	البرز	مدرس درجه ۴ گرایش آموزش عمومی
۱۲	فاطمه السادات موسوی نسب	سیدهاشم	تهران	مدرس درجه ۴ گرایش آموزش عمومی
۱۳	مریم قاسمی زرنجین	مرتضی	تهران	مدرس درجه ۴ گرایش آموزش عمومی
۱۴	الیاس حصاری	محمود	خراسان رضوی	مدرس درجه ۴ گرایش آموزش عمومی
۱۵	الهام کسمایی قزوینی	محمدحسن	قم	مدرس درجه ۴ گرایش آموزش عمومی
۱۶	آذر بارانی بیرانوند	بهرام	لرستان	مدرس درجه ۴ گرایش آموزش عمومی
۱۷	رقیه مردی	جعفرعلی	البرز	مدرس درجه ۴ گرایش آموزش نونهالان



ارزیابی قاریان و مدرسان در نگاه تعدادی از دارندگان گواهی نامه تخصصی

ارزیابی قاریان و مدرسان از پشتوانه علم قوی برخوردار است

برای دریافت نظرات و پیشنهادهای تعدادی از دریافت کنندگان مدرک تخصصی در دوره پنجم، سوالاتی را با ایشان مطرح کردیم که پاسخ آن‌ها را مشاهده خواهید نمود.

سطح قاریان و مدرسان ارائه می‌نماید، تمام کسانی که به دنبال ارزیابی دقیق به دور از فضای بعضاً غیرواقعی و اضطراب‌آور مسابقات هستند، در این طرح ثبت‌نام کنند. بنده بارها به دوستانم، آن را پیشنهاد کرده‌ام.



سعید پرویزی (دارنده مدرک درجه ۲ قاریان)

معرفی: ۳۰ ساله از تهران، دارای تحصیلات مهندسی کامپیوتر (نرم‌افزار) و کارشناس ارشد علوم قرآنی، مربی فعالیت‌های قرآنی و تربیتی در آموزش و پرورش

فعالیت‌ها و سوابق قرآنی: دارای رتبه‌های متعدد استانی و کشوری در رشته‌های قرائت - نماینده جمهوری اسلامی ایران در مسابقات بین‌المللی تهران در سال ۹۶

دلایل شرکت در ارزیابی: هدف بنده این بوده که چون مسابقات ممکن است برای ارزیابی دقیق، نواقص و کمبودهایی داشته باشد، دنبال راه کار بهتری برای ارائه توانمندی‌هایم در تلاوت بودم که این راهکار را در ارزیابی قاریان یافتم.

پیشنهاد: پیشنهاد بنده این است که شرکت کنندگان حتماً سطح خود را به حد قابل قبول برسانند و بعد با اقتدار وارد این طرح شوند. پیشنهادم به متصدیان نیز، همراهی کردن قاریان پس از اخذ درجات توسط قاریان و مدرسان و تلاش برای ارتقاء ایشان است.



محمد جماله (دارنده مدرک درجه ۲ قاریان)

معرفی: ۳۰ ساله از بوشهر، متأهل، معلم قرآن و مدیر مؤسسه قرآنی، دارای تحصیلات کارشناسی حقوق

فعالیت‌ها و سوابق قرآنی: کسب رتبه‌های متعدد در مسابقات استانی و کشوری از جمله احراز سطح عالی مسابقات سراسری در سال ۹۵، تدریس قرآن، اخذ گواهی تخصصی درجه ۳ ارزیابی قاریان و مدرسان قرآن کریم.

دلایل شرکت در ارزیابی: هدفم افزایش سطح علمی و عملی تلاوت بود. **پیشنهاد:** پیشنهادم این است که قاریان و مدرسانی که علاقه‌مند به پیشرفت و دانستن باید‌ها و نبایدهای علمی و مهارتی تلاوت و تدریس هستند در این طرح شرکت کنند.



حسن مختاری حسن‌آباد (دارنده مدرک درجه ۲ مدرسان قرائت - گرایش تنغیم)

معرفی: ۳۳ ساله از یزد، متأهل، دارای دو فرزند، ساکن یزد، دارای تحصیلات کارشناسی رشته فیزیک جامد

فعالیت‌ها و سوابق قرآنی: کسب رتبه در مسابقات مختلف قرآنی در رشته‌های قرائت، ابتهال و ترتیل، تدریس قرآن کریم و... **دلایل شرکت در ارزیابی:** فرصت خوبی برای کسب تجربه و آزمون سطح علمی و عملی خودم بود. همچنین به نظرم بهترین گزینه برای جایگزینی مسابقات است.

پیشنهاد: به تمام قاریان و مدرسان کشور توصیه می‌کنم حتماً در ارزیابی قاریان و مدرسان شرکت کنند چراکه این طرح از پشتوانه علمی قوی برخوردار است و با اینکه خیلی از عمر آن نمی‌گذرد اما طرح موفق، جامع و کاملی برای شناسایی قاریان و مدرسان است. ان شاء الله در آینده این طرح موفق‌تر خواهد بود. البته مزایای مربوط به طرح ارزیابی باید صد در صد عملی شود تا انگیزه قوی برای افراد ایجاد شود که در آن شرکت نمایند.



محمد موحدیان عطار (دارنده مدرک درجه ۲ قاریان)

معرفی: ۳۱ ساله از تهران، متأهل، شغل آزاد، دارای تحصیلات کارشناسی ارشد تفسیر قرآن

فعالیت‌ها و سوابق قرآنی: از سال ۷۸ به صورت منظم و آکادمیک و زیر نظر آقای نصرت‌الله حسینی آغاز به فعالیت نمودم و در سال ۸۰ در مسابقات منطقه‌ای کشوری دانش‌آموزان در رشته قرائت، رتبه اول را به دست آوردم. با آشنایی با جناب آقای صیاف‌زاده، در کلاس‌های ایشان شرکت کردم و موفق شدم ضمن پیشرفت در تلاوت قرآن، حدود ۱۰ جزء از قرآن را حفظ کنم. از طرف استاد نصرت‌الله حسینی، تشویق و ملزم به شرکت در مسابقات نمی‌شدم، بنابراین، بعد از حدود سال ۱۳۸۰، به‌ندرت در مسابقات شرکت کرده‌ام. از همان سال‌ها و همزمان با آشنایی با استاد صیاف‌زاده، در محضر جناب استاد محمد عباسی نیز کسب فیض نمودم و تاکنون در جلسه این بزرگوار حضور می‌یابم. از محضر استادت دیگر همچون استاد خدام حسینی نیز استفاده فراوان برده‌ام.

دلایل شرکت در ارزیابی: هدف از شرکت، ارزیابی واقعی خودم و فراهم کردن راه پیشرفت و تعالی در تلاوت قرآن بود.

پیشنهاد: پیشنهاد می‌کنم از آنجا که این دوره، یک ارزیابی واقعی و حقیقی از



علی اکبر کاظمی (دارنده مدرک درجه ۲ مدرسان قرآنت-گرایش تنغیم)

پیشنهاد: این طرح با سه مرحله آزمون ورودی، مصاحبه و آزمون نظری و الزام بنده به مطالعه هدفمند و تمرین عملی و علمی در عرصه تلاوت، فوق العاده برایم مثمر بود و ای کاش زودتر از اینها در این طرح شرکت می کردم. به همین دلیل توصیه می کنم که مدرسان و قاریان عزیز حتما در این طرح شرکت کنند حتی اگر در آزمون های آن پذیرفته نشوند، برای افزایش معلومات و حرکت در مسیر درست پیشرفت، بسیار مفید خواهد بود.

یادی از شهید قرآنی یزد

جا دارد که از نخبه قرآنی دیار یزد شهید حاج حسن دانش که استان یزد با نام آن شهید نجیب عجین شده است یاد می کنیم. یاد می آید که شهید دانش مرتب بنده را برای شرکت در این طرح تشویق می کرد و ایشان هم در حال گذراندن آن بود که اجل مهلت نداد و به شهادت رسید. روحش شاد.

معرفی: ۳۴ ساله از یزد، متأهل و دارای یک فرزند دختر، فارغ التحصیل مهندسی الکترونیک دانشگاه یزد و کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث.

فعالیتها و سوابق قرآنی: رتبه اول مسابقات ملی دانشجویان کشور در سال ۸۳، رتبه اول مسابقات کشوری اوقاف در رشته ترتیل در سال ۹۱ و رتبه سوم دانش آموزان کشور در سال ۷۹ و کسب رتبه دوم کشوری اوقاف به همراه گروه مدیحه سرایی بیئات.

دلایل شرکت در ارزیابی: وقتی که با طرح ارزیابی قاریان و مدرسان آشنا شدم تصمیم گرفتم با شرکت در این طرح، هم به معلومات خودم اضافه کنم و هم توانمندی های خودم را بیشتر محک بزنم.





مرحوم استاد محمد تقی مروت

یکی از چهره‌های برجسته قرآنی که فقدانش در سال ۹۵، جامعه قرآنی کشور را به سوگ نشاند، مرحوم استاد محمد تقی مروت بود. به بهانه چاپ این شماره نشریه نبأ، با زوایای مختلف زندگی این استاد عالی‌رتبه از قاب نگاه سه تن از شاگردان ایشان که از اساتید روزگار ما هستند، آشنا خواهیم شد.



علی اکبر حشمتی، از اساتید و داوران بین‌المللی قرآن کریم

استاد مروت از پایه‌گذاران تلاوت نوین در ایران

آشنایی با استاد مروت

بنده قبل از حضور در کلاس استاد مروت از محضر پدرم و استاد مطیعی کسب فیض می‌کردم. جلسات پدرم در هیأتی بود که با عنوان مجمع دینی مکتب قرآن تشکیل می‌شد و پس از فوت ایشان هم توفیق اداره جلسه نصیب بنده شده است. من و برادرم در سن چهارده، پانزده سالگی تلاوت می‌کردیم البته نه به طور تخصصی، ولی متفاوت با عموم جامعه یعنی با صوت و لحن بهتر و مناسب‌تر. آن موقع هم این نوع تلاوت خیلی پذیرفته نبود و معمولاً کمتر کسی با آن آشنایی داشت. در محله‌ای که ما بودیم با چند نفر از اساتید کنونی دوستی دیرینه‌ای داشتیم که یکی از آن‌ها استاد رضا صلح‌جو بود که از کودکی با هم بزرگ شده بودیم؛ همچنین مرحوم شهید احمد انصاری و محسن رج‌بند و دوستان دیگر. استاد صلح‌جو یک سال پیش از ما یعنی اواخر سال ۴۹ با شهید احمد انصاری، نزد استاد مروت که در محله امامزاده حسن (ع) در مسجد «الله» جلسه داشت، تلمذ





حضور استاد مروت در شورای عالی قرآن - سال ۱۳۸۸

هم از اولین کسانی بود که به همراه استاد صلح جو فراگیری قرائت و روش را در محضر استاد مروت آغاز کرده بودند. آن موقع، همین قرائت حصص از عاصم نیز مهجور بود، حال بماند مباحث اختلاف قرائت و جا انداختن اختلاف قرائت در بین مردم. البته استاد مولایی هم در این زمینه عالم بود و بعدها کتاب خوبی هم نوشت به نام «تهذیب القرائه» که استاد مروت دو جلد اصلی آن به نام المهدب نوشته سالم محسین را در سال ۵۲ به من هدیه کرده بودند. استاد مولایی عالم بود اما در تلاوت، استاد مروت قاری مبرزی بود که علم قرائت هم داشت. یعنی ایشان کسی بود که می توانست دقیق بخواند و با توجه به این که تلاوت های مصری مخصوصاً شیخ مصطفی اسماعیل را بسیار استماع می کرد، اختلاف قرائت را صحیح ادا می کرد. البته ایشان با بعضی از قراء مصری مثل عبدالباسط، مصطفی اسماعیل، عبدالفتاح، کامل یوسف و خلیل الحصری ارتباط داشت. مصری هایی هم که بعدها به ایران آمدند به واسطه معرفی استاد مروت بود. مثل شیخ ابوالعین شعیب یا اساتید بزرگ دیگری مثل خلیل الحصری، محمد الطوخی، ابوزید و محمد نقشبندی. این ها بعضی اوقات در ماه رمضان می آمدند و غالباً یک ماه در ایران بودند و چند روزی هم به مشهد می رفتند، ولی بیشتر اوقات در جلسه استاد مولایی بودند و البته در معیت استاد مروت که به عبارتی قبولش داشتند. آن جلسات هم محافل بسیار بزرگی بود که ما می رفتیم و جمعیت کثیری می آمدند و ما هم به واسطه استاد مروت با بعضی از قراء مصری یا آثار قراء مصری آشنا می شدیم. تا این که استاد مروت در مالزی مقام آوردند و به ایشان بورسیه ای دادند که به مصر بروند و تحصیلات قرآنی را در الازهر بگذرانند.

ما در قیل از انقلاب از جهت اعتقادی و سیاسی زیر نظر آیت الله سید عبدالمجید ایروانی کار می کردیم و هدایت جلسات مان که بیشتر عقیدتی و سیاسی بود بر عهده ایشان بود و استاد مروت هم جذب آن جلسه شده بود. برخی اوقات می شد که تا نیمه شب در منزل ما می نشستند، یعنی جلسات انس معرفتی بود و صرفاً قرائت قرآن نبود.

شاگرد پروری

چیزی که شاید کمتر به آن توجه شده، سلک استاد مروت در بحث شاگرد پروری است. اولاً با شاگردان خیلی زود انس می گرفت

می کردند و بعدها ما هم به اتفاق آقای صلح جو به این جلسه ملحق شدیم. یادم هست که اولین بار که نوبت به من رسید و سوره هود را تلاوت کردم، کلمه «نقحه» در آیه ۹۱ را طبق قاعده خودش بدون اشباع خواندم (زیرا که پدرم این قواعد را به ما آموخته بود) ایشان پرسیدند چرا این جا اشباع نکردی؟ بنده دلیلش را گفتم و ایشان تشویق کردند و گفتند: خیلی خوب است. فلذا با این برخورد استاد معلوم شد که ما در آن جلسه قبول و جذب کلاس استاد شدیم. رفتار ایشان، رفتاری قرآنی بود یعنی هم جاذبه داشت و هم خیلی مهربان بود، طوری بود که ما روزشماری می کردیم که چه زمانی وقت جلسه استاد مروت می رسد که در آن حضور پیدا کنیم.

جلسه معروف و مستمر ایشان در منزلی واقع در خیابان پاستور بود (متعلق به حاج حسن گلگیرساز) و مرکزی شده بود برای حضور اساتید بنامی که الان داریم و آن جا همه دور هم جمع می شدند، اولین جلسه ای که ما با استاد آشنا شدیم همان مسجد «الله» در محله ای امامزاده حسن «ع» بود که بعد به ما گفتند بیاید جلسه خیابان پاستور که در آن جلسه کسی را نمی شناختیم البته استاد هادی فروزان و مرحوم استاد غفاری را در مسجد الله شناخته بودیم که ایشان جزء رقابت کنندگان با استاد مروت بود یعنی در مسابقات با هم شرکت می کردند. استاد رضا صلح جو، شهیدانصاری، من و برادرم و تعدادی از دوستان باهم به جلسه استاد مروت می رفتیم. در آن جلسه با استاد موسوی بلده، استاد حنیفی و استاد خدام حسینی آشنا شدیم. کم کم از سال ۵۲ به بعد که مسائل سیاسی بیشتر مطرح شد، استاد مروت هم که به شدت ضد رژیم شاهنشاهی بود در جلسات هیأت، که جوئی مذهبی سیاسی داشت شرکت می کرد. بعدها با اجازه استاد و حدوداً از سال ۵۲ و ۵۳ بنده جلسه ای داشتیم که دوشنبه ها تشکیل می شد و تمام عزیزان می آمدند، یکشنبه ها استاد صلح جو جلسه داشت و به همین ترتیب چهارشنبه ها و پنجشنبه ها استاد سید محسن موسوی جلسه داشت که همه آن جا جمع می شدیم. اصولاً با توجه به سیره استاد مروت، طوری تربیت شده بودیم که همه در جلسات همدیگر شرکت می کردیم. از دیگر عزیزانی که در کلاس استاد مروت شاخص بود استاد شهریار پرهیزگار بود؛ نوجوانی که با پدرش می آمد و قرائت کار می کرد، ضمن این که حفظ را پیش استاد مولایی فرا می گرفت.

شیوه آموزش استاد مروت

استاد مروت حین قرائت درس می داد یعنی به طور کاربردی و در خلال تلاوت تذکرات جدی می داد و بعد هم توقع داشت کسانی که به جلسه او می روند تجوید ثوری را بلد باشند؛ چون تجوید یک علم عملی است و ما در کلاس ایشان خیلی از مطالب را یاد گرفتیم؛ خیلی به ریزه کاری ها دست پیدا می کردیم که نمی دانستیم و البته ایشان هم تلاوت خیلی خوب و زیبایی داشت.

منش ایشان این طور بود که وقتی جلسه تمام می شد، با ما که منزل مان پایین شهر بود هم قدم می شد و پیاده مسیر را طی می کردیم. آن موقع کسی ماشین و وسیله نقلیه نداشت؛ لذا طوری تنظیم می کردیم که با ایشان تا پادگان حر کنونی، پیاده می آمدیم و از همراهی و تلمذ از ایشان لذت می بردیم.

مرحوم مروت یک سری شاگردان حلقه اولی داشت که این حلقه اول همین اساتیدی بودند که عرض کردم. اگر ایشان در جلسه حضور پیدا نمی کرد، به جای ایشان استاد موسوی بلده جلسه را اداره می کرد. ایشان هم کسوت شان از لحاظ تلاوت بیشتر بود و

مرحومین حاج رحیم معین و حاج آقای ازمیان، کارشان را خوب بلد بودند. مثلاً اگر یک قاری در جلسه خوب می‌خواند و استاد مولایی اصطلاحاً تحویلش می‌گرفت، بقیه کارها با این عزیزان بود؛ ضمن تکریم و اهداء هدیه، فرد را شناسایی و جذب می‌کردند. این مسأله خیلی مهمی است، چیزی که الان ما در جلسات قرآنی نداریم! یعنی کنار استاد کسانی باشند برای کارهای اجرایی، و شاگردان را حمایت کنند. بعدها ما به جز شرکت در جلسه استاد مروت، از افراد اصلی جلسه استاد مولایی هم شده بودیم. با این که ما شاگرد استاد مروت بودیم اما ایشان هیچ وقت بین خود و استاد مولایی مرز ایجاد نمی‌کرد!

استاد مروت آدمی بود فوق العاده مؤدب و من حتی یک بار هم یادم نمی‌آید که ایشان را عصبانی دیده باشم، فراموش نمی‌کنم که یک‌بار بنده را حدود ده دقیقه در بحث شدت و زنگ حرف «باء» نگه داشت و تا اصلاح نشد دست برداشت. حوصله عجیبی داشت و در آموزش، شاگردان را با متانت همراهی می‌کرد. برخورد‌های آموزشی ایشان طوری بود که در جمع، احساس حقارت نمی‌کردیم. همه را به کار می‌گرفت و اگر مطلبی را برای کسی می‌گفت از همه می‌خواست که در فراگیری شرکت داشته باشند.

مخالفت و مبارزه با رژیم شاهنشاهی

مسئله‌ای که واقعا در معرفی استاد مروت کم‌رنگ و به نوعی در حق ایشان اجحاف شده، این است که استاد از مخالفین سرسخت رژیم ستم شاهی بود. ما خودمان از کسانی بودیم که در خط مبارزات علیه استکبار و شاه ملعون بودیم. سوابق ایشان ملحوظ است و در جلسات خصوصی ما که با استاد فاکر، استاد عبایی خراسانی و سایر اساتید داشتیم شرکت داشتند و استاد موسوی بلده و استاد صلح جو شاهد موضوع هستند. تفکر مرحوم مروت اصولاً هیچ سازگاری فکری و منطقی با رژیم ستم شاهی نداشت؛ آدمی بود مستقل و کاسب و روزی حلال به دست می‌آورد و با سبلی صورت خودش را سرخ نگه می‌داشت! انسانی فوق العاده منظم، شیک پوش و تمیز بود و به هنر عکاسی علاقه وافری داشت. رحمة الله تعالی علیه.

و صمیمی می‌شد؛ یعنی فقط بحث استاد شاگردی نبود، چون وقتی از جلسه بیرون می‌رفتیم، رفتارها و کردارها و صحبت‌های ایشان را اگر کسی می‌دید اصلاً باور نمی‌کرد ما شاگردیم و ایشان استاد! همگی دلداده‌اش شده بودیم. آدم باتقوایی بود، اهل نماز اول وقت بود، اهل ولایت و مقید به شرع بود. اهل تفسیر قرآن بود، اهل روایات بود، اهل قرائت قرآن به‌طور منطقی و استدلالی بود، آیات قرآن را خوب می‌شناخت و وقتی که ترجمه می‌کرد خیلی خوب از عهده این کار برمی‌آمد. جالب است که همین استاد مروت که ظاهراً از لحاظ قرائت از استاد مولایی جلوتر بود، همیشه خودش را کوچک‌تر از استاد مولایی می‌دانست و در مقابل ایشان متواضع بود و این رفتار، درسی بود برای ما که شاگرد ایشان بودیم.

آغاز حرکت نوین تلاوت در ایران

استاد مروت آغاز کننده حرکت تلاوت نوین در ایران، و جلسات استاد مولایی محل رشد قاریان بود. در جلسه استاد مولایی، عده‌ای با درایت ایشان مأمور جذب نخبگان بودند؛ مخصوصاً دو نفرشان



استاد مروت در کنار استاد مصطفی اسماعیل



سید محسن موسوی بلده، از اساتید و داوران بین المللی قرآن کریم

ویژگی‌های اخلاقه که همه را مجذوب می‌کرد

آشنایی با استاد مروّت

بنده حدود سال‌های ۴۴ تا ۵۶ در جلسات محله خودمان (پامنار و ناصر خسرو) که هیأتی بود و یک ساعتش را قرآن می‌خواندند و یک ساعتش سخنرانی و روضه بود، با یک استاد جوان به نام آقای محمدتقی مروّت که هفت سال با من فاصله سنی داشت آشنا شدم. در آن زمان قرآن تلاوت می‌کردم و نسبت به بقیه، قرائتم متفاوت بود. بعد از این که شاگرد استاد مروّت شدم، به آن جلسه معروف در خیابان پاستور رفتم.

یک شب استاد مروّت به من گفت این دوستانی که امشب آمدند به جلسه، بچه‌های محله حسن آباد تهران هستند- که بعدها متوجه شدم حسن آباد زادگاه استاد مروّت بوده - و این‌ها برای هیأت‌شان یک قاری و مدرس قرآن می‌خواهند، شما برو. بنده به ایشان گفتم: من که هنوز معلم نیستم و بلد نیستم، ایشان گفت: برو یاد می‌گیری، گفتم: چشم.

این یکی از ویژگی‌های استاد مروّت بود که خود من متأسفانه این کار را نکردم. ایشان کل هفته پای جلسه و هیأت بود. از جمله همان‌جایی که مرا برای معلمی فرستاد، خودش مدت‌ها به آن جلسه می‌آمد. یادم هست اولین باری که آمد من به حرمت استاد مروّت از جایگاه استادی بلند شدم ولی ایشان گفت: همان جا بنشین و خودشان مثل یک شاگرد، پشت رحل نشستند. یادم هست در جلسه‌ای که من استادش بودم یک آقای بی‌تفسیر می‌گفت. استاد مروّت، اولین بار که به آن جلسه آمد، به سبک امروزی و اصطلاحاً مصری اذان گفت و «حی علی الصلاة» را که می‌کشید آن آقا غرغر می‌کرد! می‌خواهم بگویم با شیوه نوین تلاوت مقابله می‌شد.

این جلسه حدود یکی دو سالی طول کشید که استاد مروّت در سال ۵۴ به مصر رفت و به دلیل همین مخالفت‌ها با شیوه نوین تلاوت قرآن، من را از آن جلسه اخراج کردند!

استاد مروّت چگونه قاری شد؟

روش استاد مروّت برای یادگیری تلاوت، سماعی بود؛ همان تلاوت‌هایی که از رادیو پخش می‌شد. ایشان به جز یک استاد سنتی که همان مراحل اولیه را با ایشان کار کرده بود، استادی نداشت. عاشقانه تلاوت می‌کرد؛ نابغه بود. برای فراگیری مسائل تئوری می‌رفت کتابخانه ملک در بازار تهران. آن‌جا بین کتاب‌های عربی، کتاب «النشر» را یافته بود. قواعد را می‌خواند، تلاوت‌های عبدالباسط و نوارهایی که در ایران بود را گوش می‌کرد.

عاشق مصطفی اسماعیل

آشنایی ایشان با قراء مصری از اولین سفری که به مالزی داشت شروع می‌شود؛ آن سال‌ها یک نفر داور از مصر در ترکیب ثابت داوری بود و هر سال یک داور و قاری ویژه می‌آمد؛ مثلاً شیخ حصری. معمولاً هر سال هم قاری مالزی اول می‌شد.

استاد مروّت بالاخره در سال سوم که به مالزی رفت، اول شد. در آن سال یک قاری ویژه از مصر آمد، او شیخ مصطفی اسماعیل بود. استاد مروّت فقط عبدالباسط را می‌شناخت. شیخ مصطفی را خیلی تحویل می‌گیرند. استاد مروّت می‌گفت: ما گفتیم چه خبره که این آقا را این قدر احترام می‌کنند! یک شب در مسجدی در مالزی، مصطفی اسماعیل امام جماعت شد و همه ایستادند برای اقامه نماز مغرب. بلافاصله پس از نماز در همان حالی که نشسته بود شروع کرد به قرآن خواندن، او می‌خواند و من گریه می‌کردم، این دیگر کیست؟ استاد مروّت از مالزی عاشق برگشت و تلاوت مصطفی اسماعیل تمام وجود او را گرفته بود، مرادش و همه چیزش شده بود. قرائت خود را بر اساس سبک شیخ مصطفی اسماعیل قرار داد. در همان سال‌ها خیلی سعی می‌کرد که ما را نیز جذب مصطفی اسماعیل بکند. آن موقع که نوار کاست تازه به ایران آمده بود، برای من، برای حاج آقای حشمتی و چند نفر دیگر، تلاوت حجرات قاف مصطفی اسماعیل را ضبط می‌کرد و می‌آورد که گوش بدهیم و بعد می‌نشست و از

این قدر جمعیت بیرون ایستاده بود که صدا بیرون نمی‌رسید. حین تلاوت، مصطفی اسماعیل مسئول صوت را خواست و گفت صدا را درست کنید.

همچنین یک شب دیگر که عبدالباسط سوره اسراء را تلاوت می‌کرد، داشتم گوش می‌دادم، باز هم صدای استاد مروت را می‌شنیدم که حین تشویقات می‌گفت: «اللهم صلی علی محمد و آل محمد» شاید هم ضبط کرده باشم. شیخ عبدالباسط به مرحوم مروت می‌گوید: امشب مراسم دارم با من بیا. استاد مروت ماجرا را این‌گونه گفت که: رفتیم در اتاقی در محل مراسم نشستیم و بعد حرکت کردیم رفتیم داخل مسجد و برگشتیم پائین، من دیدم دکتر کامل الرومی، رئیس آن موقع رادیو قرآن مصر آمد و در گوش عبدالباسط چیزی گفت و رفت.

استاد عبدالباسط یک تلاوتی کرد که یک ذره آن نمی‌تواند از رادیو منتقل بشود؛ تو نمی‌دانی این مرد آن شب چه کرد! وقتی قرآنش تمام شد آمدیم توی همان اتاق که جای بخوریم و استراحت کنیم. من دیدم که شیخ عبدالباسط مُلتهب است. گفتیم استاد چه شده؟ شیخ گفت: رئیس رادیو قرآن قبل از این که شروع به تلاوت کنم به من گفت: امشب مبدا سوره اسراء را بخوانی! چون ما با اسرائیل مشکل داریم و روابطمان خراب‌تر می‌شود! عبدالباسط با همان حالت عصبی گفت: کار ما به کجا رسیده که در کشور خودمان حق نداریم قرآن خودمان را بخوانیم! من هم لیج کردم و مخصوصاً سوره اسراء را خواندم، مخصوصاً هم آیات مربوط به بنی اسرائیل را با چند قرائت و چند لحن مختلف تکرار کردم.

مبلغ شیعه در مصر و کانادا

مرحوم مروت با احمد رزیقی جلسات مفصل بحث فقهی شیعه و سنی داشت. رزیقی در اوایل مقاومت می‌کرد ولی استاد مروت می‌گفت: من رهایش نکردم و همین‌طور دنبالش بودم چون به ایشان علاقه داشتم و البته ایشان هم به من علاقه داشت و این سخنان اگر از غیر من صادر می‌شد قطعاً بر نمی‌تافت. به هر حال با هر بهانه‌ای سر بحث را با وی باز می‌کردم، یادم نمی‌آید سر چه قضیه‌ای بود که گفت: این که تو داری می‌گویی سندی هم داری؟ که من فکر می‌کنم کتاب المراجعات یا کتاب دیگری را به ایشان دادم. پس از این که کتاب را خواند، متحول شد و بالاخره نهایتاً شیعه شد.

دلش با ولایت بود

استاد مروت، یک بار که با هم تماس تلفنی داشتیم گفت: روزی که دانشجویان ایرانی علیه ورود شاه به مصر در دانشگاه «عین الشمس» تظاهرات و اعتراض کردند و شلوغ شد و تنک هم خوردند، من هم آن‌جا رفته بودم و در تظاهرات شرکت داشتم. شیخ رزیقی که برای داوری مسابقات بین‌المللی به ایران آمده بود به من گفت: من شاهد بودم که آقای مروت چه ارادتی به سید القائد دارد. آن روزی که شورای انقلاب در ایران تشکیل شده بود با شوق آمد به من گفت که می‌دانی این شورای انقلاب یکی از اعضایش کسی است به نام سیدعلی خامنه‌ای که از ویژگی‌های ایشان این است که در ایران، حامی جریان تلاوت قرآن است و در معرفی تلاوت‌های شیخ مصطفی اسماعیل به قاریان ایرانی نقش داشته است؟

تلاوت مصطفی اسماعیل لذت می‌برد و به ما می‌گفت: ببینید این جا چه کار کرده؟ و با یک ذوق و شوقی تعریف می‌کرد. یادش بخیر، اولین مسافرت دسته جمعی که از جلسه آقای مولایی همه رفتیم به مشهد. آقای سیدمرتضی سادات فاطمی، آقای محمدرزاده و سایر قاریان مشهد بودند که در آن جلسه با هم آشنا شدیم. آن موقع می‌گفتند که آقا سیدعلی خامنه‌ای از سوریه دو سه تا نوار مصطفی اسماعیل آورده‌اند. آن را به ما هم دادند و ما هم ضبط کردیم؛ سوره آل عمران، بقره، هود و... آن شب، تلاوت سوره آل عمران شیخ مصطفی اسماعیل ما را به هم ریخت. خلاصه گوش می‌کردیم و حال عجیبی پیدا کرده بودیم. ما مصطفی اسماعیل را از مشهد شناختیم. استاد مروت بعدها با ما شوخی می‌کرد که: «باید مشهدی‌ها به شما بگویند مصطفی اسماعیل کیه؟ من خودم را در تهران کشتم که بگویم ایشان چه قاری درجه یکی است، نشد! حالا دیدید بالاخره مصطفی اسماعیلی شدید!» آن زمان آقای فاطمی، خیلی خوب به سبک مصطفی تلاوت می‌کرد.



ویژگی‌های اخلاقی که همه را مجذوب می‌کرد

یکی از ویژگی‌های استاد مروت این بود که این مرد با دل طرف مقابل ارتباط برقرار می‌کرد، طوری شد ایشان که عاشق مصطفی اسماعیل بود، عاشق عبدالباسط بود، وقتی رفت مصر خیلی عجیب است که این‌ها را خاطر خواه خودش کرد، کاری کرد که حتی یک اسم عربی روی ایشان گذاشتند. شیخ مصطفی اسماعیل برخی اوقات، آخر هفته‌ها به استاد مروت زنگ می‌زد و می‌گفت: من آخر هفته دارم می‌روم ویلای اسکندریه، راننده‌ام را می‌فرستم دنبال شما، با خانواده بیایید با هم دو روزی آن‌جا باشیم. با عبدالباسط هم خیلی صمیمی بود.

خاطره شنیدنی

در مراسم رسمی شب میلاد پیامبر(ص) که بیست هزار نفر جمعیت به مسجد آمده بودند و برنامه، مستقیم پخش می‌شد و جایگاه ویژه‌ای برای قاری درست کرده بودند، در این وضعیت شیخ مصطفی اسماعیل، دست استاد مروت را می‌گیرد و کنار دست خودش می‌نشانند.

همان شب که مصطفی اسماعیل تلاوت می‌کرد، من هم مستقیم می‌شنیدم. همه ایشان را تشویق می‌کردند، می‌شنیدم صدای آشنایی در کنار مصطفی اسماعیل حین تشویقات می‌گفت: «اللهم صلی علی محمد و آل محمد» شناختم استاد مروت است و بعدها که با هم نامه‌نگاری داشتیم موضوع را جويا شدم که گفت: آن شب من در کنار مصطفی اسماعیل بودم. من گفتم: سر و صدا بود! قضیه چه بود؟ استاد مروت گفت: آن‌جا می‌گفتند صوت! صوت!



محسن بادپا از اساتید و قاریان پیشکسوت قرآن کریم

استاد مروت نزد قاریان بزرگ جهان اسلام جایگاه ویژه ای داشت

آشنایی با جلسات استاد مروت

بنده تا سن دوازده سالگی در محضر پدرم تلمذ کردم؛ پدر دید که خیلی خوب به سبک عبدالباسط قرآن می‌خوانم، دنبال این بود که من را جایی بفرستد تا تجوید و صوت و لحن را در حد ممتاز یاد بگیرم. یک آقای به نام میرآقا بهروزی به پدرم گفت: چرا آقا محسن نمی‌رود جلسه آقای مروت؟ به من گفت: اگر جلسه‌ای می‌خواهی که در آن رشد کنی و به قولی مصری بخوانی بیا جلسه استاد مروت!

ایشان دست من را گرفت و برد جلسه استاد مروت در خیابان پاستور فعلی، که یکشنبه شب‌ها، جلسه استاد برگزار بود؛ یک زیرزمینی بود که خیلی هم بزرگ نبود ولی همیشه پر بود از مشتاقان تلاوت قرآن!

شیوه آموزش تلاوت توسط مرحوم مروت

شیوه آموزش تلاوت توسط ایشان این گونه بود که استاد نگاه می‌کرد به خواندن طرف، کاغذهای کوچکی را از قبل آماده کرده بود و مثل نسخه می‌نوشت و می‌گفت شما روی این موضوع کار کن واصطلاحاً تکلیف می‌دادند. من که رفتم آن‌جا قرائتم را شنید و اولین درسی که به من داد، گفت: آقا محسن شما خیلی خوب قرآن می‌خوانی ولی دلم می‌خواهد تا هفته بعد روی حروف استعلاء کار کنی؛ هفت حرف استعلاء را نوشت و نحوه ادای آن‌ها را هم توضیح داد.

بنابراین به هر کسی متناسب با اشکالاتی که در تلاوتش بود نسخه می‌داد. من هم هر جلسه که می‌رفتم یک نکته از ایشان فرا می‌گرفتم چون آن زمان هنوز کتاب تجوید نبود و اگر هم بود کمتر در دسترس بود و کسی آنس نداشت. البته آقای مروت

به‌عنوان یک استاد موفق، مالزی رفته و به‌روز، برای ما از هر کتابی بالاتر بود، چون در کتبی که آن زمان به نام کتاب تجوید بود بسیاری از سوالات علمی و کاربردی بدون جواب می‌ماند و واقعا مثلاً نمی‌دانستیم اخفاء یعنی چه؟ اقلاب یعنی چه؟ در کتاب‌ها می‌نوشتند که در مابقی اخفاء بیار، اما چگونه؟ هر کس به سبک خودش اخفاء می‌کرد، هر کس به سبک خودش قلب به میم می‌کرد که بعداً فهمیدیم بعضی از این‌ها غلط بوده است. استاد مروت دائم با قاریان مصری در صحبت و گفتگو بود و جدیدترین علوم و فنون قرائت را به ما منتقل می‌کرد. علاوه بر این، یک حُسن بزرگ استاد این بود که وقت می‌گذاشت و می‌رفت کتابخانه ملی، هر کتابی که به زبان عربی راجع به تجوید بود را گاهی صبح تا بعدازظهر می‌خواند و به گفتگویی که با قراء مصری داشت اکتفا نمی‌کرد بلکه پژوهش می‌کرد و مطالبی را که می‌گفت، مستند و مستدل ارائه می‌داد.

اگر کسی نقصی در تجویدش بود، دقیق و موشکافانه بدون گذشت مطرح می‌کرد؛ کسی را تشویق آن چنانی نمی‌کرد؛ غلط می‌گرفت ولی طوری غلط می‌گرفت که تشویق بودند و نه تحقیر. یادم هست استاد، کیفی داشت - از این کیف‌های چرمی - به من گفت آقا محسن برو و از کیف من آن نوار را بردار گوش بده و از روی آن کار کن. یعنی ایشان می‌رفت برای یک شاگرد نوار تهیه می‌کرد. نوار را آوردم و گفتم: این نوار چه کسی است؟ گفت: شیخ مصطفی، دیگر هرچقدر عبدالباسط خواندی بس است، از این به بعد از استاد مصطفی اسماعیل بخوان. در ایرن دو نفر بودند که مصطفی اسماعیل را می‌شناختند. یکی حضرت آقا (مقام معظم رهبری) که در مشهد توصیه می‌کردند، هم زمان آقای مروت در تهران.

شغل و درآمد استاد مروت

استاد مروت شغل و درآمد مشخصی نداشت. قبل از انقلاب - تا زمانی که در مسابقات مالزی اول بشوند - در یک اتاق اجاره‌ای با دو تا فرزند، بالای یک عکاسی زندگی می‌کرد و البته دوستانی بودند که لطف کردند و این مکان را با اجاره پایین برای‌شان فراهم کرده بودند. ایشان عشق عجیبی به تلاوت قرآن پیدا کرده بود که اصلاً متوجه زندگی شخصی خود نبود، ارتزاق وی عجیب بود، یعنی به طرق عجیب و غریبی، گاهی از یک جایی یک پولی می‌رسید و یک دوره‌ای زندگی می‌کرد، انگار که خداوند به ایشان مأموریت داده بود که سطح قرائت قرآن را در کشور به سطحی که قاریان ما در عرصه‌های بین‌المللی بدرخشند، برساند و انصافاً هم این کار را کرد. البته ناگفته نماند، بزرگ همه ما استاد ابراهیم پورفرزب (رحمة الله علیه) حامی و سکان‌دار کشتی این عرصه بود و استاد مروت غواص این کشتی که می‌رفت جواهر و مرواریدهای تلاوت قرآن را شناسایی می‌کرد.

ایران آمدند سراغ استاد مروت را می‌گرفتند. به شیخ شاذلی گفتند که شما استاد مروت را از کجا می‌شناسید؟ گفت: ایشان همان کسی است که در جلسه ختم شیخ نقشبندی قرآن خواند، لذا در بین قاریان مصری اعتبار ویژه‌ای داشت.

جایگاه و شخصیت استاد مروت

ایشان در نزد قاریان بزرگ جهان اسلام مثل مصطفی اسماعیل، عبدالباسط و شعیب جایگاه خاصی داشت به طوری که آن‌ها استاد مروت را با خودشان به حج بردند. استاد مروت با این‌ها رفت و آمد خانوادگی داشت؛ تصاویر آقای مروت و فرزندان‌شان در اینترنت هست که در منزل شیخ عبدالباسط بچه‌های ایشان را بغل کرده است. خیلی‌ها رفتند مصر ولی هیچ کس نتوانست در حد استاد مروت با اساتید صاحب نام مصری ارتباط صمیمی برقرار کند.

تحصیل در مصر و اقامت در کانادا

تقوای استاد مروت مثال‌زدنی است. هنگامی که ایشان در مالزی اول شد و به ایران برگشت، برخی مسئولین آن وقت، برای ایشان جایزه‌ای در نظر گرفتند ولی استاد مروت گفت: اگر می‌خواهید به من جایزه‌ای بدهید از شما می‌خواهم دانشگاهی به نام دانشگاه قرآن تأسیس کنید، چون مداحان ما در مجالس ختم و غیره قرآن را غلط می‌خوانند، من آرزویم این است که دانشگاهی تأسیس بشود و همه قاریان ایران درست تلاوت کنند. به ایشان می‌گویند: برای خودتان چه می‌خواهید؟ استاد مروت می‌گوید: شما اگر می‌خواهید برای شخص من کاری انجام بدهید، یک بورس تحصیلی در دانشگاه الازهر مصر برای من بگیرید که تحصیلات قرآنی را تکمیل کنم که همین اتفاق افتاد. بعد از انقلاب، مرحوم مروت دو سالی در مصر بود و به خاطر این که اطلاعاتی از ایران در اختیار ایشان قرار نداد، استخبارات مصر، وی را عنصر نامطلوب تشخیص داد و حتی مدتی به زندان رفت و با وساطت عبدالباسط آزاد شد؛ گفتند: شما را باید بفرستیم کانادا یا آمریکا، شما را به ایران نمی‌توانیم برگردانیم. استاد مروت هم گفته بود که: آمریکا دشمن ماست لذا من می‌روم کانادا.

خاطره شیرین

در یکی از ملاقات‌های خصوصی با مقام معظم رهبری که بنده هم توفیق حضور داشتم حضرت آقا فرمودند: خاطره‌ای از آقای مروت دارم که برمی‌گردد به قبل از انقلاب که در ایام مبارزه، من در منزل آقای مطهری بودم (به منزل جدیدشان در قلهک تازه آمده بودند، منزل قدیم‌شان هم در قلهک بود، حالا شما با این نشانی می‌توانید سال آن را پیدا کنید) شب ماندم و در طبقه دوم منزل ایشان خوابیدم که شامل کتابخانه مفصلی بود، فردایش که می‌خواستیم صبحانه بخوریم، صدای تلاوت قرآن را شنیدم که از بیرون می‌آمد، مسجدی در نزدیکی حسینیه ارشاد (من فوری گفتم: مسجد قبا) فرمودند: بله مسجد قبا. برای من عجیب بود زیرا به سبک مصطفی اسماعیل تلاوت می‌کرد که تا آن زمان در ایران شناخته شده نبود و برای من جای سؤال بود که این قاری چه کسی است؟ اول خیال کردم مصطفی اسماعیل است که می‌خواند بعد که دقیق شدم دیدم تفاوت‌هایی دارد، خلاصه از آقای مطهری پرسیدم آیا شما می‌دانید چه کسی قرآن می‌خواند؟ ایشان گفتند نمی‌دانم ولی شخصی را می‌فرستم بی‌رسد که او پرسید و گفت این شخص، آقای مروت است. من تازه اسم ایشان را شنیدم.



ویژگی های تلاوت استاد

شما اگر به تلاوت‌های استاد مروت توجه کنید، حالت استقلال را در الحان ایشان می‌بینید. برای خودش سبکی داشت، نمی‌گویم متأثر از مصطفی اسماعیل و عبدالباسط نبود اما به طور کامل رنگ آن‌ها را نگرفته بود. بلکه مشخصاً قفلات را در یک قالب خاصی اجرا می‌کرد و همیشه هم در همان قالب می‌خواند. سادگی، بساطت، زیبایی، لطافت، دوربودن از فریادهای آن چنانی و تحریرهای غیر زائد از ویژگی‌های تلاوتش بود. ایشان در مجلس ختم مرحوم شیخ سیدنقشبندی به عنوان قاری رسمی دعوت شد و به مصر سفر کرد که در آن مراسم قراء بزرگی از مصر تلاوت کردند. دکتر شاذلی و شیخ محمد طوخی وقتی به



عبدالعاطی ناصف و دیگران است.

میلغ شیعه تا پایان عمر

در سال‌های پایانی عمر شریفش در کاندا، مقالات او در روزنامه‌های عربی مختلف شیعه چاپ می‌شد که آن عزیز، با اسم و رسم به ظاهر هم‌سو با آن‌ها، شائبه‌ها و نسبت‌های ناروای آن‌ها را از مذهب شیعه، با آوردن حجت از صحاح سته می‌زدود و این کار ظریف و مبارزه نرم او با دشمنان شیعه تا سال ۹۲ ادامه داشت که سرانجام آن‌ها متوجه شدند و دیگر مطالبش را چاپ نکردند. گاه استاد مروت که مثل یک مصری متولد قاهره به لهجه مصری مسلط بود با شبکه‌های ضدشیعه، مصاحبه تلفنی داشت و به طور غیرمستقیم، بهترین دفاع را از شیعه به نمایش می‌گذاشت. و من در میان همه قاریان و مقرران جهان اسلام، کسی را سراغ ندارم که مثل استاد محمدتقی مروت این‌طور وسیع و عمیق، به تبلیغ قرآن و عترت توأمان، آن‌هم با همه وجود و تحمل همه خطرات و محرومیت‌ها و سختی معیشت، بدون مزد و بهره مادی موفق بوده باشد. این چنین زندگی کرد که خداوند به او ۷۲ سال در دنیا عمر داد و در شب عاشورا او را در آغوش رحمت خود گرفت.

برای من که بیش از هر کس با استاد مروت از سال ۸۸ تا ۹۴ گفتگو داشته‌ام که گاه تا ساعت ۲ نیمه شب ادامه داشت و نسیم بهشت را به جانم می‌نشانند و انسی جان‌فزا و بهشتی داشتیم، رحلت او، سخت و عظیم و جانکاه بود.



در اثنای بیانات‌شان به یاد آوردند و فرمودند که: آقای مروت چند سال قبل، پیش ما آمدند و صحبت کوتاهی داشتیم (در این جا من گفتم بله حضرت آقا، بنده به اتفاق استاد مروت بعد از نماز عصر در ماه رمضان سال ۸۹ در مسیر بیت شریف، به حضورتان رسیدیم. وقتی به حضورتان عرض شد آقای مروت هستند، شما با تبسم و خوشحالی برگشتید و فرمودید: آقای مروت حال شما چگونه؟ و ایشان پاسخ داد: الحمدلله خداوند به حق محمد و آل محمد شما را برای اسلام و قرآن محفوظ بدارد و شما هم با همین مضمون پاسخ فرمودید و اضافه کردید خوب هنوز تلاوت می‌کنید؟ که جواب داد بله، بعد از این اظهار لطف شما، آن قدر تحت تأثیر قرار گرفتم که به شدت گریه کرد).

فعالیت مؤثر و انسان‌ساز در زمینه ارجاع قلب‌ها به سمت عترت پیامبر (ص)

الله اکبر از عشق و ورزی مدام استاد مروت به اهل بیت علیهم السلام. دقت بفرمایید نمی‌گویم عشق، می‌گویم عشق ورزیدن، آن هم مدام و عمیق. گویا دل‌ها متوجه عشق او می‌شدند، بیانش دل‌نشین بود و سلوکش با قرآن بزرگ جهان اسلام، مؤدت آن‌ها را به اهل بیت به رنگ شیعی درمی‌آورد، برای نمونه، قبل از دهه ۵۰ وقتی قاری و مقری بزرگ عالم مصر یعنی شیخ محمود خلیل الحصری به ایران آمد طی صحبت کوتاهی با آقای مروت، صدق الله العلی العظیم را برای تصدیق گفت که آن اثر موجود است و بخش هم شده است. نمونه دیگر، شیخ محمد طوخی که سال ۸۴ به ایران آمد، بدون ریا و به طور خصوصی، خاطره‌اش از اذان ماندگارش را برایم تعریف کرد که در ایران شیعی خواب دیدم علماء بزرگ اسلام در جلسه‌ای جمع‌اند و من وارد شدم، آن‌ها از من پرسیدند که چرا اذان نمی‌گویم؟ جواب دادم که من همیشه اذان می‌گویم اما آن‌ها از من باز خواستند که اذان بگویم. صبح که شد آقای محمدتقی مروت به هتل آمد و گفت شیخ طوخی برای ما در رادیو اذان می‌گویید؟ که من یاد خوابم افتادم و گفتم حاضرم. و زمانی که می‌خواست متن اذان را به من بدهد پرسید که آیا اذان با ذکر «شهد ان علیا ولی الله» را حاضرم بگویم که من به او گفتم آری می‌خواهی بگویم الف ولی الله (هزار ولی خداست). خود استاد مروت هم برایم تعریف کرد که اذان به پیشنهاد او در استودیوی شماره ۹ میدان ارک (رادیو) با کارشناسی ایشان ضبط شد.

باز یادم هست در سخنان پراحساس استاد مروت که در شورای عالی قرآن ایراد کردند. آن عزیز، به تفصیل عشق قرآن بزرگ مصر به اهل بیت «ع» و نیز مباحثه‌اش با قراء بدبین به مذهب شیعه جعفری و ارائه کتب مرجع شیعه و در نهایت قبول حقانیت شیعه از طرف همه آن‌ها را، تعریف نمودند تا جایی که شیخ القراء عبدالباسط هر شب‌های جمعه، استاد مروت را به منزل خود دعوت می‌کرد و جلسه پاسخ به سؤالات و در واقع تبلیغ تشیع برقرار می‌نمود که بعضی هم مثل شیخ احمد الرزیقی که در دیدار اول با قاری شیعه آقای مروت از دست دادن با وی خودداری کرده بود، بعد از خواندن مبحث نبوت کتاب «اصل الشیعه و اصولها» دست دوستی به مروت می‌دهد و خیلی زود مستبصر شده و ابراز تشیع می‌کند. استاد مروت به من می‌گفت من شهادت می‌دهم شیخ نقشبندی هم شیعه بود و ایمانش را بعد از مطالعه کتاب‌های شیعه، به من اظهار نمود.

یکی از برکات وجودی این استاد میلغ شیعه، ضبط تلاوت با تصدیق شیعه از قرآن بزرگ در استودیوی مصر مثل حصان،

استاد حسین وفایی

حسین وفایی

متولد ۹ شهریور ۱۳۳۰

محله نو اصفهان

دارای دو فرزند پسر

کارمند بازنشسته بانک

در اصفهان از هر کدام از قاریان میان سال، جوان یا نوجوان که سراغ جلسات قرآن را بگیرد، بدون شک از لیست بلندبالایی که ارائه می کنند چندین جلسه آن مربوط به استاد وفایی است.



گفتگو با استاد حسین وفایی

جای تفسیر قرآن در جلسات قرائت خالص است

را حفظ کردم. یک روز در حال وضو گرفتن در مسجد با خودم مشغول خواندن آیه الکرسی بودم، یک آقای به نام حاج آقای میرزا طوسی زاده که جلسه قرآن داشت، صدای من را شنید و گفت عجب استعداد و صدای خوبی داری. بیا جلسه ما که قرآن را بهتر یاد بگیری. من از آن زمان به جلسه قرآن رفتم و استاد ما هر روز یک درس از تجوید روی کاغذ برایم می نوشت که برای جلسه بعد آماده کنم و به تدریج پای من به جلسات قرآن باز شد.

ما درباره مرحوم استاد شکوهنده بسیار شنیدیم و البته به زندگی نامه ایشان در یکی از شماره های نیا پرداختیم، از ایشان برایمان بگویید.

استاد شکوهنده معلم مدرسه من بود و هر روز ایشان را می دیدم و از محضرشان استفاده می کردم. وی جلسات آموزش قرآن داشت و در آن جلسات، اختلاف قرائات و تفسیر نیز می گفتند که من همیشه شرکت می کردم. ایشان شخصیتی بود که مجموعه ای از زیبایی ها را در خود جای داده بود. این استاد گرامی پدر چهار شهید هم بودند که خداوند ایشان و فرزندان شان را رحمت کند.

جناب استاد بفرمایید اولین بار چگونه با تلاوت قرآن آشنا شدید؟

ورود من به حوزه تلاوت، مرهون پدرم است. ایشان از کودکی برای ما نوار تلاوت بزرگان مصری را می گذاشتند و من گوش می کردم. از همان زمان با قرائت قرآن و تلاوت اساتیدی مانند مصطفی اسماعیل و راغب مصطفی غلوش آشنا شدم. پدرم تنظیم کرده بود که ما با صدای این قاریان از خواب بیدار شویم و نماز بخوانیم. دیگر طوری شده بود که من می دانستم رادیو در چه روزهایی از هفته قرار است تلاوت کدام یک از این قراء را پخش کند.

پدرتان هم تلاوت می کردند؟

خیر، شغل ایشان نجاری بود اما به علت علاقه شدید به تلاوت قرآن همیشه دوست داشت تلاوت قاریان بزرگ را بشنود و پیگیری می کرد.

چه زمانی با جلسات قرآن آشنا شدید؟

من در هفت سالگی و از طریق معلم ابتدایی مان جناب آقای شکوهنده که از اساتید مبرز قرآن در آن زمان بودند، آیه الکرسی



جلسات مسجدسید تا کی ادامه پیدا کرد؟

تا حدود ده سال پیش که اتفاقاتی افتاد و ما جلسه را به جای دیگری انتقال دادیم. بنده قبلاً هر شب جلسه قرآن داشتم، غیر از مسجد سید، خانه آقای شیرانی، خانه دکتر لاهیجی، خانه آقای شجره در خیابان مطهری و چند جای دیگر. ولی الآن هفته‌ای سه شب جلسه دارم.

به نظر شما در حال حاضر، رونق جلسات قرآن مثل گذشته هست؟

به نظرم در حال حاضر، سبک و سیاق جلسه‌داری و اهداف آن تغییر کرده است. در قدیم اعضای جلسه با هدف تلاوت به جلسات می‌آمدند ولی الآن با هدف یادگیری فنون مسابقات می‌آیند و این خودش باعث از بین رفتن حلاوت و شیرینی‌های جلسات قدیم شده است. من از شما می‌پرسم کدام یک از قراء بزرگ مصری در مسابقات شرکت کردند که شدند مصطفی اسماعیل، عبدالباسط و...؟

آیا شما در مسابقات شرکت کردید؟

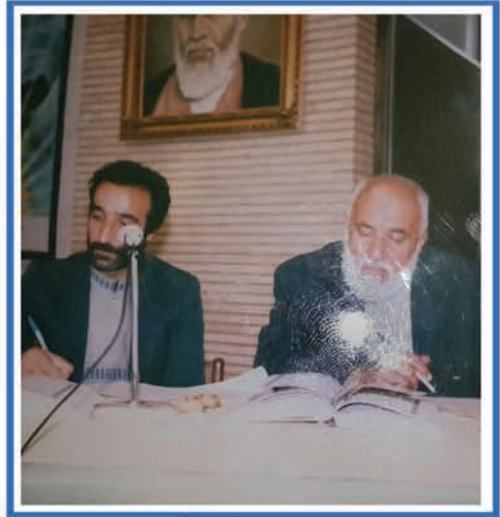
من یک بار، اوایل انقلاب در مسابقات سیستم بانکی که بانک مرکزی اعلام کرده بود شرکت کردم. یک بار هم در مسابقات سراسری شرکت کردم و دو بار از طریق مسابقات با کاروان قرآنیان به مکه مشرف شدم. بعدش به این نتیجه رسیدم که مسابقات راه‌گشا نیست و معتقدم باعث پیشرفت در هنر تلاوت نمی‌شود. مسابقات را برای جوانان تجویز نمی‌کنم چون خروجی آن را نمی‌پسندم.

به جای مسابقات باید محفل طراحی شود که همه بیابند در آن محفل شرکت کنند و هنر خود را به نمایش بگذارند، برای تلاوت زیبا و برای خدا نه برای جایزه و به دور از فضای ناسالم مسابقات که گاهی به بدگویی و غیبت کردن پشت سر متسابقین و داوران می‌انجامد.

برای اینکه فضای قرآنی بهتری در جامعه شکل بگیرد چه پیشنهادی دارید؟

خیلی کارها باید اتفاق می‌افتاد که فضا زیباتر از این می‌شد. ببینید به عنوان نمونه از مؤسسه قرآنی بنیة در اصفهان یاد می‌کنم و البته ممکن است مؤسسات زیادی مثل این مؤسسه در حال فعالیت باشند که من اطلاع ندارم.

کار این مؤسسه بسیار زیباست. شما خروجی، فعالیت‌ها و برنامه‌های آن‌ها را ببینید. انتظار داریم که متولیان امر قرآنی در جمهوری اسلامی از همچنین مؤسساتی حمایت کنند.



داوری مسابقات در کنار مرحوم استاد شکوهنده

از قاریانی که هم‌رده شما بودند و باهم در جلسات قرآن شرکت می‌کردید یادی بفرمائید.

آقایان یگانه، زعفرانی، قوام، تبریزی، سلیمانی، انصاری و چند نفر دیگر از دوستان بودند که جلسات پر بار و باشکوهی در محضر استاد شکوهنده و استاد جنتیان برگزار می‌شد.

از چه اساتیدی تقلید و تلاوت می‌کردید؟

من از غالب اساتید مصری مثل عبدالباسط، منشاوی، مصطفی اسماعیل، راغب مصطفی غلوش، شعبان صیاد، محمود عبدالحکم، شحات انور و علی البنا تقلید کرده‌ام و در تلاوت‌هایم از همه آنها می‌خواندم. جالب این که چون از همه قاریان در جلسه خودمان می‌خواندیم، تقریباً جلسه‌های متفاوت و پرجمعیتی داشتیم.

از چه زمانی جلسه قرآن خودتان دایر شد؟

قبل از انقلاب در مسجد سید در اصفهان جلسه‌ای برپا کردیم و همین جلسه بعد از انقلاب هم ادامه پیدا کرد. بحمدالله تمام آقایانی که از اصفهان در تلاوت حرفی برای گفتن دارند از همان جلسات مسجد سید شروع کردند. مکان خیلی مقدس و زیبایی بود و جلسات قرآن ما تا ساعت دو شب ادامه پیدا می‌کرد، نه کسی پذیرایی می‌کرد و نه جذابیت دیگری جز قرآن وجود داشت اما با این حال همه تا آخر می‌نشستند.



محفل قرآنی در شهرضا - استاد وفایی در کنار آقایان شاهمیوه، رضوی، مقدم و ستوده‌نیا

نظم المسکین و کنا نخوض مع الخائضین» از سوره مبارکه مدثر را خواند. ایشان بهشت و جهنم را به زیبایی هر چه تمام توصیف و تبیین کرد. همان طور که صحبت می کرد یک وقت دیدم اشک در چشمان این نوجوان جمع شد. حقیقت قرآن، حقیقت بزرگی است که هر کسی با آن آشنا می شود متقلب می شود، تغییر می کند. از آن موقع بحمدالله آن پسر نوجوان، نمازخوان شد.

چه پیشنهادی برای بازدهی بیشتر جلسات قرآن دارید؟
من همیشه گفتم و می گویم که اگر قرار است اتفاقی در جلسات قرآن بیفتد، آقایانی که اهل تفسیر هستند از طلبه ها بیایند در جلسات قرآن شرکت کنند و فواصل قرائت ها تفسیر بگویند تا قاریان آن چه را که می خوانند بفهمند. قبل از انقلاب و اوایل انقلاب آقایانی بودند که به تفسیر مسلط بودند که می آمدند در کنار استاد جلسه می نشستند و تفسیر می گفتند و اگر کسی سؤالی داشت از آن ها می پرسید و در واقع در جلسات، هم آموزش قرآن بود هم تفسیر. جلسه ای نبود که مفسر نداشته باشد که الآن جایش بسیار خالی است. ما امروزه قاریان و حافظان بسیار خوبی داریم. امیدواریم در کنار حفظ و قرائت به معانی و مفاهیم قرآنی پرداخته شود و جلسات به سبک و سیاق قدیم برگردد.



تجلیل از ۳ استاد قرآن - قم، سال ۱۳۹۰

ضمن تشکر از اینکه در این گفتگو شرکت کردید، یک دعا و یک آرزو بفرمایید.

برای تمام کسانی که برای قرآن با هر لباس و کسوتی از معلم، استاد، روحانی و مسئول کاری انجام می دهند دعا می کنم. همچنین آرزو دارم که به جلسات قرآن اهمیت بیشتری بدهند و به دو موضوع قرائت و تفسیر در کنار هم پرداخته شود. این دو موضوع اگر در کنار هم باشند جلسات رونق پیدا می کند و نتیجه می دهد.

در پایان این مطلب را هم عرض کنم که من خادم کوچک قرآن هستم، ممکن است وقت خیلی ها را در جلسات قرآن گرفته باشم و نتوانستم کاری که باید و شاید است را انجام بدهم. امیدوارم حلال کنند. تا جایی که توانستم با تمام وجود، با دل می آمدم، با دل برای قرآن کار می کردم اما آن کسی که باید برای ما قلم بزند کسی دیگر است که امیدواریم از ما قبول کند.

این مؤسسه هم به بحث علمی و هم به بحث تربیت قرآنی نوجوانان اهمیت می دهد. ما توقع داریم قاریان این گونه تربیت شوند، با دو بال علمی و قرآنی. هر کسی در هر جایی که به این دو امر اهمیت می دهد از نظر من کار قرآنی انجام می دهد. علاوه بر هنر باید معنویت هم پرورش پیدا کند تا بشود قاری تأثیرگذار.

از جمله شاگردان تان آقایان شاه میوه و حاج اسماعیلی چطور با شما آشنا شدند؟

اوایل انقلاب یک مسابقه ای بر سر مزار مرجع عالی قدر علامه مجلسی بود که من در آن مسابقه شرکت کننده بودم. آقای شاه میوه جزء مستمعین نشستند بود که من تلاوت را با فرازهایی از محمودعبدالحکم فرود آوردم که آیه فرود «یوم لا تملک نفس لنفس شیئاً و الأمر یومئذ لله» بود. شخصی آمد به من گفت: آقای وفایی این فرازهای پایانی خیلی زیبا بود! این تلاوت چه کسی است؟ من گفتم: جناب عالی؟ گفت: من شاه میوه هستم. گفتم: محمود عبدالحکم. آشنایی ما از آن جا شروع شد و سپس به جلسات ما آمد. ما الآن از اخلاق، علم و فضیلت ایشان استفاده می کنیم.

یک جلسه هم در یک مسجدی داشتیم که دکتر حاج اسماعیلی همیشه می آمد و تلاوت ما را گوش می کرد. این را هم بگویم که ایشان مایه خیلی خوبی در قرائت و تفسیر دارد. من آن زمان زیر گنبد تلاوت می کردم که صدا بیچد. ایشان جزء مستمعین بود و کم کم آشنایی صورت گرفت و به جلسات ما آمد.



سفر مشهد مقدس در اوایل انقلاب اسلامی - از سمت چپ: آقایان: شاه میوه، وفایی، حاج اسماعیلی و ستوده نیا

یک خاطره از سال های هم نشینی با قرآن برای ما بگویید.

من یک دوستی داشتم که پسرش نماز نمی خواند. یک روز به من گفت که چه کار کنم پسرم نمازخوان شود؟ به او گفتم پسران را یک بار بیاورید باهم برویم جلسه قرآن. پسرش را آورد و به اتفاق هم به جلسه استاد فصیح القراء رفتیم که مفسر آن جلسه آقا حسن مدرس بودند (ایشان از مفسرین به نام آن زمان بودند). من به آقا حسن مدرس گفتم که امشب یکی از آشناها که نماز نمی خواند را با خودمان آوردیم. اگر می شود درباره نماز صحبت کنید. مباحث تفسیر آقای مدرس درباره بدها بود که یک بحث سخت و سنگینی است اما آن شب، حاج آقا بعد از اعوذ بالله، آیه «ما سلککم فی سقر قالوا لم نک من المصلین و لم نک



استاد از زبان شاگردان

غلامرضا شاه‌میوه اصفهانی، از اساتید و داوران بین‌المللی قرآن

بنده در سال ۱۳۶۰ در جلسات ایشان در مسجد سید اصفهان شرکت می‌کردم و افتخار شاگردی ایشان را تا الآن دارم. ایشان از جمله اساتیدی هستند که قبل از انقلاب به سبک اساتید مصری تلاوت می‌کردند. قبل از انقلاب تعداد کمی از اساتید در سطح کشور بودند که به سبک اساتید مصری تلاوت می‌کردند، اساتیدی مثل استاد مختاری و استاد سیدمرتضی سادات فاطمی در مشهد، استاد اربابی و استاد مروت در تهران و استاد وفایی در اصفهان. بعد از آشنایی با ایشان، چون به سبک استاد مصطفی اسماعیل کار می‌کرد و آموزش می‌داد و سبک تخصصی بنده هم همین سبک بود، به جلسات ایشان می‌رفتم و بعضی اوقات هم به‌صورت خصوصی در منزل ایشان جلسه داشتیم، ایشان نزدیک به ۴۵ سال است که سمت قاری و استاد درجه یک اصفهان را دارند.

ایشان انسان بسیار صبور و زحمت‌کش در حوزه قرآن است. زمانی بود که ایشان هر هفته پنج تا شش شب جلسه قرآن داشت و هر جلسه هم حدود چهار تا پنج ساعت طول می‌کشید. در آموزش قرآن هم صبر و حوصله بسیاری دارند. حسن خلق از ویژگی‌های بارز ایشان است به طوری که همه از حسن خلق ایشان یاد می‌کنند. اهل تشویق شاگرد بود حتی نسبت به کسانی که صدای خوبی نداشتند.

با توجه به رویکرد ایشان که صوت و لحن محور است، افرادی در جلسه ایشان حاضر می‌شدند که علاقمند به اجرای تلاوت با صوت و لحن بودند، البته مباحث تجویدی را هم در جلسات مطرح می‌کردند.

آشنایی ما با تواشیح و ابتهال هم از طریق ایشان بود. استاد وفایی حدود سال ۱۳۵۰ همراه یکی دو نفر، آثار صلاح‌الدین کبارة را کار می‌کردند و به صورت گروهی اجرا می‌کردند. بعد از انقلاب هم در یک محفلی اجرای تواشیح داشتند که همین حرکت، انگیزه‌ای شد تا ما وارد عرصه تواشیح شویم و گروه تواشیح کوثر اصفهان را تشکیل بدهیم.

دکتر محمدرضا ستوده‌نیا، از اساتید و داوران بین‌المللی قرآن

بنده بیش از ۳۷ سال است که با ایشان آشنا هستم. جناب استاد وفایی قبل از انقلاب در مسجد سید اصفهان جلسه‌ای داشت که همه قرآنیان شهر در آن جلسه شرکت می‌کردند. محفل بسیار گرمی بود که کنار مقبره آیت‌الله شفتی که مکانی پربرکت و معنوی بود برگزار می‌شد. بعد از انقلاب نیز این جلسات بسیار پرشور بود. استاد وفایی فرمودند که بنده در آن جلسات، تجوید تدریس کنم که از سال ۶۰ تا ۶۳ نیز بنده یک دوره تدریس تجوید داشتم. تقریباً تمامی اساتید بنام اصفهان از محضر ایشان بهره‌مند شده‌اند.

خوش اخلاقی استاد از ویژگی‌های بارز ایشان است و این ویژگی باعث شده است که قدرت جذب بالایی داشته باشند. این ویژگی برای نسل جدید بسیار خوشایند است. روش ایشان روش تشویق است و این تشویق به گونه‌ای است که قرآن آموز به هیچ وجه حاضر به ترک جلسه نمی‌شود و کسانی که به جلسات

ایشان می‌روند حداقل چند سالی از محضر ایشان بهره می‌برند. ویژگی دیگر ایشان اخلاص و خلوص نیت است و از ابتدا تاکنون بدون هیچ چشم‌داشتی این جلسات را برگزار کرده‌اند. همین الآن هم ایشان چند جلسه در طول هفته برگزار می‌کنند. اهم مباحث آموزشی جلسه ایشان در بخش صوت است. خودشان هم خوش صدا هستند و به سبک‌های متخلف از جمله شیخ مصطفی اسماعیل، غلوش، صیاد و... آشنا هستند و تلاوت می‌کنند و با قرآن‌آموزان بر روی این سبک‌ها کار می‌کنند.

اوایل دهه شصت بود که کشورمان درگیر جنگ بود و مردم مشکلات داشتند. ایشان همیشه از ما می‌خواست که چهره شاداب و خندان داشته باشیم و مشکلات باعث نشود عبوس شویم. ایشان می‌گفت یک جوان مؤمن انقلابی و قرآنی همیشه باید خوش رو، خوش اخلاق و خندان باشد. تأکید دیگری هم که ایشان به ما داشت، خلوص بود و می‌فرمود نباید در این حوزه به دنبال مادیات و کسب رتبه و این طور مسائلی که آسیب‌های جدی به معنویات انسان وارد می‌کند، رفت. در سفر مکه که به همراه ایشان در کاروان ۷۲ نفره قاریان بودیم ایشان خیلی شوخ‌طبع بود و روحیه دوستان را با صحبت‌ها و گاهی لطیفه‌هایی که تعریف می‌کرد بالا می‌برد و با این روحیه که ایشان داشت، مشکلات سفر فراموش می‌شد.

محمدتقی گلپای، از قاریان و موشحین پیشکسوت

اولین بار که خدمت استاد وفایی رسیدم توسط استاد حاج اسماعیلی بود و ایشان بنده را به این جلسه معرفی کرد. این جلسه در مسجدی به نام صدرالعلماء در خیابان طالقانی برگزار می‌شد. اولین جلسه که خدمت ایشان رسیدم جذابیتهای داشت که بنده را به حضور در این جلسات راغب کرد. ایشان با قراء مصری آشنا بود. نام شیخ مصطفی اسماعیل را از ایشان شنیدم و بنده را به تقلید از سبک استاد مصطفی اسماعیل تشویق کرد. نوار کاست سوره الرحمن مصطفی اسماعیل را ایشان برای اولین بار به بنده داد. جلسات ایشان حال و هوای خیلی خوبی داشت و از اول تا آخر جلسه را برای استماع قرآن در جلسه حاضر بودیم. جلسه دیگری پنج‌شنبه شب‌ها در مسجد سید اصفهان که یکی از مساجد قدیمی اصفهان بود، داشت. حجره‌ای بود بالای شبستان مسجد که با شوق و ذوق در این جلسات حاضر می‌شدیم.

یکی از ویژگی‌های ایشان این بود که شاگردان را خیلی تشویق می‌کرد و این تشویق‌ها باعث جذب می‌شد. ایشان تنها شخصی در اصفهان بود که اساتیدی مثل مصطفی اسماعیل، علی‌البناء و شعبان عبدالعزیز صیاد را می‌شناخت و گاهی به سبک صیاد و یا علی‌البناء در جلسه تلاوت می‌کرد. خنده رویی ایشان زبان‌زد است و روحیه شادی دارند. اگر مشکلی در زندگی داشته باشند هم هیچ وقت بروز نمی‌دهند. ما با اخلاق ایشان جذب تلاوت قرآن شدیم.

استاد عبدالرسول عبایی

شاید بتوان این‌طور گفت که شناخته شده بودن شخصیت استاد عبایی نزد اساتید و بزرگان قرائت جهان اسلام، اگر بیش از شهرت ایشان در داخل کشورمان نباشد، کم از آن نیست.



گفتگو با استاد عبدالرسول عبایی

قرائت قرآن یعنی اقرار، یعنی قرائت، تجوید و وقف و ابتداء

به‌طور فنی و صحیح قرائت قرآن را فرا بگیریم. در یکی از شب‌های ماه مبارک رمضان در حضور استاد محمدحسین کاتب که یکی از مشایخ شهر کربلا بود، قرآن تلاوت کردم. مرحوم کاتب را همه اهل قرائت در شهر کربلا می‌شناختند و استاد و شیخ شناخته‌شده‌ای بود. آن زمان هم برق از طریق ژنراتور تأمین می‌شد. به تدریج نوارهای استاد عبدالباسط که به‌صورت ریلی بود به دست‌مان رسید و صوت ایشان، انقلابی بین جوانان و نوجوانان علاقه‌مند در کربلا به وجود آورد. استاد کاتب هر شب در حرم حضرت ابوالفضل «ع» در حجره‌ای جلسه قرآن داشت که من هم با علاقه زیاد، در جلسات ایشان حاضر می‌شدم. تا اینکه به سن جوانی رسیدم و وارد دانشگاه اصول‌الدین بغداد شدم.

رئیس این دانشکده در آن زمان علامه عسگری بود و با وجوهات مرجع تقلید آیت‌الله سیدمحسن حکیم فعالیت می‌کرد. علامه عسگری (رحمة‌الله علیه) به‌صورت جدی مشغول فرهنگ‌سازی بود و مدارسی را از کودکان تا دانشگاه بنا کرد. بنده هم در آن سال‌ها در این مدارس، هم تدریس می‌کردم و هم درس می‌خواندم. از صبح تا بعدازظهر تدریس می‌کردم و از ساعت ۵ بعدازظهر تا ۹ شب هم در دانشگاه درس می‌خواندم. از اساتید و مشایخ دیگر کربلا شیخ کاظم حلی بود که (متبخر در قرائت) و شیخ ملاحمّود بود. از ایران هم یک مجموعه‌ای

لطفاً خودتان را معرفی بفرمایید

بنده عبدالرسول عبایی متولد سال ۱۳۲۴ در شهر کربلای معلی، بازنشسته آموزش و پرورش و هم‌اکنون مشغول تدریس در دانشگاه علوم حدیث شهر ری هستم. دارای ۴ فرزند، ۲ پسر و ۲ دختر که یکی از دخترانم حافظ کل قرآن و هم‌اینک مشغول تدریس می‌باشد. پسرها هم علاقه به قرآن و الحان قرآنی دارند. افتخار معلمی و تدریس در مباحث زبان قرآن و خود قرائت قرآن را از سال ۱۳۴۵ داشتم و بیش از ۵۰ سال است که در خدمت قرآن هستم. در حال حاضر، غیر از تدریس در دانشگاه، و داوری مسابقات، به فعالیت‌های کارشناسی در مجامع قرآنی از جمله عضویت در شورای تحقیق مرکز طبع و نشر قرآن کریم می‌پردازم.

بفرمایید چگونه و از چه زمانی با قرائت قرآن آشنا شدید؟

قرآن، هستی هر مسلمان است. قرآن دار و ندار همه ماست. فضای کربلا در سال ۱۳۳۲ آکنده از صوت قرآن بود. اکثر کاسب‌ها اول صبح که مغازه و حجره خود را باز می‌کردند (مثلاً در بازار خیمه‌گاه و بین‌الحریمین) مشغول به تلاوت قرآن می‌شدند و اصوات قرآنی در بازار طنین‌انداز می‌شد؛ بنابراین در محیط قرآنی بزرگ شدم. پدرم خیلی علاقه داشت که من قاری قرآن بشوم و



در مورد حضورتان در مسابقات قرآن بفرمایید

سال ۱۳۶۴ آقای نصرالله چمران در سازمان اوقاف و امور خیریه، از من پرسید که آیا کتابی در حوزه تجوید دارید؟ بنده آن زمان به درخواست علامه عسگری جزوه‌ای به نام «التجوید» برای حوزه علمیه نوشته بودم. ما آن زمان جزواتی برای طلاب حوزه علمیه تهیه و تنظیم کردیم کرده بودیم که جزوه التجوید یکی از این جزوات بود. پس از این گفت‌وگو با آقای چمران، همان سال ایشان از بنده برای داوری مسابقات اوقاف، دعوت کرد. سال ۶۴، مسابقات در بندرعباس بود که آقای محمدزاده از مشهد مقدس اول شدند.

از آن سال تا الآن توفیق داشتم در مسابقات کشوری و بین‌المللی، خادم قرآن باشم.

در سال ۶۴ که وارد مسابقات شدم، آیین‌نامه داوری وجود نداشت، یک برگه‌ای بود که کلیات را نوشته بودند. در آن زمان جوانی به نام شیخ جعفر تجلی عهده‌دار معاونت فرهنگی سازمان اوقاف بود. یکی از کارهای بزرگ ایشان، تأسیس چاپخانه قرآن سازمان بود. از دیگر فعالیت‌های شایسته وی تأسیس شورای قرآن در سازمان اوقاف بود. در این شورا از متصدیان و اساتیدی مثل آقایان حشمتی، حنیفی، سلیمی و برخی دیگر از عزیزان دعوت شد و به صورت مستمر تشکیل جلسه می‌دادیم و به بررسی آیین‌نامه‌ها می‌پرداختیم.

در آن زمان در ابتدا به‌عنوان داور وقف و ابتداء و در سنوات بعد به‌عنوان رئیس هیأت‌داوران در مسابقات کشوری و بین‌المللی حضور داشتم.

در مورد سفرهای خارج از کشورتان نکاتی را بفرمایید

سال ۶۸ بنده به‌عنوان نماینده جمهوری اسلامی ایران در مسابقات مالزی حاضر شدم. در آنجا مشاهده کردم که مسابقات مالزی با انضباط خاصی برگزار می‌شد و این مسابقات آیین‌نامه خوبی هم داشت. در آن سال رسم بر این بود که در پایان مسابقات، جلسه‌ای را با حضور هیأت‌های خارجی شرکت‌کننده در مسابقات تشکیل می‌دادند و از هر کشور یک نفر به‌عنوان نماینده، مطالبی را ارائه می‌داد. بنده هم به‌عنوان نماینده هیأت ایرانی نکاتی را عرض کردم. در ابتدا تشکر کردم از برگزارکنندگان مسابقات و بعد گله‌ای را مطرح کردم که شما از کشورهایی داور دعوت کرده‌اید که آن کشور اصلا قاری ندارد ولی از ایران داور دعوت نمی‌کنید!

بود که استاد سیدحسن سیف (پدر استاد سیدمهدی سیف) آن را هدایت می‌کرد و آن مجموعه در بحث قرائت قرآن فعالیت می‌کرد. مرحوم سیف، در طول سال چندماهی در ایران بودند و چندماه در عراق. آن زمان ما نمی‌دانستیم که چرا ایشان این قدر به بحث استفال تأکید دارند و استفال را در حد اماله اداء می‌کردند و این طور هم آموزش می‌دادند. تا اینکه به کشور عزیزمان ایران آمدم و متوجه علت تأکید ایشان در آموزش استفال شدیم. ایشان واقعا اهل قرآن و آگاه به احکام تجویدی بود. به حدی عاشق آموزش قرآن بود که به بنده می‌گفت: آقای عبایی شما دانشگاهی هستید و با دانشجویان ارتباط دارید، به ایشان بگویید اگر آیاتی از قرآن را به‌طور صحیح اداء کنند فلان مبلغ را هدیه می‌دهم.

از اساتیدی که هم‌دوره با شما بودند، ذکر می‌نمایید

برخی از ایشان مثل استاد داودی الآن در یزد ساکن هستند، برخی دیگر مانند استاد حمادی‌جراح و استاد اسدی از مشایخ صاحب اجازه در کربلا هستند که در آن زمان ما باهم قبل از اذان صبح می‌نشستیم و به‌صورت نوبتی، رادیو مصر را می‌گرفتیم و تلاوت‌هایی را که در مسجد رأس‌الحسین (ع) اجرا می‌شد ضبط می‌کردیم.

یادم هست که اولین تلاوت‌های علی فرج و غلوش را به این صورت ضبط کردیم.

بعد از اینکه به ایران هم آمدم مشغول فعالیت‌های قرآنی بودم تا اینکه در سال ۱۳۵۱ به خدمت سربازی رفتم و بعد از آن ازدواج کردم و دوباره مشغول تدریس قرآن و زبان قرآن شدم.

از فعالیت‌های دیگرتان در آن سال‌ها بفرمایید

دهه ۶۰ بود که کشورمان درگیر جنگ تحمیلی شد و بنده هم به عنوان گوینده عرب‌زبان، پیام‌های کشورمان را به مجاهدین و دوستداران ایران از کشورهای عربی، مخایره می‌کردم. در همین سال‌ها از بنده درخواست کردند که مکالمه زبان عربی را در صداوسیما تدریس کنم. بنده برای مخاطب جوان و نوجوان در شبکه دو مشغول ضبط این برنامه شدم. یک کتاب دوجلدی را با موضوع مکالمه زبان عربی برای حوزه علمیه تألیف کرده بودم که همان را در شبکه دو تدریس کردم و پخش شد.

در همان بحبوحه جنگ نیز در مسجد رضوان، جزوه عربی «التجوید» را به فارسی ترجمه کردم و به علاقه‌مندان تجوید و مکالمه عربی آموزش می‌دادیم. از سال ۱۳۵۳ به دلیل اینکه درگیر تدریس در دانشگاه شدم، توفیق تدریس در جلسات قرآن مساجد که پیش از آن به‌طور مستمر بود را از دست دادم.



هیأت داوران مسابقات بین‌المللی مالزی - سال ۱۳۷۱

این امر در بین جامعه قرآنی ما مغفول مانده و از یکی از مهم‌ترین مقدمات ورود به قرآن غافل هستیم. ما باید الفاظ قرآن را بشناسیم تا با شناخت آن بتوانیم معانی را به مستمع منتقل کنیم.



مایل هستیم چند خاطره به یادماندنی را از زبان شما بشنویم

بنده، در سال ۶۵ با کاروان قرآنی ۷۲ نفره به حج اعزام شدم و توفیق اجرای برنامه‌های قرآنی در مکه و مدینه را داشتم. اسامی قاریان را با خط زیبایی بر روی تابلو نوشته بودیم و بنده به عربی ایشان را معرفی می‌کردم و به اجرای برنامه می‌پرداختند. به این جلساتی که در حرمین بود اکتفا نکردیم و اعضای کاروان قرآنی را به مساجد اطراف جهت اجرای برنامه اعزام کردیم. به مسجد بلال رفتیم و امام جماعت مسجد در ابتدا با اجرای برنامه‌های ما موافقت کرد ولی وقتی متوجه شد که ما ایرانی و شیعه هستیم، بهانه آورد و گفت باید حافظ باشید تا اجازه اجرای برنامه داده شود. من هم عرض کردم که بله ما حافظ هم داریم. قاریان ما هم از حفظ به قرائت پرداختند تا نوبت به آقای کریم منصوری رسید. تلاوتی انجام شد که نمازگزاران را منقلب کرد و فضای عجیبی به وجود آمد.

خاطره دیگر این است که در سال ۶۶ پیشنهاد کردم ما باید حافظ هم اعزام کنیم. اثر اجرای یک حافظ در آن زمان از اجرای قرائت توسط قاری بیشتر بود. در آن سال آقای پرهیزگار با ما بود. من فی‌البداهه به ایشان گفتم: آماده هستید تا اجرای برنامه حفظ داشته باشید؟ ایشان تردید داشت و گفت: تسلط صدرصد ندارم. بالاخره به یک حافظ هم می‌بایست برای اجرای برنامه، از قبل اعلام شود. لکن عرض کردم آقای پرهیزگار اینجا قبر پیغمبر «صلوات‌الله علیه و آله» است و شما هم پیرو مکتب امام صادق «علیه‌السلام» هستید، دو رکعت نماز بخوانید و این بزرگواران قطعاً به شما کمک خواهند کرد. ایشان دو رکعت نماز خواند و بعد از نماز گفت: حاج‌آقا! من آمادهم.

جمعیت قریب به هزار نفر در مسجد بودند. رو کردم به مردم و گفتم جمهوری اسلامی ایران فقط قاری تربیت نکرده است بلکه حافظ هم تربیت کرده است. امروز جوان برومندی را معرفی خواهیم کرد که از جمله جوانان حافظ قرآن در جمهوری اسلامی ایران است. حضار در مسجد، سوالات متعددی از آقای پرهیزگار پرسیدند و ایشان به همه سوالات به‌طور کامل جواب دادند. یکی از علمای یمن از فرط هیجان بلند شد و گفت: ایها المسلمون هؤلاء أشرف أمت محمد صلی‌الله علیه و آله: ای مؤمنان این‌ها اشرف امت پیامبر هستند.

در همان موقع، وزیر اوقاف که رئیس مسابقات هم بود، گفت: یادداشت کنید تا سال بعد از ایران جهت داوری دعوت به عمل بیاید که انجام هم شد. در پنج یا شش دوره مسابقات مالزی، از ایران داور دعوت کردند که بنده در سال‌های ۷۱ و ۷۲ افتخار نمایندگی ایران در جمع هیأت‌داوران را داشتم. سال ۷۱ با آقای قصری‌زاده و سال ۷۲ با آقای ابوالقاسمی در مسابقات مالزی حضور داشتم. بعد از نفوذ عربستان سعودی، دیگر از ایران جهت داوری دعوت به عمل نیامد.

در همان سال‌ها در مسابقات مالزی با داوران شاخص ارتباط پیدا کردیم و برای مسابقات ایران از ایشان دعوت شد. اساتیدی مانند شیخ هشام برهائیه، عقیل منور، شیخ حسن آزه‌ری و ... یکی از سال‌هایی که بنده عقیل منور از اندونزی را برای مسابقات به ایران دعوت کردم به ایشان گفتم که چرا در اندونزی مسابقات برگزار نمی‌کنید؟ ایشان قول مساعد داد تا اینکه به مقام وزارت اوقاف در اندونزی رسید و در همان زمان، اولین دوره مسابقات اندونزی در سال ۸۲ برگزار شد که بنده به‌عنوان داور حضور یافتم و آقای حسین رستمی نفر اول مسابقات شدند. دوره جدید مسابقات نیز از سال ۹۳ شروع شده که بنده به‌عنوان داور در سال ۹۴ حضور پیدا کردم. در آن مسابقات آقای محمود نوروزی در رشته حفظ کل اول شدند و آقای جواد سلیمانی در رشته قرائت رتبه سوم را کسب کردند.



به نظر شما آیا قرائت قرآن در کشورمان به جایگاهی که شایسته است، رسیده یا خیر؟

قرائت قرآن این نیست که در صوت و لحن و نغمات خلاصه شود. مردم، صوت زیبا و نغمه‌های زیبا را دوست دارند، لکن این قرائت نیست. قرائت یعنی آراء یعنی قرائات، تجوید و وقف و ابتداء. در قرائت بایستی بتوان صفات و احکام حروف و همچنین وقف و ابتداءهای صحیح داشت تا برسیم به قرائت پیامبر اکرم «صلوات‌الله علیه و آله»، البته به صوت حسن تشویق شده‌ایم اما این صوت حسن نباید به‌عنوان رکن باشد. بیشتر قاریان کشورمان بحث صوت و لحن را رکن قرائت می‌دانند که این صحیح نیست. مقدمه ورود به قرآن جهت تشخیص وقف و ابتداء، زبان قرآن است. قاری باید به زبان قرآن، تجزیه و تحلیل و مباحث بلاغی آشنا شود تا بتواند وقف و ابتداءهای صحیح داشته باشد. کمتر دیده می‌شود که قاریان ما به این مباحث ورود پیدا کنند، چون احتیاج به کار است. هر چقدر هم بدانید باز هم کم است. متأسفانه وقتی مباحث علمی در حوزه قرائت پیش می‌آید، بیشتر قاریان ما ورود پیدا نمی‌کنند، باید قاریان ما به این مباحث سوق داده شوند. زبان جهان اسلام، زبان عربی است، اما



عرض کردم در زمینه‌های مهم دیگر ضعیف هستند. برای ورود به فهم قرآن باید زبان قرآن را دانست. برای دانستن زبان قرآن هم عشق و علاقه احتیاج است که برخی از اساتید جلسات یا علاقه به این موضوع ندارند و یا اینکه عشق و علاقه وجود دارد لکن توفیق تدریس در حوزه مفاهیم و معانی قرآن وجود ندارد. امیدواریم که جامعه قرآنی این راه را طی کند تا به هدف مطلوب برسد. نعمات باید در چارچوب و در خدمت احکام و مفاهیم قرار گیرد. متأسفانه الآن جلسات قرآن در بحث نعمات غرق شده‌اند که این عیب است. استاد شعیب به بنده می‌گفت: من اصلاً مقامات را نمی‌شناختم و همین‌طور تلاوت می‌کردم تا اینکه یک گندم‌فروش به من گفت این دستگاهی که می‌خوانی نامش بیات است. فلان دستگاه نامش حجاز است؛ یعنی این‌ها درگیر این الفاظ نبودند. در جلسه قرآن باید قرآن خواند. مباحث و تئوری‌های موسیقی نباید در جلسه قرآن وارد شود. مورد دیگر، مباحث مالی است که بین برخی از قاریان و اساتید ما مطرح است. حدیثی در این باب داریم که هم سنی و هم شیعه نقل کرده‌اند که اگر کسی برای تلاوت قرآن نرخ تعیین کند در قیامت محشور می‌شود در صورتی که پوست بر روی صورت ندارد. مصری‌ها از من بابت نقل این حدیث می‌ترسیدند و به بنده می‌گویند: آقای عبایی! این را نخوان.

البته از آن طرف هم گفته‌اند که هرچه به قاری و معلم قرآن بدهید کم است. امام زین‌العابدین «علیه‌السلام» معلم قرآنی داشتند که امام حسین «علیه‌السلام» دهان این معلم را پر از در کردند و به ایشان خلعت دادند؛ بنابراین جامعه وظیفه دارد که نگذارد یک معلم قرآن احساس کمبود کند.

آرزوی قرآنی شما چیست؟

از خداوند خواستم که یا در پای تخته که در حال تدریس زبان قرآن هستم و یا در جلسه قرآن از دنیا بروم. همان‌طور که پیامبر «صلوات‌الله علیه و آله» فرمودند که هر وقت فتنه‌ها هجوم آورند به قرآن چنگ بزنید که کلید و حلال مشکلات است؛ از خداوند خواسته‌ام که توفیق درک معانی و مفاهیم بلند قرآنی را به همه ما عنایت فرماید.

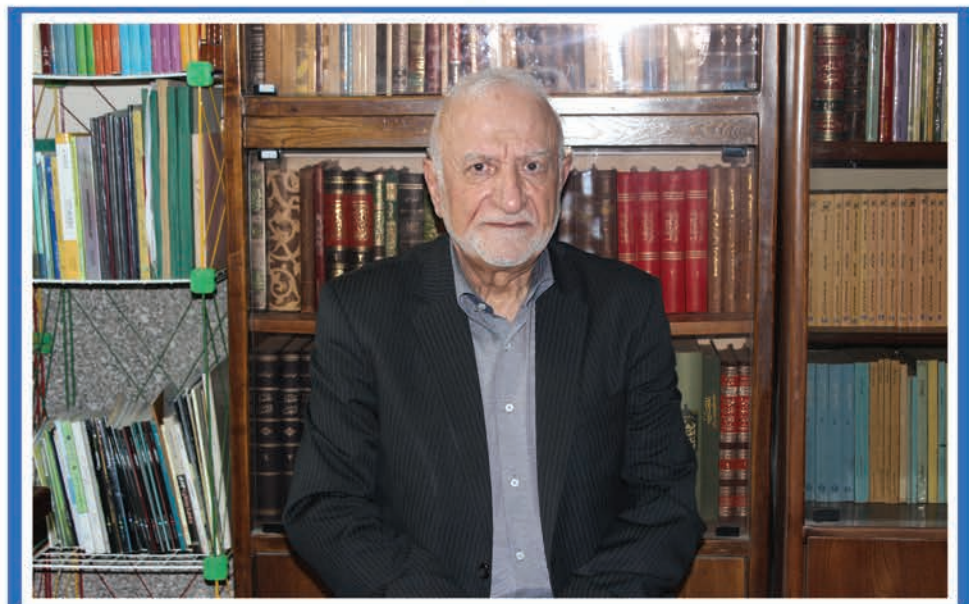
روز دوم، پیرمردی افغانی که حافظ کل قرآن بود آماده اجرای برنامه شد. (در ایران، بین حفاظ افغانی مسابقه‌ای برگزار شده بود که جایزه نفر اول، اعزاز به حج با کاروان قرآنی بود، که این پیرمرد ۷۰ ساله نفر اول شده بود)

روز دوم در مسجد اعلام کردم که دیروز جوان ۲۰ ساله و حافظ قرآن را به شمار معرفی کردم و امروز پیرمردی ۷۰ ساله و حافظ قرآن. از ایشان هم سؤالات متعددی پرسیدند و به تمام سؤالات با تسلط کامل پاسخ داد. روز دوم نیز یکی از علمای یمن با شور و هیجان بلند شد و حدود ۵ دقیقه در مورد انقلاب اسلامی صحبت کرد. جوانی هم چنان تحت‌تأثیر قرار گرفت که شروع کرد علیه آمریکا شعار دادن و طعن‌زدن به دولت سعودی. شرطه‌ها این بنده خدا را نشان کردند تا دستگیرش کنند که در حین نماز با همکاری استاد حشمتی و استاد رفیعی لباس ایشان را عوض کردند و از مسجد خارج شد.



نکته پایانی

بدون هیچ رودربایستی، به نظر بنده در حال حاضر بسیاری از قاریان ما صرفاً به مسائل تنگ‌نمایی توجه می‌کنند؛ یعنی مسلط به مقامات و گوشه‌ها هستند. البته در این بحث هم زحمت کشیدند و صدالبته این صداها و نعمات دلنشین است؛ اما همین‌طور که



حجت الاسلام و المسلمین استاد محمد حاج ابوالقاسم

آراسته شدن شخصیت قاریان و حافظان برجسته قرآن به فضایل علمی و علوم دینی از ضرورت‌هایی است که بحمدالله استاد حاج ابوالقاسم در این عرصه از پیشتان هستند.



لطفاً خودتان را معرفی بفرمایید

بنده محمد حاج ابوالقاسم دولابی متولد ۱۳۵۴ در شهر مقدس مشهد، حافظ کل قرآن، دارای تحصیلات دکترای علوم قرآن و حدیث، و تحصیلات حوزوی فقه و اصول در سطح خارج حوزه (اجتهاد)، در حال حاضر استاد حوزه علمیه قم، مدیر پژوهشگاه و مدیر یکی از مدارس علمیه هستم.

همچنین عضو مجلس خبرگان رهبری می‌باشم. دارای سه فرزند پسر به نام‌های هادی، مهدی و هانی هستم که همگی مشغول حفظ قرآن هستند.

از چه زمانی با قرانت و حفظ آشنا شدید؟

بنده از سن شش سالگی یعنی سال ۱۳۶۰ با تشویق و علاقه‌ای که پدر بزرگوارم نسبت به حفظ قرآن داشتند، مشغول حفظ سوره‌های جزء ۳۰ شدم که حدود دو سال طول کشید و البته در آن موقع کار بزرگی بود. این اولین حرکت بنده در زمینه حفظ بود. در ادامه، قرائت قرآن را با حضور در جلسات شب‌های جمعه مرحوم استاد رنجبر در مسجد محمدیه شروع کردم که شور و حال آن برنامه‌ها در ماه مبارک رمضان مضاعف بود.

از چه زمانی به صورت جدی تصمیم به حفظ کل قرآن گرفتید؟

در سال ۱۳۶۸ حفظ قرآن را به صورت رسمی و جدی شروع کردم و در سال ۱۳۷۲ موفق به حفظ کل قرآن کریم شدم.

از کدام اساتید در زمینه حفظ بهره مند شدید؟

در سال ۶۸ هنگامی که مصمم به حفظ کل قرآن شدم، اطلاع پیدا کردم که جناب استاد حجت‌الاسلام طباطبایی در سازمان تبلیغات اسلامی جلسه‌ای دارند و مشغول آموزش حفظ قرآن هستند. بنده هم در این جلسات شرکت کردم و انصافاً جلسه بسیار خوب و مفیدی بود.

حضور شما در مسابقات به چه زمانی برمی‌گردد؟ و چه رتبه‌هایی را کسب نمودید؟

از سال ۱۳۷۲ در مسابقات شرکت می‌کردم که مهم‌ترین آن‌ها بدین قرار است:

سال ۱۳۷۴ در مسابقات بین المللی ایران - رتبه اول در رشته حفظ کل قرآن کریم

سال ۱۳۷۴ در مسابقات کشور لبنان - رتبه اول

سال ۱۳۷۴ در مسابقات کشور سوریه - رتبه اول

سال ۱۳۷۸ در مسابقات کشور مصر - رتبه دوم

سال ۱۳۷۹ در مسابقات کشور عربستان - رشته حفظ و تفسیر - رتبه دوم



از فعالیت‌های تبلیغی و سفرهایی که جهت اجرای برنامه‌های قرآنی داشتید برای ما بفرمایید.

به لطف خداوند متعال و سفره پربرکت قرآن کریم، سفرهای مختلفی داشتم که مهم‌ترین‌شان عبارتند از: اعزام به حج تمتع و اجرای برنامه در مسجدالحرام و کاروان‌های مختلف ایرانی و غیر ایرانی، و اعزام به کشورهای سوریه، لبنان، الجزایر، تونس، سودان، موزامبیک، امارات، پاکستان، عراق و ترکیه.



محسوب می‌شود. تعداد حافظان قرآن در این کشور زیاد است. از بهترین و شیرین‌ترین خاطرات بنده، کسب رتبه اول در مسابقات بین‌المللی ایران در سال ۱۳۷۴ بود که شیرینی آن حضور در محضر رهبر انقلاب و دریافت هدیه مسابقات از دست‌ان مبارک ایشان بود.

همچنین سفر معنوی حج و حضور در مسابقات کشور عربستان که خاطره بی‌نظیر آن، حضور در فضای داخل کعبه بود، برایم ماندگار و به یاد ماندنی است.

تلاوت و اجرای کدام یک از قراء برجسته جهان اسلام مورد توجه شماست؟

تلاوت قاریان برجسته هر کدام رنگ و بوی خاصی دارند و قطعاً سلیقه اشخاص در انتخاب، مؤثر است.

بنده از کودکی با تلاوت استاد عبدالباسط مائوس بودم، سپس تلاوت استاد منشاوی برایم شنیدنی بود و در کنار آن از شنیدن تلاوت‌های استاد متولی عبدالعال و استاد محمد اللیثی لذت می‌بردم.

مجموعاً تلاوت‌های استاد منشاوی و استاد مصطفی اسماعیل که معنا محور است برای بنده شیرین‌تر است، به ویژه مرحوم استاد مصطفی اسماعیل که معانی آیات را با بیان و لحن جذاب به تصویر می‌کشد.

از قاریان کشورمان هم به تلاوت‌های استاد حاج احمد ابوالقاسمی، علاقه خاصی دارم.

وضعیت تلاوت قرآن در کشورمان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

به علت کم‌توجهی مسئولان فرهنگی کشور، بسیاری از موقعیت‌ها



از خاطرات قرآنی‌تان بفرمایید .

خاطرات زیادی در ذهنم هست که از آن جمله قابل توجه بودن گستردگی حفظ قرآن در کشوری مانند سودان است. در این کشور، مراکز قرآنی جهت ترویج و آموزش حفظ قرآن با عنوان «خلوات» در همه شهرهای آن دایر است که خانواده‌ها فرزندان خود را از کودکی به این مراکز می‌سیارند و در حدود ۲ سال به صورت شبانه‌روزی و با استفاده از لوح چوبی و گچ و با کمترین امکانات کمک آموزشی، قرآن را حفظ می‌کنند. نکته دیگر ارزش حفظ و حافظ قرآن در مناصب دولتی و حکومتی سودان است که به عنوان یک امتیاز و مزیت بزرگ

بر همین اساس نمی‌تواند کسی عامل به قرآن باشد ولی مانوس با تلاوت جلسات و محافل قرآنی نباشد. لذا تلاوت قرآن چیزی جدای از عمل به قرآن نیست.

اگر بخواهید دریافت خودتان از سالها بهره‌مندی از محضر قرآن کریم را برای ما بیان نمایید، به چه مواردی اشاره می‌فرمایید.

من واقعا با همه وجود احساس می‌کنم که زندگی‌ای که در چهارچوب قرآن و معارف حیات بخش این کتاب شکل بگیرد، زندگی نورانی و آرامش‌بخشی خواهد بود. و هر قدر ما از تعلیم این کتاب فاصله بگیریم، مشکلاتمان بیشتر خواهد شد؛ حال چه در ابعاد زندگی فردی باشد و چه در ابعاد زندگی اجتماعی. جامعه ما هم در روابط کلان و برنامه‌های جاری مدیریتی خودش، اگر با تعلیم قرآن انس برقرار کند، جامعه‌ای برخوردار از امنیت و آرامش خواهد بود و در صورتی که مرتبط و بهره‌مند از معارف قرآنی نباشد و به جای آن از نسخه‌های غربی و وارداتی استفاده کند، روز به روز از امنیت و آرامش دور می‌شود.

خداوند در سوره انعام آیه ۸۲ می‌فرماید: «الذین آمنوا و لم یلبسوا ایمانهم بظلم اولئک لهم الامن»

اگر حقیقتا دل‌مان را در برابر تعلیم ملکوتی قرآن کریم آماده کنیم و فرمایشات آن را با تمام وجود بپذیریم، به امنیت فراگیر در تمامی ابعاد دست پیدا خواهیم کرد.

بخدمت‌الله جناب‌عالی به عنوان یکی از اعضای مجلس خبرگان رهبری در سال ۹۵ منتخب شدید. چه ضرورتی سبب ورود شما به این عرصه مهم شد؟

علت حضور بنده در عرصه عضویت در مجلس خبرگان رهبری این بود که می‌بایست در مقابل هشدارها و احساس خطر رهبر معظم انقلاب نسبت به نفوذ در ارکان نظام عکس‌العمل و اقدامی انجام می‌دادیم و فکر کردم که اگر این توانایی در بنده باشد و در این جهت تلاش نکنم مسئول هستم. لذا با توکل بر خدای متعال و مشورت با برخی بزرگان در انتخابات شرکت کردم و به لطف و عنایت حق تعالی، مورد اعتماد مردم شریف استان زنجان قرار گرفتم و به عنوان نماینده این استان در مجلس خبرگان انتخاب شدم.

البته از جهت دیگری هم، نفس حضور یک خادم قرآن در مجلس خبرگان می‌تواند به رشد و توسعه فعالیت‌های قرآنی کمک کند و جایگاه فعالان قرآنی در سطح کشور ان‌شاءالله به طور طبیعی ارتقاء یابد و زمینه‌ای باشد برای این که سایر فعالان قرآنی هم، در این جهت حرکت کنند و خودشان را به عرصه‌های مختلف تصمیم‌گیری نظام برسانند و بتوانند برای نشر و گسترش فعالیت‌های قرآنی، قدم جدی‌تری بردارند.



که می‌شد و می‌شود در اختیار اهالی شایسته قرآنی اعم از قاری و حافظ قرار بگیرد تا موجب تقویت هر چه بیشتر این هنر دینی و متعالی بشود، ایجاد نشد.

می‌شد در مساجد کشور برای قاریان، جایگاه رسمی تعریف بشود و به عنوان یک سمت در اختیار قاریان برتر قرار گیرد و امتیازاتی هم برای این جایگاه تعیین شود تا آرام آرام، تلاوت قرآن جایگاه خود را پیدا کند.

گرچه نمی‌توان از زحمات و فعالیت‌هایی که در این سال‌ها صورت گرفته، چشم‌پوشی کرد - که اکنون ایران از جمله کشورهای هست که از قاریان و حافظان برتر جهان اسلام بهره‌مند است - اما توقع، انتظار، شأن و جایگاه قاری و قرائت قرآن، بیش از وضعیت موجود است.

آیا راهکار این مطلب در مردمی شدن فعالیت‌های قرآنی است؟

قطعاً هر کاری که مردمی باشد، گسترده‌تر و ماندگارتر است، چون توانایی مردم بسیار بالاست، ولی نکته قابل توجه این است که چه کسی باید مردم را به صحنه بیاورد و این موج را در میان آحاد مردم ایجاد کند؟ طبیعتاً خود دولت‌مردان و مسئولان فرهنگی چنین وظیفه‌ای را به عهده دارند. باید فضا سازی کنند، باید رسانه ملی ایجاد حرکت و موج نماید، مراکزی مانند وزارت ارشاد، سازمان اوقاف باید حرکت‌شان جدی‌تر، اساسی‌تر، کارشناسی‌تر و با اعتقاد بیشتری باشد. از وظیفه وزارت آموزش و پرورش نباید غافل شد که با مطلوب، فاصله زیادی دارد.

قله فعالیت‌های قرآنی کشور را چه نقطه‌ای می‌دانید؟

متأسفانه سواد قرآنی مردم جامعه ما در حد مطلوب نیست. به این معنا که آشنایی‌شان با مهارت‌های مختلف انس با قرآن، شامل قرائت، حفظ و مفاهیم قرآن در حد پایینی قرار دارد. آرزوی من این است، زمانی برسد که در کشور ما همه بتوانند از روی قرآن تلاوت کنند و معنای آن را بفهمند، همچنین تعداد حافظان و قاریان فزونی یابد.



آیا عمل به قرآن، چیزی جدای از تلاوت و حفظ و انس با کتاب الله است؟

عمل به قرآن شئون و مصادیق متعدد دارد. یکی از آن شئون و مصادیق، رفع مهجوریت از چهره قرآن و ترویج تلاوت قرآن است. حضور در جلسات تلاوت، نمونه‌ای از مصادیق عمل به قرآن است هم‌چنان که می‌فرماید: «فاقرؤا ما تیسر من القرآن» و حرکت در مسیر عمل به این کتاب الهی در درجات بالاتر، مشروط به انس بیشتر با قرآن است. هر چه انس و ارتباطمان بیشتر باشد، زمینه برای عمل به آیات در ما جدی‌تر می‌شود.

آثار و تالیفات:

- ۱- درسنامه روش‌های حفظ قرآن کریم
- ۲- کتاب حفظ موضوعی قرآن کریم
- ۳- دو کتاب «سی پله تا بهشت» و «سبک زندگی» شامل مباحث تفسیری ماه مبارک رمضان که از شبکه‌های داخلی و بین المللی پخش شد.
- ۴- دو تالیف به نام‌های «نبوت» و «قرآن‌شناسی» در حوزه معارف و عقاید قرآن
- ۵- رساله دکتری تحت عنوان «فرا عصری بودن قرآن کریم» (در دست چاپ است)



محافلی از جنس نور در مغناطیس حسینی

تشکیل شورای راهبری فعالیت‌های قرآن ستاد مرکزی اربعین

رقیم (با محوریت سوره فجر)، برپایی کمپین «شوق وصال» (زیارت به نیابت از ۱۰۰۰۰ دلداده جامانده از این سفر)، توزیع ۵۰۰۰ جلد قرآن کریم، اجرای بزرگ‌ترین جمع‌خوانی قرآن کریم در مسیر پیاده‌روی با حضور زائرین حرم حسینی، شناسایی و تشکیل کاروان نور شامل قاریان و گروه‌های تواشیح، برپایی محافل انس با قرآن کریم با حضور قاریان بین‌المللی و گروه‌های تواشیح مطرح کشور در موکب‌های مختلف مسیر پیاده‌روی، برپایی دوره‌های آموزشی ویژه خادمان قرآنی موکب‌ها، برپایی ویژه‌برنامه‌های قرآنی در موکب‌های ویژه بانوان و... به مرحله اجرا درآمد.

اتحادیه تشکل‌های قرآن و عترت کشور با بهره‌مندی از ظرفیت‌های سایر نهادها و دستگاه‌های قرآنی کشور، تحت عنوان «شورای راهبری فعالیت‌های قرآنی اربعین»، مسئولیت اجرای برنامه‌های قرآنی مختلف در مراسم اربعین سال ۹۵ را عهده‌دار شد. پس از فعالیت‌های قرآنی محدود و پراکنده صورت گرفته در مراسم سال گذشته، موضوع به‌صورت جدی در دستور کار ستاد مرکزی اربعین حسینی و به‌تبع آن کمیته فرهنگی و شورای راهبردی فعالیت‌های قرآنی اربعین قرار گرفت و برنامه‌ریزی مناسبی در این حوزه انجام شد. در همین راستا، برنامه‌هایی از جمله برپایی طرح ملی کھف و

کاروان قرآن جمهوری اسلامی ایران اعزام به عتبات عالیات

جهت ایجاد آمادگی بیشتر اعضای کاروان نور و طرح مسائل آموزشی و توجیهی، پیش‌تر نشست ویژه برای ایشان در محل اتحادیه تشکل‌های قرآن و عترت کشور برگزار شد. محافل و مراسم قرآنی از ۲۲ آبان ماه ۹۵ با حضور اولین گروه از اعضای کاروان نور آغاز شد و به‌تدریج در تاریخ ۲۳ و ۲۵ آبان، گروه‌های دوم و سوم کاروان قرآنی به کشور عراق اعزام شدند.

کاروان قرآنی ۴۱ نفره جمهوری اسلامی ایران اعزامی به عتبات عالیات، متشکل از احمد ابوالقاسمی، دکتر محمدحسین سعیدیان، حجت‌الاسلام سید محمدجواد موسوی درجه‌ای، دکتر سعید رحمانی، سیدمحمد کرمانی، محمدحسن موحدی، محمدمجتبی محمدبیگی، محمود متولی، محسن زهدی علیپور و گروه‌های تواشیح معراج قم و گروه تواشیح محمد رسول‌الله تهران (۱۵ نفر)، به همراه ۱۰ نفر از عوامل اجرایی جهت حضور در موکب‌های مختلف پیاده راه عاشقی، در سه نوبت به شهر نجف اشرف اعزام شدند.



برنامه‌های کاروان نور جمهوری اسلامی ایران در عراق

۲۹ محفل	نجف اشرف
۴۵ محفل	مسیر پیاده راه عاشقی
۲۴ محفل	کربلای معلی
۱ محفل	کاظمین
۳ محفل	سامرا
۱۰۲ محفل	جمع کل محافل

قرآن



ظرفیت قرآنی اربعین حسینی از نگاه قاریان اعزامی و مسئولین امر طنین انداز شدن ندای قرآن در فضای مراسم اربعین، نیازمند عزم ملی و فراملی

مسیر و برنامه است اما برای آینده می‌بایست تغییراتی صورت گیرد.

یکی از نکاتی که باید به آن توجه کرد این است که زائر در طول مسیر در مواکب به‌صورت بسیار کوتاه استراحت می‌کند و به مسیر خودش ادامه می‌دهد، بنابراین لازم است برنامه‌هایی اعم از تلاوت، مدیحه‌سرایی، ابتهاج، آموزش قرائت و... کوتاه و متناسب با وقت زائر طراحی شود.

نکته دیگر این است که در این مأموریت باید افرادی انتخاب شوند که از نظر صدا آمادگی خوبی داشته باشند و به‌قول معروف، به‌اندازه یک لشکر کار کنند. صدایی که در مواجهه با آسیب‌ها دیرتر لطمه می‌بیند در این مأموریت جواب خواهد داد. علتش هم محدودیت امکانات مانند عدم وجود سیستم‌های صوتی مطلوب، عدم امکانات مناسب استراحت در مسیر، وجود سرما در شرایط حاضر، عدم وجود امکانات بهداشتی مناسب و ... می‌باشد.

مسئله دیگر طراحی محل و مکان برنامه‌های ثابت در کنار برنامه‌های اصطلاحاً سیار است. محل ثابت در موکب مخصوص اجرای برنامه‌های قرآنی از ضروریات است. از جمله چالش‌هایی که وجود دارد، ناهماهنگی در برنامه‌های ثابت است و بعضاً قاری، خودش برنامه را هماهنگ می‌کند؛ ضمناً مغایرت‌ها با برنامه‌ای که پیش‌تر به قاری اعلام می‌شود هم زیاد به چشم می‌خورد.

بنا به فرموده رهبر معظم انقلاب که تلاوت قرآن را یک کار

دکتر سعید رحمانی، قاری اعزامی:



به نظرم به‌جز اعزام‌های تبلیغی ماه مبارک رمضان به کشورهای مختلف، در حال حاضر با دو بستر مهم اعزام به‌صورت برنامه ریزی شده و هدفمند روبرو هستیم؛ یکی اعزام به حج و دیگری اعزام کاروان قرآنی اربعین به کشور عراق.

زیارت اربعین از حیث اجتماع میلیونی و از حیث انگیزه فراملی و آکنده از جوشش درونی زائران، فرصتی بی‌نظیر است؛ بنابراین فضای اربعین فضای بسیار راهبردی است. همان‌طور که تمام جوانب موسم حج را می‌سنجیم تا تمام ظرفیت آن از قرآن بهره‌مند شود، به نظر می‌رسد برای اربعین نیز این دقت بلکه بیشتر باید اعمال گردد. این مهم یک عزم ملی و حتی فراملی را می‌طلبد که قرآن در تمام فضای اربعین طنین‌انداز شود.

باید بخش‌های فرهنگی کشور، بسته قرآنی موردنیاز زائر از آغاز سفر تا انتهای آن برای ایشان تدارک کنند.

بحث دیگر، کیفیت برنامه است که در طول یکی دو سال اخیر، اعزام‌هایی که صورت گرفته به‌قول معروف فقط چراغ را روشن کرد و البته خود فی‌نفسه ارزشمند است و این به‌منزله معارفه این



سید محمد کرمانی، قاری اعزامی:



راهبردی می‌دانند، از مسئولان قرآنی کشور می‌خواهم که عناصر قرآنی را به این باور برسانند و برای آن‌ها سرمایه‌گذاری کنند. خود مسئولان هم به این سرمایه‌گذاری به‌عنوان یک کار راهبردی نگاه کنند نه یک کار کم‌اهمیت و حاشیه‌ای.

آنچه بنده در برنامه‌های قرآنی اربعین مشاهده کردم، با توجه به ظرفیت عظیمی که وجود دارد، هنوز جای کار بسیار دارد اما درعین حال باید گفت که برنامه‌های خوب و پرباری اجرا شد. امیدواریم در آینده این برنامه‌ها منظم‌تر و منسجم‌تر دنبال شود که این امر نیازمند برنامه‌ریزی دقیق‌تری است.



از گفتنی‌های این مراسم، موبک‌های بین‌راهی است که ظرفیت بی‌ظنیری را در خود جای داده‌اند. این موبک‌ها به موبک‌های ایرانی و موبک‌های عراقی و بعضاً دیگر کشورها تقسیم می‌شوند. به‌جرات می‌توان گفت که استقبال از قاریان ایرانی در موبک‌های عراقی بسیار بیشتر از موبک‌های ایرانی است. معمولاً موبک‌های ایرانی بیشتر به مداحی اقبال نشان می‌دهند و البته در کنار آن از تلاوت قرآن هم استقبال می‌کنند، اما موبک‌های عراقی به‌ویژه موبک‌های الحشد الشعبی (بسیج عمومی) در تمام برنامه‌ها استقبال پرشوری از تلاوت قرآن داشتند.



به نظر می‌رسد موضوع تلاوت قرآن را می‌بایست در هیئات مذهبی خودمان نهادینه کنیم تا حق قرآن و عترت در کنار هم ادا شود.

نکته دیگر توجه به تبلیغات حضور قاریان در محافل و برنامه‌ها بود که هنوز جای کار دارد؛ و مطلب دیگر لزوم استفاده بیشتر از قاریان ممتاز از حیث کمی است؛ ظرفیت آن قدر هست که ده‌ها قاری جهت تلاوت اعزام شوند.

موضوع دیگری که در طرح آن تردید دارم تا مبدا موجب سوءبرداشت شود، فراهم کردن امکانات استراحت و بهداشتی مناسب برای اعضای کاروان است. به خود بنده اگر بگویند در این سفر روی زمین بخواب، با افتخار انجام‌وظیفه می‌کنم، اما موضوع این است که کارکرد قاریان و انجام بایسته مأموریت ایشان، متوقف بر سلامتی و آماده بودن صدای آن‌هاست؛ لذا اگر این تمهیدات به‌صورت نسبی و با توجه به مقدرات فراهم شود، خروجی بهتری را می‌توان شاهد بود.

در مراسم اربعین سال ۱۳۹۵ سورۀ مبارکۀ فجر که منتسب به حضرت اباعبدالله(ع) بوده است انتخاب شد و با توزیع پوستر و بروشورهای مربوطه، علاوه بر آموزش مفاهیم این سوره، مسابقۀ سراسری حفظ آن نیز برگزار گردید. همچنین بزرگ‌ترین همخوانی قرآن کریم در روز ۱۷ ماه صفر بعد از نماز ظهر و عصر توسط نمازگزاران حاضر در مسیر عاشقی اجرا شد. از دیگر فعالیت‌های صورت گرفته در سال اخیر می‌توان به تجهیز مواكب بین مسیر به قرآن‌های جمهوری اسلامی ایران با کمک مرکز طبع و نشر قرآن کریم اشاره نمود که با توجه به نیاز مواكبها، این مصاحف توزیع شد.

به نظر می‌رسد نهضتی که در حوزه فعالیت‌های قرآنی در مراسم اربعین شروع شده، نیازمند پویایی و رشد همه‌جانبه است چرا که حضور امسال به عنوان اولین حضور برنامه‌ریزی شده کاروان قرآنی نور در موسم اربعین، با نواقص و کاستی‌هایی مثل لغو بعضی از محافل هماهنگ شده، عدم واگذاری خیمه‌های ثابت قرآنی به شورای راهبری فعالیت‌های قرآنی اربعین، مشکلات و خلأ هماهنگی مناسب در کشور عراق به سبب عدم وجود زیرساخت‌های لازم، عدم وجود امکانات رفاهی کافی و مناسب برای قراء و موشحین با توجه به حساسیت مأموریت ایشان، عدم وجود مواكب تخصصی قرآنی، عدم وجود قرارگاه متمرکز قرآنی در شهر نجف و کربلا و نقص مشهود در هماهنگی بیشتر بین فعالان قرآنی کشور ایران و عراق و... روبرو شد که مدیریت کلان آن در اختیار ستاد مرکزی اربعین بوده و این نواقص منجر به کاهش کمی و کیفی فعالیت‌های قرآنیان در این سفر گردید. امیدواریم با همت و مشارکت بیشتر همه دستگاه‌ها، به ویژه بعثه



حسن محمدی (دبیر شورای راهبردی فعالیت‌های قرآنی اربعین)

اجتماع بزرگ و بی‌نظیر عاشقان حضرت سیدالشهدا(ع) در روز اربعین، پدیده‌ای شگفت‌آور و شکوهمند است که با توجه به آثار بزرگ اجتماعی، فرهنگی و سیاسی می‌توان از آن به عنوان بزرگ‌ترین رژه سیاسی الهی مسلمانان جهان یاد کرد. این ظرفیت بستر فراهمی برای ترویج و نشر فرهنگ ناب اسلامی و پایه‌ریزی تمدن نوین اسلامی بر مبنای قرآن و مفاهیم قرآنی می‌باشد که به همین دلیل در سال‌های اخیر، اتحادیه تشکیل‌های قرآن و عترت کشور با هماهنگی سایر دستگاه‌های ذی‌ربط، فعالیت‌های مختلفی را در مسیر پیاده‌روی اربعین حسینی شروع کرده است که بحمدالله هر ساله به کمیّت و کیفیت آن افزوده شده است. در سال اخیر نیز با توجه به برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته، با اعزام و حضور قراء ممتاز کشور و چند گروه تواشیح در بیش از ۱۰۵ مواكب و خیام برپا شده در مسیر نجف اشرف تا کربلای معلی، محافل انس با قرآن برگزار گردید که بحمدالله آثار و نتایج خوبی بین زوار اربعین داشته است.



تربیت قاری انقلابی، گامی مهم در معرفی الگوهای قرآنی تدبیر

۴. بررسی و تأیید وضعیت اجتماعی، اعتقادی، سیاسی و ... خانواده قاریان نوجوان توسط کارشناسان؛

دوره‌های آموزشی تربیتی (حضور):

دوره‌های حضوری، هر سال یک‌بار در فصل تابستان (به مدت حداقل دو هفته) و یک‌بار در فصل زمستان (به مدت حداقل یک هفته) برگزار می‌گردد که در مجموع ۸ سال و ۱۶ دوره خواهد بود.

برنامه‌های دوره‌های حضوری:

۱. ارائه مباحث تربیتی و تبیین مهارت‌های سبک زندگی قرآنی در قالب جلسات گفت‌وگو
۲. آموزش مباحث فنی قرائت قرآن کریم شامل صوت و لحن، تجوید و فصاحت، وقف و ابتداء، حفظ قرآن و...
۳. آموزش علوم قرآنی و دروس مرتبط شامل درک معنای آیات، مفاهیم نهج‌البلاغه، ادعیه و زیارات
۴. ارائه سایر دروس موردنیاز شامل مکالمه زبان عربی، ورزش و تغذیه
۵. برگزاری نمازهای جماعت یومیه
۶. برگزاری محافل باشکوه قرآنی و کرسی‌های تلاوت
۷. بازدید از اماکن زیارتی و سیاحتی و تفریحات سالم
۸. ملاقات با شخصیت‌های برجسته دینی و قرآنی
۹. ضبط تصویری و تولید تلاوت از قاریان به‌منظور پخش از شبکه‌های صداوسیما

در عرصه هنر قرائت قرآن، علی‌رغم وجود جلسات سنتی قرآن کریم - که غالب چهره‌های شاخص قرائت قرآن کشور نیز از همین جلسات به جامعه معرفی شدند و احیاناً در مسابقات بین‌المللی برای جمهوری اسلامی افتخارآفرینی کردند - عدم استقرار نظام آموزشی جامعی که تمام نیازهای علمی، فنی و تربیتی یک قاری در آن تعریف شده و منطبق بر اصول صحیح باشد، سبب شد تمامی استعدادها موجود در این زمینه به شکوفایی نرسند و یا به‌صورت تک‌بعدی مثلاً صرفاً در حیطه فنی قرائت قرآن ارتقاء یابند. درحالی‌که هنر تلاوت قرآن کریم باب ورود قاری به دریای بیکران معارف قرآنی و مقدمه و وسیله‌ای است برای انتقال صحیح مفاهیم قرآن از طریق الحان و نغمات به مستمعین کلام وحی. توقف در مقدمه هم به‌هیچ‌وجه شایسته نیست.

بر این اساس، اجرای طرح آموزشی تربیتی آسوه با سرمایه‌گذاری روی قاریان نوجوان ممتاز سراسر کشور، با طراحی نظامی جامع که ناظر به همه ابعاد تربیت یک قاری ممتاز در تراز نظام جمهوری اسلامی ایران باشد، تدارک گردید.

در این طرح تخصصی، با یک برنامه‌ریزی همه‌جانبه و با بهره‌گیری از آخرین دستاوردهای علمی و فنی و بهره‌مندی از اساتید مجرب، تلاش می‌شود تا شرایط مناسبی جهت رشد و شکوفایی استعدادها ناب قرآنی فراهم گردد و با تربیت قاریانی برجسته از حیث فنی و متدین و انقلابی، گامی جدی در معرفی الگوهای قرآنی به جامعه ایران اسلامی و جامعه جهانی برداشته شود، انشاءالله.

۱ ← ۵ ← ۸

اعداد بالا نشان دهنده سیر تحول طرح آسوه از آغاز تاکنون است. این حرکت ابتدا در قالب برنامه ۱ساله ویژه نوجوانان آغاز شد. پس از آن تبدیل به طرح ۵ ساله گردید و حسب ضرورت در مرحله آخر با افزودن سه سال تکمیلی و ضمیمه شدن بخش جوانان، به طرح ۸ ساله توسعه یافت. اقتضاء یک طرح جامع و استقبال به عمل آمده از ناحیه خانواده‌های قاریان عضو، اسباب این تحول منطقی را فراهم آورد.

لازم به توضیح است، منظور از توسعه طرح به «جوانان»، این است که نوجوانان عضو در یک خط سیر مشخص، ۸ سال (حدود ۲۰ سالگی) با برنامه‌های تربیتی و آموزشی این طرح همراه خواهند بود. لذا جذب قاریان جوان به صورت مستقل مد نظر نیست.

عضوگیری:

دبیرخانه طرح آسوه، یک نوبت در سال از طریق اعلام فراخوان، به عضوگیری از بین قاریان نخبه زیر ۱۲ سال مبادرت می‌کند.

مراحل عضوگیری:

۱. وصول درخواست و دریافت فایل قرائت قاریان متقاضی؛
۲. بررسی و تأیید سطح فنی قرائت قاریان توسط اساتید؛
۳. بررسی و تأیید وضعیت اعتقادی، تربیتی و اخلاقی ایشان توسط کارشناسان امور تربیتی؛

نمودار محتوای آموزشی دوره‌های حضوری و تعداد جلسات در یک نگاه

این محتوا مربوط به طرح ۵ساله است و در حال حاضر، بحث ۳ساله تکمیلی (۵+۳) در دست تهیه است.





۷. تماس‌های تلفنی با اطرافیان قاریان نوجوان (والدین، امام جماعت مسجد محل، استاد قرائت، مدیر مدرسه) توسط مسئولین طرح جهت رصد، کنترل و بررسی وضعیت تعامل قراء با والدین، شرکت در نمازهای جماعت و حضور در جلسه قرآن و وضعیت تحصیلی ایشان.

۸. فعالیت منظم گروه و کانال تلگرامی اُسوه در اطلاع‌رسانی برنامه‌ها و اقدامات و انتقال نکات معرفتی، اخلاقی و مسائل آموزشی.

طرح تحیت: حضور مسئولان و مربیان طرح اُسوه در محل سکونت قاریان

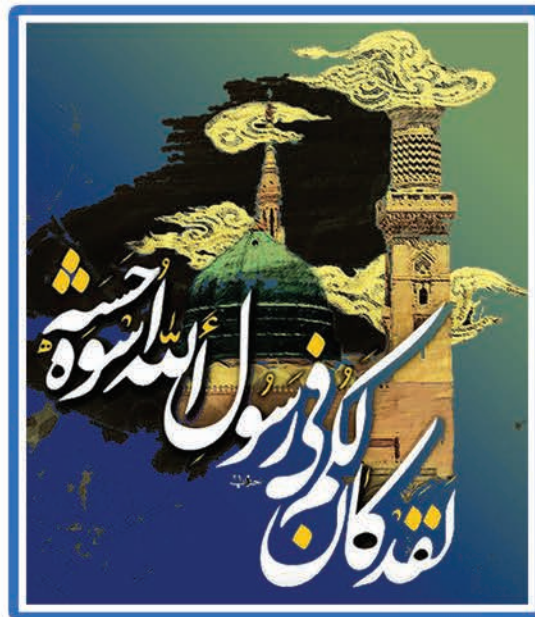
فارغ از تعاملی که میان متصدیان طرح اُسوه و قاریان عزیز در دوره‌های حضوری به‌صورت مستقیم و هم‌چنین ارتباطات غیرمستقیم وجود دارد، حضور مسئولان ذی‌ربط در محل سکونت و منزل قراء، برکات فراوانی به همراه دارد. در این دیدارها، والدین و بستگان قاری، استاد قرائت وی، مدیر مدرسه و امام جماعت مسجد محل حضور دارند و به گفتگو و تبادل نظر در خصوص مسائل قاری ارجمند می‌پردازند.

برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی-تربیتی میان‌دوره‌ها (غیرحضوری):

۱. اجرای طرح تلاوت و فرازهای برتر: قاریان اُسوه هر دو هفته یک‌بار، تلاوت‌های خود را از طریق پیام‌رسان تلگرام ارسال می‌کنند. این تلاوت‌ها توسط اساتید، ارزیابی و تحلیل می‌شود و نکات کارشناسی در قالب فایل صوتی برای قراء ارسال می‌گردد.
۲. رصد و کنترل میزان پیشرفت و کیفیت محفوظات قاریان نوجوان از طریق تماس تلفنی اساتید حفظ قرآن کریم، به‌صورت ماهانه. در پایان طرح هشت‌ساله، قاری عزیز، حافظ حداقل ۲۰ جزء قرآن خواهد شد.
۳. تماس تلفنی اساتید مکالمه زبان عربی با قراء جهت مرور و رفع اشکال دروس ارائه‌شده در دوره حضوری و تقویت مکالمه زبان قرآن به‌صورت ماهانه.
۴. تماس تلفنی اساتید درس درک معنای آیات به‌صورت ماهانه و ارائه نکات آموزشی لازم در این بخش.
۵. تماس‌های تلفنی ماهانه مربیان و مشاوران برای بیان نکات تربیتی، احکام و مسائل اعتقادی.
۶. ارتباط مستمر با قاریان جهت اطلاع‌رسانی، توجیه و پیگیری برنامه‌ها و امور آموزشی از طریق فضای مجازی و تماس‌های تلفنی

قاری اُسوه-تالی بصیر

قاریان عضو طرح اُسوه، پس از پشت سر گذاشتن موفق ۱۶ دوره پیش‌بینی‌شده طی ۸ سال، گواهی معتبر تخصصی «قاری اُسوه-تالی بصیر» را با تأیید شورای عالی قرآن دریافت خواهند کرد.





مروری اجمالی بر دوره‌های برگزار شده دوره‌های اول و دوم - نقطه آغاز

- * زمان و مدت دوره اول: ۲۸ روز (۲۶ مرداد تا ۲۲ شهریور ۹۳)
- * مکان دوره: تهران - حسینیه هدایت
- * قاریان عضو: ۳۷ نفر
- * زمان و مدت دوره دوم: ۹ روز (۱۴ تا ۲۲ اسفندماه ۹۳)
- * مکان دوره: تهران - حسینیه هدایت
- * قاریان عضو: ۳۷ نفر



آموزش احکام



دورهٔ سوّم - نقطهٔ عزیمت

• زمان و مدت دوره: ۱۰ روز (۱۸ تا ۲۷ شهریورماه ۹۴)

• مکان دوره: شهر مقدس قم

• قاریان عضو: ۴۹ نفر

• نکته: طرح اسوه که به‌عنوان یک برنامهٔ یک‌ساله تدارک شده بود، از این دوره تبدیل به طرح پنج‌ساله شد.



در حضور آیت الله سبحانی



در حضور علامه مصباح یزدی





دوره چهارم - در مسیر تکامل



* **زمان و مدت دوره:** ۱۰ روز (۲۸ بهمن تا ۷ اسفندماه ۹۴)
 * **مکان دوره:** کشور عراق
 * **تعداد اعضا:** کاروان ۷۰ نفره شامل: ۳۷ قاری نوجوان، ۱۸ نفر از والدین، ۵ نفر از اساتید و کادر اجرایی
 * **نکته:** یکی از دغدغه‌های طرح آسوه به بلوغ رساندن معرفت و شکوفا کردن معنویت قاریان عضو است که قطعاً حضور در اماکن متبرکه‌ای مانند عتبات عالیات در کشور عراق، فرصت مغتنمی در تحقق این مهم می‌باشد. بحمدالله آثار این تأثیرپذیری و کسب نورانیت، در دوره چهارم کاملاً قابل لمس بوده است.





دوره پنجم - در مسیر تثبیت

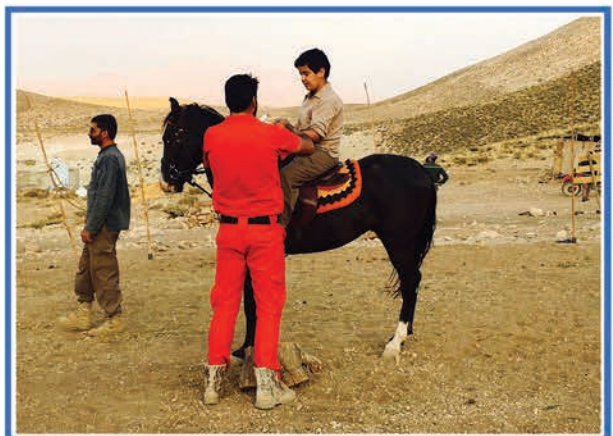
• **زمان و مدت دوره:** ۱۶ روز (۳ تا ۱۸ شهریورماه)

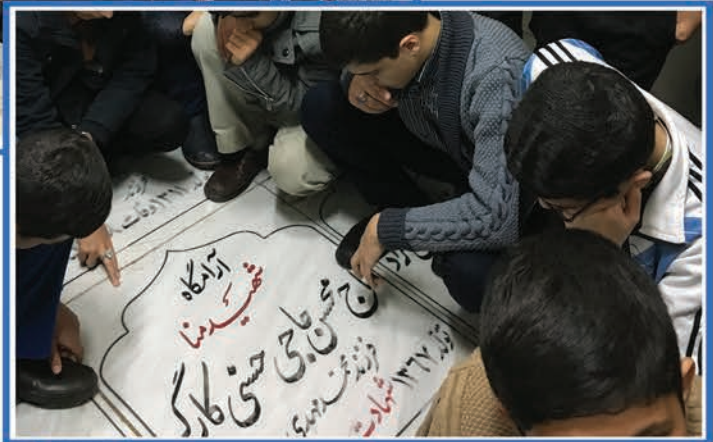
• **مکان دوره:** تهران و اصفهان

• **قاریان عضو:** ۴۸ نفر

• **نکته:** برنامه‌های این دوره در دو بخش دنبال شد. بخش اول (۳ تا ۱۳ شهریور) در تهران، مجموعه فرهنگی شهید زین‌الدین و بخش دوم (۱۳ تا ۱۸ شهریور) در اصفهان، شهرستان سیرم، روستای نرمه. اردوی اصفهان در کنار ابعاد تفریحی و بازدید از اماکن تاریخی، به آموزش مهارت‌های زندگی پرداخت که در نوع خود نقطه عطفی در برنامه‌های آموزشی و تربیتی دوره‌های حضوری بوده است.







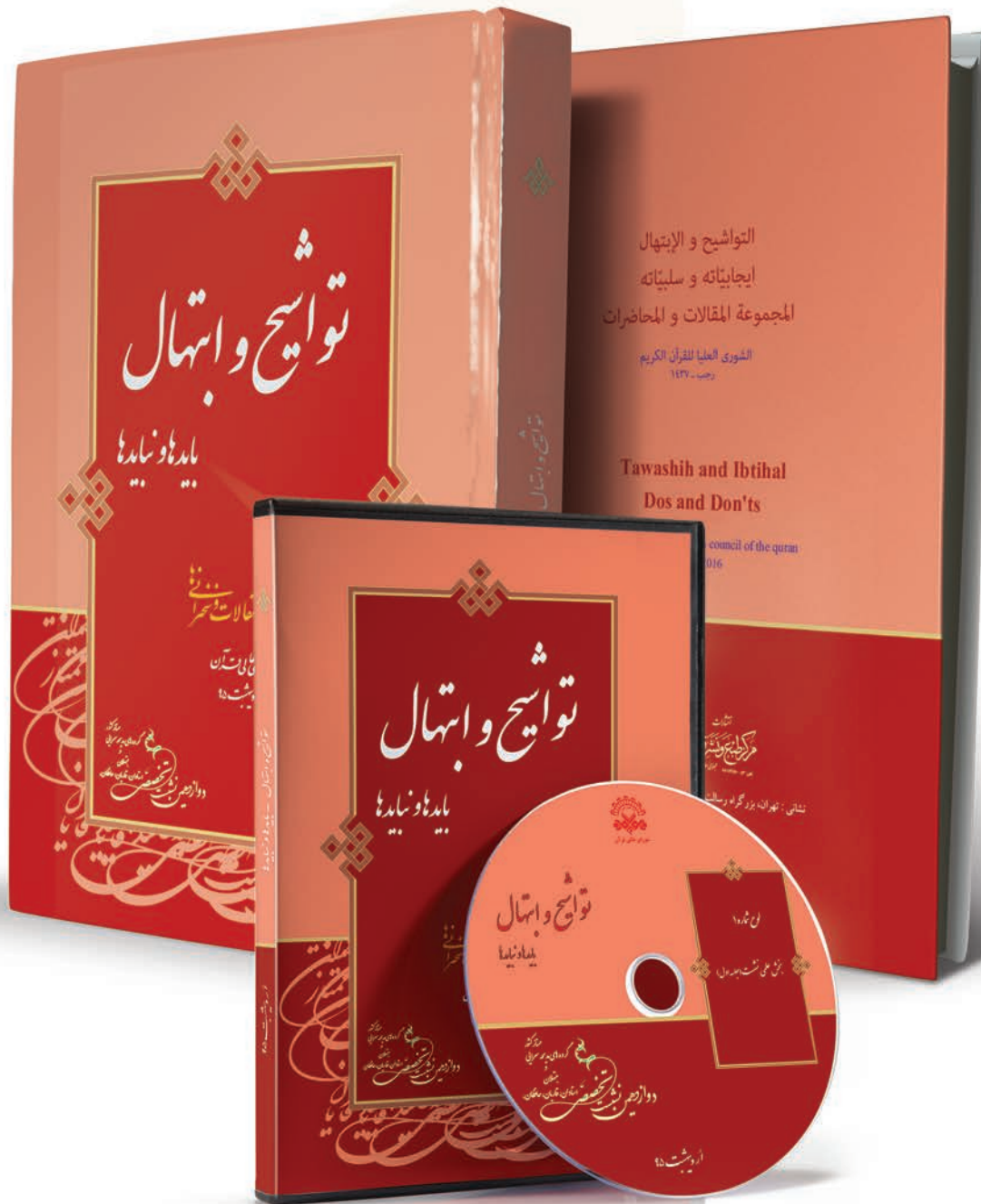
دوره نهم - توسعه و تحول

جوانان توفیق یافت که این امر، تحولی جدی محسوب می‌شود.
نکته ۲: در این دوره، با توجه به نیازهای آموزشی قاریان، کتاب‌های درسی ویژه طرح أسوه توسط تعدادی از اساتید ممتاز تألیف و در اختیار ایشان قرار گرفت.

زمان و مدت دوره: ۹ روز (۱۲ تا ۲۰ اسفندماه ۹۵)
مکان دوره: مشهد مقدس - مجموعه فرهنگی فدک آل محمد (ص)
قاریان عضو: ۴۶ نفر

نکته ۱: طرح أسوه، از این دوره با افزوده شدن دوره تکمیلی ۳ ساله و تبدیل به طرح ۸ ساله، به توسعه دامنه مخاطبان به





برگزاری کرسی‌های تلاوت اذانگاهی قرآن کریم

کرسی‌های تلاوت اذانگاهی شورای عالی قرآن، در سال ۹۵ در تهران، شامل مجتمع امام خمینی (ره) - حسینیه الزهراء و مسجد جامع لویزان، و کرسی تلاوت در مراکز استان‌ها با حضور قاریان ممتاز و برجسته جمهوری اسلامی ایران برگزار شد.

این کرسی‌های تلاوت با همکاری حوزه ارتباطات شورای عالی قرآن، رادیو قرآن، مجتمع امام خمینی (ره)، ستاد اقامه نماز سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و تولیت مسجد جامع لویزان به صورت هفتگی برگزار می‌شود و به صورت زنده از شبکه رادیویی قرآن پخش می‌گردد. تعداد برگزاری کرسی تلاوت در حسینیه الزهراء (س) که قبل از ظهر دوشنبه هر هفته برقرار است، به دوپست و چهل و دو و مسجد جامع لویزان، در شب‌های جمعه به پنجاه و هشت نوبت رسید.

همچنین به منظور استفاده از اساتید و قاریان ممتاز استان‌ها، در هماهنگی با رادیو قرآن و صداوسیما مراکز استان‌ها، کرسی اذانگاهی با پخش زنده از رادیو قرآن به افق تهران، در موعد ظهر چهارشنبه اول هرماه راه‌اندازی شد که تاکنون بیست و هشت نوبت آن برگزار شده است.

بر اساس سنت هر ساله، سالگرد برگزاری این کرسی‌ها، طی مراسمی و با حضور مسئولان نهادهای برگزار کننده، ۱۳ مهرماه به میزبانی شورای عالی قرآن در حسینیه الزهراء (س) برگزار شد.



برگزاری دوره آموزشی نماینده ایران در مسابقات بین‌المللی قرآن مالزی



دوره تکمیلی آموزشی و توجیهی با حضور سید مصطفی حسینی، نماینده جمهوری اسلامی ایران در مسابقات مالزی، ۲۲ فروردین‌ماه ۹۵ در محل شورای عالی قرآن برگزار شد.

این برنامه یک‌روزه، با نقد و بررسی قرائت و بیان نکات و توجهات ویژه مسابقات مالزی توسط اساتید محترم سید جواد سادات فاطمی و محمود لطفی‌نیا آغاز شد.

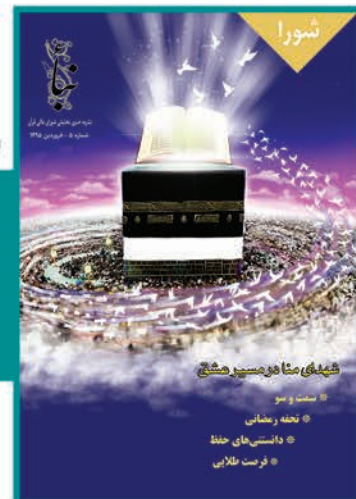
نماینده ایران در مسابقات مالزی، بعدازظهر این روز نیز در دوره آموزش عالی قاریان شاخص جمهوری اسلامی ایران که یکشنبه هر هفته در شورای عالی قرآن برگزار می‌شد، حاضر شد و به تلاوت پرداخت. در این جلسه، قاریان برجسته کشور، بخشی از تحریرات خود را در اختیار این قاری جوان و خوش‌آئینه قرار دادند. همچنین در این جلسه، برخی از قاریانی که قبلاً در مسابقات مالزی حضور داشتند، نکات مفیدی را به حسینی یادآور شدند.

از دیگر برنامه‌های این دوره فشرده آموزشی، تبیین و تشریح آیین‌نامه مسابقات بین‌المللی قرآن مالزی بود.

انتشار پنجمین شماره نشریه «نبأ»

پنجمین شماره نشریه خبری تحلیلی شورای عالی قرآن با عنوان «نبأ» در فروردین سال ۹۵ منتشر و در اختیار مخاطبان قرار گرفت.

این نشریه که به صورت سالانه در حوزه ارتباطات شورا تدارک و تهیه می‌شود، به صورت تخصصی به مباحث مربوط به حوزه قرائت قرآن و سایر نمه‌های قرآنی و نیز گزارش یک‌ساله فعالیت‌های شورای عالی قرآن می‌پردازد.





اردیبهشت

دوازدهمین نشست تخصصی شورای عالی قرآن برگزار شد



مطابق سنوات گذشته، دوازدهمین نشست تخصصی استادان، قاریان، حافظان، مبتهلان و گروه‌های مدیحه‌سرایی ممتاز کشور، طی ۳ روز از ۸ اردیبهشت‌ماه در تهران آغاز و روز جمعه ۱۰ اردیبهشت‌ماه پایان یافت.

در بخش علمی این نشست که به موضوع "تواشیح و ابتهال - بایدها و نبایدها" پرداخت، ۱۲ مقاله و سخنرانی توسط صاحب‌نظران و کارشناسان ارائه شد.

در بخش کارگاهی هم تعدادی از گروه‌های مدیحه‌سرایی و مبتهلان ممتاز به اجرای برنامه پرداختند و پس از آن استاد رضوان درویش از کشور سوریه و تعدادی از اساتید کشورمان، این اجراها را نقد و بررسی کردند.

به اذعان شرکت‌کنندگان، مباحث ارائه‌شده در این نشست، در سطح مطلوب ارزیابی گردید. ضرورت استمرار این حرکت، درخواست گروه‌های تواشیح و مبتهلان از شورای عالی قرآن بوده است.

در نشست دوازدهم که مزین به نام و یاد شهدای قرآنی منا بود، حدود ۳۰۰ نفر از استادان، قاریان، حافظان، مبتهلان و اعضای گروه‌های تواشیح سراسر کشور حضور داشتند.

رونمایی از کتاب مهارت‌های تنغیمی و القاء معانی در تلاوت قرآن

این مجموعه شامل کتاب و لوح فشرده، حاصل دو دهه تدریس استاد غلامرضا شاه‌مویه اصفهانی در کارگاه‌های تخصصی صوت و لحن در سطح کشور بوده که پس از چاپ و انتشار در اختیار استادان و قاریان سراسر کشور قرار گرفت. در این اثر ارزشمند، مؤلف به‌طور علمی و عملی به بیان کلیه مهارت‌هایی می‌پردازد که از شروع تا پایان تلاوت باید مورد توجه و استفاده قاری قرار گیرد.

این مجموعه را می‌توان یک خودآموز پیشرفته صوت و لحن برای قاریانی دانست که امکان دسترسی به اساتید تراز اول صوت و لحن برای آنان وجود ندارد.

لازم به ذکر است که این اثر از اواخر اسفندماه ۹۴ توسط شورای عالی قرآن منتشر و توزیع و در تاریخ ۹ اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۵ هم‌زمان با برگزاری نشست تخصصی شورا رونمایی شد.



اعطای مدرک افتخاری به شهدای قرآنی فاجعه منا



در ویژه‌برنامه دوازدهمین نشست استادان، قاریان، مبتهلان و گروه‌های تواشیح ممتاز کشور، مدرک افتخاری درجه یک و دو قرائت و تدریس قرآن به شهدای قرآنی فاجعه منا و دو نفر از اساتید فقید اختصاص یافت.

در این مراسم که با حضور خانواده قرآنیان مهاجر الی الله برگزار شد؛ پس از تحلیل خانواده شهدای قرآنی فاجعه منا، مدرک افتخاری درجه یک قرائت به شهید منا حسن دانش، شهید منا محسن حاجی‌حسینی کارگر و زنده‌یاد حمیدرضا عباسی که سال گذشته در سانحه تصادف جان خود را از دست داد، همچنین مدرک افتخاری درجه یک مدرسی قرآن نیز به خانواده مرحوم استاد ابوالفضل علامی، از اساتید به‌نام قرائت قرآن جمهوری اسلامی ایران اعطا شد.

در بخش دیگری از این مراسم، مدرک افتخاری قاری ممتاز جمهوری اسلامی ایران به شهید محمدسعید سعیدی زاده، شهید امین باوی و شهید فواد مشعلی، از اعضای گروه تواشیح باقرالعلوم(ع) که در فاجعه منا به شهادت رسیدند، اعطا شد.

برپایی کارگاه تخصصی تواشیح در اصفهان با حضور رضوان درویش

کارگاه آموزشی تواشیح با هدف ارتقای سطح فنی گروه‌های تواشیح اصفهان برگزار شد. استاد رضوان درویش از اساتید تواشیح کشور سوریه پس از حضور در نشست تخصصی شورای عالی قرآن در تهران، در این کارگاه آموزشی یک‌روزه، حضور یافت.

این برنامه با همکاری شورای عالی قرآن، مؤسسه قرآنی بینه و اداره کل اوقاف و امور خیریه استان اصفهان، ۱۴ اردیبهشت‌ماه برگزار گردید.



کارگاه تخصصی تواسیح در استان خوزستان برگزار شد



شورا

با همکاری شورای عالی قرآن، کارگاه تخصصی ابتهاج و تواسیح طی روزهای ۱۶ و ۱۷ اردیبهشتماه با حضور رضوان درویش و دکتر مهدی دغاغله در حسینیه امام رضا(ع) اهواز برگزار شد. در این کارگاه تخصصی دو روزه، اجرای گروه‌های تواسیح و مبتهلان برتر استان مورد نقد و بررسی قرار گرفت.



شورا

غرفه شورای عالی قرآن و مرکز طبع و نشر قرآن کریم در حاشیه مسابقات بین‌المللی قرآن

غرفه شورای عالی قرآن و مرکز طبع و نشر قرآن کریم با رویکرد معرفی فعالیت‌های این دو مجموعه، در ضلع غربی سالن برگزاری سی و سومین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن کریم در مصلاهی امام خمینی (ره) برپا شد. شرکت‌کنندگان کشورهای مختلف با حضور در این غرفه با مأموریت‌ها و توانمندی‌های شورا و مرکز آشنا شدند.

خرداد

محفل قرآنی در حضور رهبر معظم انقلاب برگزار شد



شورا

عصر روز سه‌شنبه ۱۸ خرداد ۹۵ در اولین روز از ماه مبارک رمضان، محفل انس با قرآن به مدت بیش از سه‌ساعت در حضور حضرت آیت‌الله خامنه‌ای رهبر معظم انقلاب اسلامی برگزار شد. در این محفل نورانی، ۱۳ نفر از قاریان و حافظان آیاتی از کلام‌الله مجید را تلاوت کردند و گروه‌های هم‌خوانی و مدیحه‌سرایی نیز به اجرای برنامه پرداختند. شورای عالی قرآن، وظیفه برگزاری این مراسم باشکوه سالانه را عهده‌دار است.

برنامه شب‌های نورانی مصلی در بیست و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن

ویژه‌برنامه شب‌های نورانی مصلی در ماه مبارک رمضان، شامل تلاوت روزانه ترتیل یک جزء قرآن با حضور قاریان برتر کشور از ساعت ۱۹ آغاز و با برگزاری کرسی تلاوت ادانگاهی و نماز جماعت مغرب و عشا ادامه پیدا می‌کند. پس از پذیرایی افطار نیز، محفل قرآنی شامل قرائت قاریان ممتاز ایرانی و مصری، مدیحه‌سرایی، تلاوت قاریان و حافظان نوجوان و دعا و مناجات‌خوانی تا ساعت ۲۴ برقرار بود. طرح سؤالات قرآنی توسط مجریان و اهدای جوایز به شرکت‌کنندگان در این محفل قرآنی نیز از بخش‌هایی بود که از سوی خانواده‌ها و بازدیدکنندگان مورد استقبال قرار گرفت.

شورا

شب‌های نورانی مصلی به همت امور فرهنگی مصلی و همکاری شورای عالی قرآن، هم‌زمان با بیست و چهارمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم در فضای باز مصلاهی امام خمینی تهران برگزار و به‌صورت زنده از رادیو قرآن پخش شد. لازم به ذکر است که در طول برگزاری نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم، غرفه شورای عالی قرآن و کمیته اعزام نیز در کنار معرفی فعالیت‌ها و دستاوردها، به ارائه مشاوره‌های تخصصی حفظ و قرائت به بازدیدکنندگان و علاقه‌مندان پرداخت.



تیر

مراسم جزءخوانی قرآن رمضان المبارک در مسیر رشد و بالندگی



شورا

ساماندهی بخش زنده مراسم سالانه جزء خوانی قرآن کریم در ماه رمضان ۱۳۹۵ از شبکه‌های سراسری و استانی از برنامه‌های مهم حوزه نظارت شورای عالی قرآن است. این مراسم باشکوه به سان سنوات گذشته جمعا از ۳۶ برنامه زنده شبکه‌های سراسری و استانی سیما و بیش از ۲۰ شبکه صدای استان‌ها و با حضور ۵۰۲ تلاوت‌گر ترتیل بخش شد و مورد استقبال آحاد مردم ایران اسلامی قرار گرفت.

پس از برگزاری این محافل، مجموع همه برنامه‌ها در بخش‌های فنی، هنری و اجرایی مورد ارزیابی دقیق قرار گرفت و مراکز و میزبانان برتر به شرح زیر مشخص شدند:

رتبه اول - مرکز کهگیلویه و بویر احمد

رتبه دوم - شبکه قرآن و معارف سیما «محفل جزءخوانی امامزاده محمدحلال بن علی (ع)»

رتبه سوم - مرکز کرمان

رتبه چهارم - مراکز چهار محال و بختیاری و خراسان رضوی

رتبه پنجم - مراکز آذربایجان غربی و خراسان جنوبی و قم

رتبه ششم - مرکز لرستان

رتبه هفتم - مراکز اصفهان و قزوین

رتبه هشتم - مراکز آذربایجان غربی، بوشهر و زنجان

رتبه نهم - شبکه ۵ سیما «محفل جزءخوانی حرم حضرت عبدالعظیم (ع)»

رتبه دهم - مرکز گیلان



برگزاری جلسات شورای علمی - آموزشی با محوریت ترجمه منطوق قرآن کریم

آیات قرآن کریم همواره یک منطوق دارند که عبارت است از معانی اولیه الفاظ و در کنار آن یک مفهوم دارند که عبارت است از معانی ثانویه یا همان منظور و مقصود از آیه. گاهی مترجمین در ترجمه خود بدون آن که منطوق را ذکر کنند مفهوم را می‌آورند آن هم مفهومی که خود فهمیده‌اند. بدیهی است این کار باعث می‌شود کلمات قرآن از کارایی بیفتد و محصور در تلقی و درک مترجم شوند در حالی که مترجم اگر بتواند منطوق آیات (معانی اولیه) را فارغ از مراد و مقصود به خوبی ابلاغ نماید، امکان دریافت انواع معانی برای خواننده فراهم می‌شود. شایان ذکر است که این شورا ۲۷ جلسه تشکیل داد.



شورا

مرداد

تمهید مقدمات اجرای طرح جلسات ارتقاء و اجراء آهنگین مضامین توحیدی و نعمات دینی



شورا

کتاب مزامیر که با هدف امکان خوانش متون مناسب در رسانه ملی و محافل و مجالس تألیف شده، لازم است توسط اهل فن و اصحاب نفیسه خوانده شود. برای این کار از نخبگان فن اشتهال و تواسیح دعوت به عمل آمده تا آخرین تجربیات خود را در اجرای متون این کتاب عرضه نمایند. به این منظور، آثار متعددی از مجریان برجسته دریافت شده و کار در سال ۹۶ به‌طور جدی‌تر دنبال خواهد شد.

گزینش اشعار برتر در توحید و مناجات

با انگیزه تمهید متون برای خوانندگان اشعار مذهبی در صداوسیما، به همت معاونت پژوهش، با سیری در دیوان اشعار فارسی، گزینش اشعار برتر در توحید و مناجات، مدایح و مرثیاتی اولیاء، مواعظ و حکمت‌ها صورت گرفته و آماده بهره‌برداری شده است.

شورا

پژوهشی پیرامون تصدیق

با توجه به تشتت آراء در موضوع تصدیق انتهای تلاوت، تحقیق و پژوهشی در منابع و مأخذ روایی درباره عبارت «صدق الله العلی العظیم» انجام شد.

شورا

تشکیل جلسات ارتقای قاریان جوان

جلسات هفتگی ارتقاء قاریان جوان تهرانی با محوریت ترجمه منطوق قرآن کریم و ترتیل، بالغ بر ۲۰ نوبت تشکیل شد. علت انتخاب ترتیل به عنوان یکی از دو دستور کار این جلسه، اهمیت ویژه آن در سال‌های اخیر در میان عامه مردم بوده است.



شورا

شهریور

اولین دوره تخصصی اقرا برگزار شد.

اولین دوره تخصصی اقرا با حضور شیخ محمدفهمی عصفور، شیخ صاحب اجازات و استاد قرائات از کشور مصر که به مدت یک ماه در تهران در جریان بود، با برگزاری مراسم اختتامیه در حسینیه الزهرا (س) پایان یافت. دوره‌های تخصصی اقرا که رخدادی بی‌نظیر در ایران اسلامی محسوب می‌شود، حلقه اتصال قرائت قرآن در کشورمان به سلسله اسناد معتبر شیوخ اجازات را برقرار کرد. در دوره اول، ده نفر از اساتید، قاریان و حافظان کشورمان، هرکدام با قرائت یک دوره کامل قرآن کریم، مجموعاً نه اجازه قرائت به روایت حفص از عاصم و یک اجازه قرائت به روایت خلف از حمزه را دریافت کردند.

این دوره از ۹ مرداد تا ۹ شهریور به همت شورای عالی قرآن و مرکز طبع و نشر قرآن برگزار شد.



شورا

پنجمین دوره طرح آموزشی - تربیتی قاریان ممتاز نوجوان قرآن کریم (اسوه) برگزار شد

پنجمین دوره طرح آموزشی - تربیتی قاریان ممتاز نوجوان قرآن کریم (اسوه) در شهریورماه ۱۳۹۵ در تهران و اصفهان برگزار شد.

پنجمین دوره طرح اسوه در اردوگاه شهید زین‌الدین در منطقه تهرانسر شهر تهران از ۳ شهریورماه آغاز و تا ۱۸ شهریور ادامه داشت. در طول برگزاری این دوره، اساتید به آموزش قراء نوجوانان در زمینه هنر تلاوت، حفظ و معارف قرآن کریم پرداختند.

در بخش دوم این دوره که طی سه روز در اصفهان، شهرستان سمیرم و روستای نرمة دنبال شد، ۴۹ قاری عضو با فراگیری برخی از مهارت‌های زندگی در شرایط سخت (متناسب با سن نوجوانان)، تجربه خوبی در خودسازی را پشت سر گذاشتند.



شورا

تولید ۴۰۰۰ دقیقه دعا

به سفارش مرکز طبع و نشر قرآن کریم، مراحل ضبط و تدوین بیش از ۱۰۵ قطعه ادعیه و زیارات (بالغ بر ۴۰۰۰ دقیقه) از کتاب شریف مفاتیح‌الجنان توسط تعدادی از دعاخوانان برجسته از جمله محمدحسین سعیدیان، علیرضا سبحانی، مهدی قربانعلی و ... در استودیو شورای عالی قرآن به پایان رسید. این تولیدات در قلم دعا که به همت مرکز طبع و نشر قرآن در دست تهیه است، مورد استفاده قرار خواهد گرفت.



شورا





آب‌ن

ضبط دورهٔ ترتیل کل قرآن از قاری نوجوان

با مشارکت سازمان قرآن و عترت سپاه محمد رسول‌الله (ص) و شورای عالی قرآن، ضبط ترتیل کل قرآن کریم با صدای قاری و حافظ نوجوان، محمدرضا زاهدی به پایان رسید. مراحل تدوین و نظارت پس از تولید، در نیمهٔ اول سال ۹۶ به اتمام خواهد رسید.



شورا



شورا

دومین دورهٔ تخصصی اقرا به کار خود پایان داد

دومین دورهٔ تخصصی اقرا با حضور شیخ محمود شاکر الکرخی، استاد صاحب اجازات و قرائات از کشور عراق به مدت یک هفته در تهران برگزار شد. در این دوره، دو نفر از اساتید کشورمان، هر کدام با قرائت یک دورهٔ کامل قرآن کریم، اجازهٔ قرائت به روایت حفص از عاصم را دریافت کردند.

تولید ۷۰ قطعه تلاوت از ۱۴ قاری جوان

به همت معاونت تولید، با حضور ۱۴ قاری ممتاز جوان، ۷۰ قطعه تلاوت از ایشان در استودیو شورای عالی قرآن ضبط شد. پس از طی مراحل افکت گذاری، ادیت و نظارت، این تلاوت‌ها در شبکه‌های مرتبط رادیویی پخش خواهد شد.

شورا

آذر

ضبط تلاوت به سفارش شبکهٔ سه سیما

در راستای تقویت وضعیت پخش تلاوت‌های اذناگاهی در شبکهٔ سه سیما، با همکاری این شبکه و معاونت تولید شورای عالی قرآن، ۲۵ قطعه تلاوت از قاریان ممتاز کشور تولید شد که به‌زودی از این شبکه پرمخاطب پخش خواهد شد.

شورا

چهاردهمین جلسهٔ شورای ارزیابی قاریان و مدرسان برگزار شد

چهاردهمین جلسهٔ شورای ارزیابی قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم، ۲۳ آذرماه با حضور اعضا برگزار شد. در ابتدای جلسه، محمدتقی میرزاجانی، مدیر برنامه‌ریزی و اجرایی دبیرخانه شورای ارزیابی، گزارشی از برگزاری پنجمین دورهٔ ارزیابی ارائه کرد. وی در بخشی دیگری از جلسه، به بیان گزارشی از برگزاری اولین دورهٔ آموزش عالی قاریان شاخص پرداخت.

میرزاجانی، همچنین آغاز به کار ششمین دورهٔ ارزیابی قاریان را از ۱۵ دی‌ماه اعلام کرد. وی در پایان، اسامی ۶۲ نفر از قاریان و مدرسانی را که در دورهٔ پنجم، موفق به کسب یکی از درجات ۱ تا ۴ شدند را اعلام کرد.

در ادامه، هریک از اعضا به بیان نقطهٔ نظرات خود، پیرامون دستور جلسه پرداختند.

اعضای شورای ارزیابی در این جلسه: سیدعلی سربانی (دبیر شورا)، دکتر قاسم رضعی (نمایندهٔ سازمان تبلیغات اسلامی)، دکتر احمد زرنکار (نمایندهٔ نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه‌ها)، دکتر کریم دولتی (نمایندهٔ سازمان اوقاف و امور خیریه)، دکتر امیرمحمود کاشفی (نمایندهٔ شورای عالی قرآن)، دکتر سعید رحمانی (نمایندهٔ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)، دکتر محمدحسین سعیدیان (نمایندهٔ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)، حجت‌الاسلام محمدرضا شهیدی پور (نمایندهٔ حوزهٔ علمیه قم)، حجت‌الاسلام سیدمصطفی حسینی (نمایندهٔ تشکلهای و مؤسسات قرآنی) و دکتر محمدرضا ستوده نیا (نمایندهٔ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری) - به‌صورت ارتباط تصویری از اصفهان، همچنین دست‌اندرکاران دبیرخانهٔ ارزیابی: محمدتقی میرزاجانی، مدیر برنامه‌ریزی و اجرایی؛ علی قاسم‌آبادی، مسئول اجرایی؛ و اکبر سهرابی، کارشناس دبیرخانه،



شورا

برگزاری نشست خبری / اسامی قاریان و حافظان اعزامی به مسابقات بین‌المللی اعلام شد.



کمیته

نشست خبری با هدف تبیین و اعلام نتایج برگزاری دهمین دوره ارزیابی و انتخاب قاریان و حافظان ممتاز کشور جهت اعزام به مسابقات بین‌المللی قرآن کریم، بعدازظهر سه‌شنبه ۲۳ آذرماه به میزبانی شورای عالی قرآن برگزار شد. در این نشست خبری که با حضور سیدعلی سرابی (دبیر کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم)، حجت‌الاسلام سیدمصطفی حسینی (رئیس مرکز امور قرآنی سازمان اوقاف و امور خیریه)، محمدتقی میرزاجانی (مسئول دبیرخانه کمیته اعزام)، علی صالحی مین (کارشناس دبیرخانه کمیته اعزام)، دو تن از اساتید حاضر در دوره انتخابی، دکتر محمدحسین سعیدیان و عباس امام‌جمعه و جمعی از اصحاب رسانه برگزار گردید، اسامی قاریان و حافظان اعزامی به مسابقات بین‌المللی اعلام شد. در بخش پایانی، مسئولان و اساتید حاضر، پاسخگوی سؤالات خبرنگاران بودند.

دی

اسامی نفرات برگزیده پنجمین دوره ارزیابی قاریان و مدرسان اعلام شد.

نتایج نهایی پنجمین دوره ارزیابی و اعطای گواهی‌نامه تخصصی به قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم اعلام شد. در این دوره، از مجموع ۲۷۹ نفر شرکت‌کننده که سه مرحله آزمون در بخش‌های نظری، مصاحبه و تلاوت را پشت سر گذاشتند، ۴۶ نفر در بخش قاریان و ۱۷ نفر در بخش مدرسان موفق به دریافت گواهی‌نامه تخصصی در یکی از سطوح ۱ تا ۴ شدند. مقرر گردید در اردیبهشت سال ۹۶ و در حاشیه سیزدهمین نشست تخصصی شورای عالی قرآن، از حائزین درجات ۱ و ۲ تقدیر شود.



شورا

نشست خبری با موضوع «ششمین دوره ارزیابی» و «نشست تخصصی سیزدهم» برگزار شد.



شورا

سه‌شنبه ۱۴ دی‌ماه؛ شورای عالی قرآن میزبان اصحاب رسانه بود. در این نشست خبری با حضور سید علی سرابی، قائم‌مقام شورای عالی قرآن و محمدتقی میرزاجانی، رئیس حوزه ارتباطات شورای عالی قرآن، ضمن ارائه گزارش مشروح از برگزاری دوره پنجم ارزیابی، آغاز ششمین دوره ارزیابی و اعطای گواهی‌نامه تخصصی به قاریان و مدرسان قرائت قرآن کریم اعلام شد. در بخش دیگری از این برنامه، موضوع سیزدهمین نشست تخصصی استادان، قاریان و حافظان قرآن کریم که به «تلاوت ترتیل قرآن کریم؛ ویژگی‌های هنری- الزامات علمی و عملی» اختصاص دارد، تشریح شد. در پایان نیز به سؤالات خبرنگاران پاسخ داده شد.



فراخوان ارسال مقاله به سیزدهمین نشست تخصصی شورای عالی قرآن



با توجه به دستور کار سیزدهمین نشست تخصصی شورای عالی قرآن با موضوع «تلاوت ترتیل قرآن: ویژگی‌های هنری - الزامات علمی و عملی»، طی فراخوانی، از اساتید، صاحب‌نظران و پژوهشگران این عرصه دعوت شد تا مقالات خود را در موضوع تعیین شده، حداکثر تا ۱۵ فروردین ماه ۹۶ به شورای عالی قرآن ارسال نمایند تا مورد داوری و ارزیابی قرار گیرد. امکان ارائه مقالات برتر در صحن نشست نیز پیش‌بینی شد.

فراخوان جشنواره ترتیل برتر

با توجه به اینکه موضوع تلاوت ترتیل قرآن در دستور کار سیزدهمین نشست تخصصی شورای عالی قرآن قرار گرفت، پس از بحث و بررسی‌های مفصل کارشناسی، مقرر گردید به‌منظور شناسایی استعدادها و ویژه در این عرصه و تولید آثار فاخر و الگو در تلاوت ترتیل، این جشنواره برگزار شود. مرتبین ممتاز سراسر کشور با ارسال اثر به شورای عالی قرآن، امکان شرکت در این رقابت را پیدا کردند.



حضور شیخ رفعت علی دیب در سومین دوره تخصصی اقرء

یمن

سومین دوره تخصصی اقرء با حضور دکتر رفعت علی دیب، شیخ صاحب اجازات و استاد قرائات از کشور سوریه در تهران برگزار شد. در این دوره که بیش از سه هفته در جریان بود، شش نفر از اساتید، قاریان و حافظان کشورمان، هرکدام با قرائت یک دوره کامل قرآن کریم، مجموعاً شش اجازه قرائت به روایت حفص از عاصم و یک اجازه قرائت به روایت ورش از نافع را دریافت کردند.

تأمین ۴۰۰ قطعه تلاوت تحقیق

با هماهنگی صورت گرفته فیمابین معاونت نظارت و شبکه ۵ سیما، بیش از ۴۰۰ قطعه تلاوت تحقیق تهیه و تأمین شد و جهت پخش از این شبکه ابلاغ گردید که به صورت روزانه جایگزین تلاوت ترتیل در موعد اذناگاهی شده است.

شورا

ترجمه گفتاری آیات در اثنای تلاوت‌های اذانگاهی حذف شد

پیرو مصوبه شورای عالی قرآن، بخش ترجمه گفتاری آیات در اثنای تلاوت‌های اذانگاهی شبکه‌های صدا و سیما، متوقف و از ادامه این رویه جلوگیری به عمل آمد.

شورا



شورا

ضبط تلاوت‌های تصویری از قاریان ممتاز نوجوان

طی دو مرحله در شهریور و اسفندماه ۹۵، بیش از ۱۰۰ قطعه تلاوت تصویری و ۱۳ اذان از قاریان ممتاز نوجوان عضو طرح اسوه در تهران و مشهد مقدس تولید شد که در سال ۹۶ از شبکه‌های پویا و امید پخش خواهد شد.

اسفند

۷ اذان جدید به جدول پخش اذان‌های مصوب افزوده شد

به همت معاونت تولید و معاونت نظارت شورای عالی قرآن، ۴ اذان از قاریان و مؤذنین ممتاز کشور؛ محمدحسین سیرعلی (اذان دوم)، محمود لطفی‌نیا، رحیم خاکبی و علی قاسم‌آبادی ضبط شد و پس از طی مراحل تصویب در جدول پخش صداوسیما قرار گرفت. ضمناً ۳ اذان از شیخ محمد طوخی (اذان دوم)، شیخ محمد هلباوی و متولی عبدالعال که در آرشو شورای عالی قرآن موجود بود، پس از اصلاحات صوتی و آماده‌سازی فنی، جهت پخش از صداوسیما ابلاغ شد.



شورا

تولید اذان‌های جدید در دستور کار معاونت تولید شورای عالی قرآن

شورا

در راستای توسعه کمی اذان در رسانه ملی - البته در چارچوب ضوابط و رعایت نصاب فنی - از تعدادی از قاریان و مؤذنین دعوت به عمل آمد تا با ضبط و ارسال نمونه، نسبت به تولید اذان از ایشان اقدام شود. امید می‌رود در سال ۹۶ شاهد افزایش اذان‌های قابل پخش از شبکه‌های صداوسیما باشیم.



توقعت

همان طور که می دانید هم اکنون ستاد چابک اجرایی و دبیرخانه کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم در محل شورای عالی قرآن مستقر است. به این جهت، نام ثابت این بخش در نشریه نبأ، حق همسایه است. در این شماره، نگاهی آماری به اعزام های تبلیغی سال ۹۵ خواهیم داشت و نکات و مطالب چند نفر از سفیران قرآنی را خواهیم شنید. پس از آن با ویژگی های سه مسابقه بین المللی امارات، اردن و کرواسی که نمایندگان کشورمان در این مسابقات حائز رتبه های برتر شدند، آشنا شده، همچنین گزارش دهمین دوره ارزیابی و انتخاب قاریان و حافظان ممتاز قرآن کریم را در این بخش مطالعه خواهید کرد.

سفیران قرآن در قاره‌های مختلف اعزام‌های سال ۹۵ در یک نگاه

الف) اعزام‌های تبلیغی:

- ✱ کشورهای مقصد اعزام، ۲۰ کشور شامل: اتیوپی، ارمنستان، افغانستان، اوگاندا، آفریقای جنوبی، آلمان، بنگلادش، بوسنی، پاکستان، تانزانیا، تایلند، ترکیه، چین، زامبیا، عراق، فرانسه، فیلیپین، گرجستان، گینه کوناکری و هندوستان
- ✱ مجموع نفرات اعزامی: ۵۵ نفر
- ✱ قاریان اعزامی: ۲۸ نفر
- ✱ حافظان اعزامی: ۱ نفر
- ✱ گروه‌های جمع‌خوانی قرآن و مدیحه‌سرایی: ۲۶ نفر در قالب ۶ گروه
- ✱ پراکندگی جغرافیایی اعزام‌شوندگان: ۱۲ استان، شامل: آذربایجان شرقی، اردبیل، اصفهان، تهران، خراسان رضوی، خوزستان، قزوین، قم، کرمانشاه، گیلان، مازندران و یزد



ب) اعزام به مسابقات بین‌المللی حفظ و قرائت قرآن:

- ✱ کشورهای مقصد اعزام: ۱۰ کشور، شامل: جمهوری اسلامی ایران، مالزی، کرواسی، ترکیه، روسیه، کویت، امارات، الجزایر، سودان و اردن
- ✱ مجموع نفرات اعزامی: ۱۶ نفر؛ ۶ قاری و ۱۰ حافظ
- ✱ رتبه‌های کسب‌شده: ۴ رتبه اولی / ۲ رتبه سوم / ۳ رتبه چهارمی





پای صحبت سفیران قرآنی



استاد اعزامی به اتیوپی

هر قرائت قرآن و مدیحه سرایی، وحدت آفرین است

دکتر محمدرضا ستوده‌نیا، متولد ۱۳۴۳، ساکن اصفهان، دکترای علوم قرآن و حدیث و عضو هیأت علمی دانشگاه اصفهان

به ویژه قرآنی فراهم آورده است. امید است در آینده با توجه بیشتر به این مقوله شاهد پیشبرد فرهنگ قرآن و اهل بیت در آن کشور باشیم. **چه خاطره‌ای از این سفر دارید؟** در حاشیه دآوری این مسابقات، چند برنامه تبلیغی و ترویجی نیز برگزار شد که از جمله آن‌ها می‌توان به حضور در بین جمعیت شیعیان آدیس‌آبابا و تلاوت قرآن اشاره کرد. همچنین در حسینیه پاکستانی‌ها و هندی‌های مقیم اتیوپی نیز حضور داشتیم که برنامه‌هایی در آنجا نیز اجرا شد. در ادامه نیز دیدار مهمی با رئیس علمای اهل سنت اتیوپی و قاضی فدرال یا همان قاضی القضاة این کشور داشتیم و مباحثی را مطرح کردیم، دیدار مهم دیگری که صورت گرفت، دیدار با مسئولان دانشگاه «مکان ای یسوس» بود که یکی از دانشگاه‌های مهم مسیحیت در کشور اتیوپی است. در این دیدار نیز مباحث و تبادل اطلاعات خوبی صورت گرفت و علاوه بر اینکه ما در جریان فعالیت‌های آن‌ها قرار گرفتیم، آن‌ها نیز در جریان کارهای فرهنگی در دانشگاه‌های ایران و به‌خصوص دانشگاه اصفهان و دانشگاه مذاهب قم قرار گرفتند.

چه پیشنهادی برای بهره‌وری بیشتر این سفرهای تبلیغی دارید؟

در اتیوپی متأسفانه نه تنها شناختی در مورد فعالیت‌های قرآنی ایران وجود ندارد، بلکه یک تفکر بسیار غلطی در مورد شیعه و فعالیت‌های شیعه وجود دارد که ضروری است تا مبلغانی به آنجا اعزام شوند و این تفکرات غلط را که در میان اهل سنت آنجا هست، ترمیم و اصلاح کنند.

به‌منظور اجرای برنامه‌های قرآنی، تاکنون به چه کشورهای سفر کرده‌اید؟

به کشورهای مختلفی از جمله اتیوپی، کرواسی، سوریه، اندونزی، روسیه و...

در سفر ماه رمضان به اتیوپی به چه شهرهایی مسافرت کردید و کمیت و کیفیت اجرای برنامه‌ها چگونه بود؟

در ماه مبارک رمضان ۱۳۹۵ به‌منظور دآوری مسابقات قرآن اتیوپی، تلاوت و حضور در محافل قرآنی به کشور اتیوپی، شهر آدیس‌آبابا اعزام شدم. بحمدالله برنامه‌های متنوع و جالبی از جمله: تلاوت در مراسم افطار در جمع شیعیان آدیس‌آبابا، تلاوت در ملاقات با رئیس علمای اهل سنت و جماعت آدیس‌آبابا، تلاوت در مراسم افطار در جمع شیعیان هند و پاکستان مقیم آدیس‌آبابا، تلاوت مراسم افتتاحیه مسابقات قرآن، سخنرانی توجیهی به زبان عربی برای شرکت‌کنندگان و توجیه آیین‌نامه مسابقات، اجرا و دآوری مسابقات قرآن در محل رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، تلاوت در اختتامیه و اهدای جوایز با حضور سفیر محترم و سایر میهمانان، بازدید از دانشگاه mekane yesus university. (این دانشگاه یکی از مراکز مهم مسیحیت در اتیوپی است) و سخنرانی علمی در موضوع «لیلة‌القدر و تداوم وحی سماوی» در سفارت؛ که همگی مورد پذیرش و استقبال قرار گرفتند. جمع صمیمی سفیر محترم ایران و دیپلمات‌ها و رایزن محترم فرهنگی در آدیس‌آبابا و علاقه‌وافر به ساحت مقدس ثقل اکبر و اصغر، بستر بسیار مناسبی را برای فعالیت‌های فرهنگی و



پاسخ سرپرست گروه همخوانی و مدیحه‌سرای طاهّا مازندران، اعزّامه به کشور تایلند و میانمار به چند سؤال

نمونه‌ای دیگر در مسجد هارون شهر بانکوک بود که قبل از خطبه‌های نماز جمعه و بعد از آن، گروه به اجرای مناجات به زبان تایلندی پرداخت و در پایان نماز جمعه، درخواست اجراهای متعدد دیگری داشتند.

چه پیشنهادی برای بهره‌وری بیشتر این سفرهای تبلیغی دارید؟

- ۱- به منظور بالا بردن کیفیت اجراها، تعداد اعضا افزایش یابد. الان گروه‌ها با چهار عضو اعزام می‌شوند که مطلوب نیست.
- ۲- برای تأثیرگذاری بیشتر و ایجاد فضای وحدت، اولویت گروه‌های اعزامی می‌بایست بر اجرای کارهایی با موضوع مدح پیامبر اکرم (ص) و مناجات متمرکز شود.

به منظور اجرای برنامه‌های قرآنی، تاکنون به چه کشورهای سفر کرده‌اید؟

سال ۱۳۸۷ به کشور عراق (شهرهای نجف و کربلا)، در سال ۱۳۹۱ به افغانستان (هرات) و در سال ۱۳۹۵ نیز به کشور تایلند و میانمار.

در آخرین سفر تبلیغی به تایلند به چه شهرهایی مسافرت کردید و کمیت و کیفیت اجرای برنامه‌ها چگونه بود؟

در شهر بانکوک تایلند و یانگون میانمار با توجه به قابلیت‌های فردی و گروهی اعضا گروه طاهّا به یاری خداوند متعال و عنایت اهل بیت عصمت و طهارت علیهم‌السلام، اجرای برنامه‌ها در حد بسیار مطلوب و تأثیرگذار انجام شد. با توجه به کارهای جذاب و به‌روز گروه در قالب فارسی و عربی و زبان تایی، استقبال طوری بود که در بسیاری از اجراها، مخاطبان خواستار اجراهای بیشتری از گروه بودند. با توجه به اینکه گروه طاهّا اولین گروه تواشیحی بود که به کشور میانمار سفر می‌کرد، این اشتیاق مضاعف بود.

چه خاطره‌ای از این سفر دارید؟

دعوتی که از گروه طاهّا جهت اجرای برنامه قرآنی در مسجد سلفی‌های شهر یانگون میانمار شد در نوع خودش جالب و اتفاق عجیبی بود. البته اجرای این چنین برنامه‌ای با توجه به ذهنیت‌های این فرقه نسبت به مذهب تشیع و شبهاتی که در جهان از طرف آنان منتشر و گروه شیعیان را از جمله مذاهب ساختگی و مشرک می‌دانستند، بسیار سخت بود. با عنایت خداوند متعال و اهل بیت علیهم‌السلام، با برخورد بسیار مناسب اعضا، تلاوت قرآن کریم، اجرای مناجات و مدح پیامبر اکرم (ص)، تمامی این شبهات برطرف و فضایی بسیار مسالمت‌آمیز ایجاد شد.

اعضای گروه: مهدی تاجور (سرپرست گروه)، یاسر توری، مصطفی قاسمی، سیدمحمد محمدی، سید علی اسدی، سید سجاد اشرفی، حسین ایزی و محسن باغبان



سید مصطفی حسینی قاری اعزام به چین

متولد ۱۳۷۴، ساکن قزوین،
دانشجوی کارشناسی
پهناشت عمومی

آن‌ها بیشتر گوش می‌دهند و زیاد تشویق نمی‌کنند. در هندوستان برخلاف کویت، علاقه مردم به قرآن علی‌رغم تنگدستی و فقر، بسیار خوب بود.

چه خاطره‌ای از سفر به چین دارید؟

در یکی از مساجد، سرودی به زبان چینی توسط بیش از دو هزار نفر اجرا شد. همچنین کتاب‌های دینی به زبان فارسی در بیشتر مساجد وجود داشت. این دو مورد برای من جذاب بود.

چه پیشنهادی برای بهره‌وری بیشتر این سفرهای تبلیغی دارید؟

پیشنهاد می‌کنم در هر دوره، یک قاری جدید به هر کشور اعزام شود.

به‌منظور اجرای برنامه‌های قرآنی، تاکنون به چه کشورهای سفر کرده‌اید؟

هندوستان، کویت، مالزی و چین

در آخرین اعزام به کشور چین، کمیت و کیفیت اجرای برنامه‌ها چگونه بود؟

در چین به پکن، لانژو و چند شهر دیگر رفتیم کیفیت برنامه‌ها خوب بود. در روز، شش هفت برنامه اجرا می‌کردیم حتی در مساجد وهایی‌ها. در این مأموریت قرآنی با قاری ارجمند آقای مهدی غلام‌نژاد همسفر بودم.

استقبال از تلاوت ما در کشور چین بسیار پرشور و گسترده بود.

آشنایی با تعدادی از مسابقات بین‌المللی قرآن کریم

خوانندگان عزیز مطلع هستند که از شماره ۵ نشریه نبأ مقرر شد که به معرفی مسابقات بین‌المللی حفظ و قرائت قرآن کریم بپردازیم. لکن به علت تعدد مسابقات، در این شماره به معرفی سه مسابقه برگزار شده در سال ۹۵ که نمایندگان جمهوری اسلامی ایران در آن خوش درخشیدند، اکتفا می‌کنیم و دیگر مسابقات بین‌المللی را در شماره‌های بعدی معرفی خواهیم کرد. در سال ۱۳۹۵ نمایندگان جمهوری اسلامی ایران علاوه بر رقابت تهران، توانستند رتبه‌های اول مسابقات اردن و کرواسی را از آن خود کنند که در ادامه با این مسابقات و حائزین رتبه اول این مسابقات آشنا می‌شویم. همچنین در این شماره با مسابقات دبی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مسابقات بین‌المللی قرآن کریم آشنا می‌شویم.



آشنایی با مسابقه بین‌المللی قرآن کریم کشور امارات مسابقه بین‌المللی قرآن کریم دبی

ویژگی‌ها و ضوابط

بیستمین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن کریم جایزه دبی، ۷ تا ۱۸ ماه مبارک رمضان ۱۴۳۷ (خردادماه سال ۹۵) در سالن اجتماعات «اتاق بازرگانی و صنعت دبی» و در رشته حفظ کل قرآن برگزار شد. در این دوره، نمایندگان ۹۰ کشور حضور داشتند. در این مسابقه، مجتبی علی‌رضالو به‌عنوان نماینده جمهوری اسلامی ایران حضور داشت.

دبیرخانه این مسابقات با ارسال دعوت‌نامه به سفارت‌ها و کنسولی‌های کشورهای مختلف در امارات، از داوطلبان دعوت می‌کند؛ فتنها راه شرکت در این مسابقات، به اذعان «ابراهیم محمد بوملحه»، مشاور امور فرهنگی و انسانی حاکم دبی و رئیس کمیته برگزارکننده مسابقات، معرفی از طریق نهادهای رسمی اعزام کننده است.

در این بخش با شرایط عمومی و آیین‌نامه داوری این مسابقات آشنا می‌شویم.

شرایط عمومی:

این مسابقه در رشته حفظ کل قرآن کریم و در دو بخش آقایان و بانوان البته در دو موعد مختلف برگزار می‌شود. بر اساس روند دعوت از شرکت‌کنندگان که دبیرخانه این مسابقه اعلام کرده، از هر کشور فقط یک شرکت‌کننده به مسابقات دعوت می‌شود. می‌بایست سن شرکت‌کننده، زیر ۲۵ سال باشد. (تا پیش از این، محدودیت سنی زیر ۲۱ سال بوده است).

شرکت‌کننده می‌بایست در مرحله مقدماتی قبل از مسابقه اصلی، به محض ورود به محل اقامت شرکت‌کنندگان نصاب لازم را کسب کند و کسانی که حدنصاب را کسب نکنند بلافاصله به کشورشان مراجعه خواهند کرد. از دیگر شرایط پذیرش، عدم حضور شرکت‌کننده در دوره‌های قبلی این مسابقات است.

آیین‌نامه داوری:

مسابقات توسط ۵ نفر داوری می‌شود که هیأت‌داوران از رئیس، نایب‌رئیس و اعضای هیأت‌داوری تشکیل می‌گردد.

از هر شرکت‌کننده، پنج سؤال یک‌ونیم صفحه‌ای پرسیده می‌شود که سه پرسش در نوبت صبح و دو پرسش دیگر در نوبت بعدازظهر است.

کل امتیازات در نظر گرفته شده برای مسابقات، ۱۰۰ امتیاز می‌باشد که امتیاز حسن حفظ ۷۰، تجوید ۲۵ و حسن اداء ۵ است. صوت و لحن، ذیل حسن‌الاداء محاسبه می‌شود. هر پنج داور، از ۱۰۰ و در تمام رشته‌ها نمره می‌دهند.

از بین پنج فرم داوری، امتیاز سه فرم که نسبت به بقیه کمتر است بنا بر سخت‌گیر بودن و نزدیک بودن به واقعیت، استخراج و بر سه تقسیم می‌شوند و امتیاز نهایی محاسبه می‌گردد.



نکات مهم:

۱. اشتباه در حسن حفظ با به صدا درآوردن زنگ تعبیه شده برای هیأت‌داوران به حافظ اعلام می‌شود که در صورت تصحیح فوری، نمره و در صورت عدم تصحیح، یک نمره از امتیاز وی کم می‌شود.

۲. در حاشیه مسابقات بین‌المللی قرآن جایزه دبی، رقابتی تحت عنوان «زیباترین صوت» با مشارکت ۱۰ نفر برتر مسابقات جایزه دبی برگزار می‌شود.

برگزاری اولین دوره مسابقات بانوان

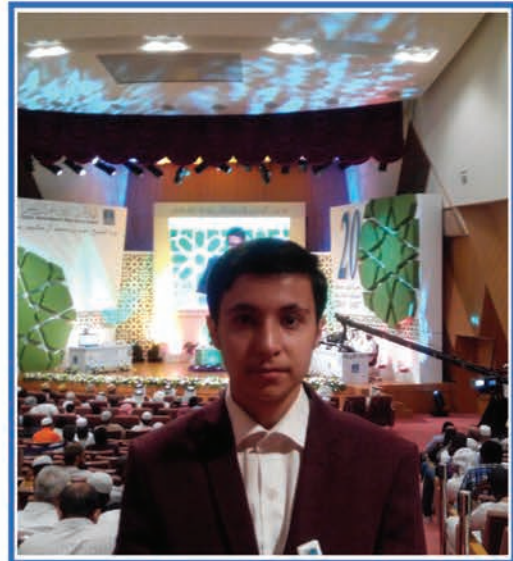
مسابقات جایزه قرآن دبی پس از پشت سر گذاشتن ۲۰ دوره در بخش آقایان، برای اولین بار در سال ۹۵ مسابقات بانوان را برگزار کرد. این مسابقات، ۱۶ تا ۲۸ آبان‌ماه تحت عنوان رقابت‌های بین‌المللی قرآن «فاطمه بنت مبارک» در مقر باشگاه علوم و فرهنگ دبی برگزار شد.

در مرحله نهایی این مسابقات، ۶ داور از کشورهای عربستان، مصر، اردن، امارات، الجزایر و عراق حضور داشتند. در حاشیه این رقابت‌ها که در رشته حفظ کل قرآن کریم برگزار شد، مسابقه‌ای با عنوان «بهترین اصوات» نیز برگزار شد که سه داور، ارزیابی شرکت‌کنندگان در این بخش را بر عهده داشتند.

خانه خلفی، حافظ نونهال کل قرآن کریم به‌عنوان نماینده جمهوری اسلامی ایران در این دوره از مسابقات حضور داشت که در رشته حفظ کل، حائز رتبه دهم و در رشته زیباترین صوت، حائز رتبه سوم شد.



خانه خلفی



مجتبی علی‌رضالو

آشنایی با مسابقه بین‌المللی قرآن کریم کشور اردن مسابقه بین‌المللی قرآن کریم اردن

حافظ غیر عرب‌زبان، از سوی رئیس هیأت داوری مسابقات بسیار مورد توجه و تحسین قرار گرفت.

عکس‌العمل شرکت‌کنندگان و حاضران، زمانی که شما را به‌عنوان نفر اول معرفی کردند چه بود؟

به لطف خدا و در پرتوی جاذبه ذاتی نوای آیات قرآن، پس از اجرای تلاوت در سالن مسابقات، به‌شدت از سوی حضار و سایر شرکت‌کنندگان مورد تشویق قرار گرفتم و در روز اختتامیه و اعلام نتایج نیز بسیار نسبت به حقیر لطف داشتند و در کل به‌عنوان نماینده جمهوری اسلامی ایران، بازخوردهای خوبی دریافت کردم. البته طبق روال مسابقات، مقرر بود به‌عنوان رتبه برتر این دوره در مراسم اختتامیه تلاوت داشته باشم، اما از آنجایی که در مورد تلاوت در حضور آقایان محدودیت داشتیم، از یکی دیگر از شرکت‌کنندگان به این منظور دعوت به‌عمل آوردند.

ارتباط شرکت‌کنندگان از دیگر کشورها با شما چطور بود؟

تا پیش از اجرای برنامه، شناخت چندانی نداشتند اما در مجموع با نمایندگان برخی کشورها مانند بحرین، الجزایر، هند، قرقیزستان و مالزی ارتباط خوب و دوستانه‌ای داشتیم و در خلال برنامه‌ها، به تبادل اطلاعات و تجربیات در زمینه حفظ و شیوه‌های رایج در کشورهای مختلف می‌پرداختیم که در مواردی این ارتباط تاکنون نیز ادامه دارد.



الف) ویژگی‌ها و ضوابط

مسابقات بین‌المللی قرآن کریم کشور اردن در رشته حفظ کل و ۲۰ جزء قرآن کریم ویژه آقایان و بانوان به همت وزارت اوقاف اردن در دو موعد مختلف برگزار می‌شود. یازدهمین دوره مسابقات بین‌المللی حفظ قرآن «الهامشی» اردن با حضور نمایندگان کشورهای اسلامی، فروردین‌ماه سال ۹۵ در امان پایتخت این کشور برگزار شد که سماء بابایی، نماینده جمهوری اسلامی ایران در رشته حفظ کل قرآن بانوان، رتبه اول این دوره را کسب کرد. همچنین آقای علی اسدی صیفار به‌عنوان نماینده کشورمان در بخش برادران این مسابقات حضور یافت. در ادامه با آیین‌نامه این مسابقات آشنا می‌شویم.

شرایط

۱. سن شرکت‌کننده در رشته حفظ کل کمتر از ۳۰ سال و در رشته حفظ ۲۰ جزء کمتر از ۲۵ سال است.
۲. رشته حفظ کل به همراه تفسیر ۳ جزء از قرآن کریم است.
۳. شرکت‌کننده نباید از حافظان مشهور کشور خود باشد.
۴. بارم امتیازات در رشته حفظ کل به شرح زیر است:

- الف. حسن حفظ ۵۰
- ب. تجوید ۲۰
- ج. وقف و ابتدا ۱۰
- د. صوت و فصاحت ۱۰
- ه. تفسیر سه جزء ۱۰

نکته: در بخش تفسیر، از مفردات غریب قرآن بدون هیچ توضیح و تشریحی به‌صورت پنج سؤال ۲ امتیازی پرسیده می‌شود.

۵. بارم امتیازات در رشته حفظ ۲۰ جزء به شرح زیر است:
- الف. حسن حفظ ۵۰
 - ب. تجوید ۲۰
 - ج. وقف و ابتدا ۱۵
 - د. صوت و فصاحت ۱۵

ب) گفتگو با نفر اول مسابقات اردن (خواهران)

سماء بابایی قرمزچشمه، متولد سال ۱۳۶۹، کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث، حائز رتبه اول یازدهمین دوره مسابقات بین‌المللی کشور اردن در رشته حفظ کل قرآن کریم

برای چندمین بار بود که در مسابقات بین‌المللی شرکت کردید؟

اولین بار.

از تلاوت خودتان راضی بودید؟

تعداد ۵ سؤال یک‌صفحه‌ای از کل قرآن کریم از من پرسیده شد که الحمدلله هیچ تذکری از هیأت‌داوران دریافت نکردم و کاملاً بدون اشکال تلاوت کردم. در زمینه تجوید و حسن اداء هم نهایت توانم را به کار گرفتم که اجرای مطلوب و قابل قبولی داشته باشم. به‌خصوص در زمینه تجوید، اجرای من به‌عنوان یک



آشنایی با مسابقه بین‌المللی قرآن کریم کشور کرواسی مسابقه بین‌المللی قرآن کریم کرواسی

از لحظه‌ای که تلاوت تمام شد، شرکت‌کنندگان مطمئن بودند که بنده رتبه اول را به دست می‌آورم. برخوردشان هم خوب و صمیمی بود، تبریک می‌گفتند و عکس یادگاری می‌گرفتند.



الف) ویژگی‌ها و ضوابط

مسابقات قرآن کرواسی، پیش از این به صورت منطقه‌ای و محدود به کشورهای حوزه بالکان بود، اما در سال ۱۳۹۵ و به مناسبت جشن یکصدمین سالگرد به رسمیت شناخته شدن اسلام در کرواسی، برای نخستین بار به صورت بین‌المللی و در دو رشته قرائت و حفظ کل قرآن کریم در مسجد مرکز اسلامی زاگرب برگزار شد. در این دوره از مسابقات، ۵۴ قاری و حافظ قرآن از ۲۵ کشور جهان که اغلب آن‌ها اروپایی بودند، حضور داشتند. هادی موحد امین در رشته قرائت و رضا نژادتبریزی در رشته حفظ کل قرآن، به عنوان نمایندگان جمهوری اسلامی ایران، به ترتیب رتبه اول و چهارم این مسابقات را کسب کردند. داوری این رقابت‌ها را احمد ابوالقاسمی، قاری برجسته کشورمان همراه با اساتیدی از کشورهای قطر، فرانسه، ترکیه، عربستان سعودی، مقدونیه و بوسنی، بر عهده داشتند. این مسابقه با توجه به اینکه نوپاست آیین‌نامه خیلی ساده‌ای دارد که نقدهای جدی به آن وارد است.

ب) گفت‌وگو با نفر اول مسابقات کرواسی

با توجه به کسب رتبه اول قرائت این دوره از مسابقات توسط نماینده جمهوری اسلامی ایران، روایت هادی موحد امین از این مسابقات را در چند سطر می‌خوانیم:

هادی موحد امین هشتم؛ ۳۳ ساله، متولد تهران، کارشناس امور گمرکی و کارمند آموزش و پرورش. برای اولین بار بود که در مسابقات بین‌المللی شرکت می‌کردم. تلاوت ساده‌ای انجام دادم. البته توانایی بنده بیش از این بود.



معرفی نمایندگان جمهوری اسلامی ایران جهت اعزام به مسابقات بین المللی دهمین دوره ارزیابی و انتخاب قاریان و حافظان ممتاز قرآن کریم

به این دوره دعوت شدند. در این دوره ۴۱ نفر از برگزیدگان رشته‌های قرائت تحقیق، حفظ کل و حفظ ۲۰ جزء در دو مقطع بزرگسال و دانش‌آموزی حضور داشتند. ۲۱ نفر از اساتید برجسته هم آموزش‌های تخصصی، و ارزیابی و انتخاب نمایندگان کشورمان در مسابقات بین المللی را عهده‌دار بودند. پر واضح است با توجه به اجرای طرح سطح‌بندی قاریان در مسابقات سراسری دو سال اخیر، اهمیت و حساسیت این دوره مضاعف شد.

از جمله برنامه‌هایی که به صورت سالانه، توسط مرکز امور قرآنی سازمان واقاف و امور خیریه و با همکاری و نظارت کمیته اعزام و دعوت از قاریان قرآن کریم برگزار می‌شود، دوره ارزیابی و انتخاب قاریان و حافظان ممتاز جهت اعزام به مسابقات بین‌المللی است. برگزاری مسابقات بین‌المللی کشورهای مختلف مطابق با تقویم قمری، کمیته اعزام و مرکز امور قرآنی را بر آن داشت تا دهمین دوره انتخابی را پس از مسابقات سراسری در استان گیلان، ۱۷ تا ۱۹ آذرماه برگزار کنند. با توجه به درپیش بودن مسابقات بین‌المللی دانش‌آموزان، قاریان و حافظان منتخب دانش‌آموز هم

مروری بر برنامه‌های این دوره

منظور برنامه‌ریزی لازم از ۱۰ روز قبل به قاریان اعلام شده بود. لازم به ذکر است در فواصل تلاوت‌ها، نقد و تحلیل و توصیه‌های تخصصی توسط اساتید ارائه می‌شد. در بخش دانش‌آموزان نیز ۱۲ شرکت‌کننده رشته قرائت، در مرحله اول تلاوت‌های خود را انجام دادند که شش نفر به مرحله بعد راه یافتند. پس از اتمام مرحله دوم، سه نفر برتر (سید محمد حسینی پور از سمنان، علی ساجدی مقدم و علیرضا اسحاقی از خراسان رضوی) معرفی شدند. با توجه به تصمیم هیأت داوران، مقرر شد دوره انتخابی نهایی، دو هفته قبل از برگزاری مسابقات بین‌المللی دانش‌آموزان برگزار می‌شود. این بخش با همکاری اداره کل قرآن، عترت و نماز آموزش و پرورش برگزار گردید.

بخش قاریان:

دو قاری حائز سطح ممتاز و پنج قاری حائز سطح عالی مسابقات کشوری در بخش بزرگسالان، به دوره ارزیابی و انتخاب دعوت شدند. قراء شرکت‌کننده در مرحله اول، تلاوت ترتیل را در پنج قطعه هفت سطر و به صورت فی البداهه اجرا کردند. تلاوت تحقیق ۱۰ سطر، آزمون مرحله دوم بود. قرعه این تلاوت، ۱۰ ساعت قبل از اجرا به شرکت‌کنندگان داده شد. مراحل سوم و چهارم هم با یک تلاوت تحقیق فشرده پنج دقیقه ای و یک تلاوت تحقیق ۱۰ سطر دنبال شد. آخرین مرحله آزمون، به اجرای تلاوت مجلسی با حضور علاقمندان و با پخش زنده از رادیو قرآن و شبکه قرآن سیما در امامزاده حسن (ع) (تهران) اختصاص داشت. قرعه این تلاوت به



اسامی قاریان شرکت کننده در دهمین دوره ارزیابی و انتخاب قاریان و حافظان ممتاز کشور

قاریان بزرگسال

ردیف	نام و نام خانوادگی	استان
۱	سعید پرویزی	تهران
۲	محمد جماله	بوشهر
۳	سید مصطفی حسینی	قزوین
۴	حسین رفیعی	گیلان
۵	حامد علیزاده	خراسان رضوی
۶	امیر لعل اول	خراسان رضوی
۷	محمدحسن موحدی	تهران

قاریان دانش آموز

۱	علیرضا اسحاقی	خراسان رضوی
۲	محمد صالح بنایی	قزوین
۳	عرفان جاویدی	آذربایجان شرقی
۴	سید محمد حسینی پور	سمنان
۵	عرفان حسن زاده	آذربایجان شرقی
۶	مهدی حیدری	زنجان
۷	سید طه حسینی	بوشهر
۸	امیر حسین رحمتی	گلستان
۹	علی ساجدی مقدم	خراسان رضوی
۱۰	رضا صفدری	سیستان و بلوچستان
۱۱	محمد جواد علمی	خراسان رضوی
۱۲	امیر محمد قربانی	خراسان رضوی

بخش حافظان کل و ۲۰ جزء:

در مرحله دوم هر کدام از شرکت کنندگان، با رویکرد حفظ استقامتی، به پنج سؤال، حدود ۱۲ صفحه پاسخ دادند. در مرحله سوم نیز، پاسخ‌گویی به سه سؤال مجموعاً شش صفحه‌ای با رویکرد حفظ آیات مشابه در دستور کار قرار داشت.

شرکت‌کنندگان در مرحله اول، در رشته‌های صحت حفظ، صوت، لحن، تجوید و وقف و ابتداء مورد ارزیابی قرار گرفتند. در این مقطع از هر حافظ، به میزان سه صفحه پرسش به عمل آمد.

اسامی حافظان شرکت کننده در دهمین دوره ارزیابی و انتخاب قاریان و حافظان ممتاز کشور

حافظان بزرگسال		
ردیف	نام و نام خانوادگی	استان
۱	مصطفی اصفهانیان	اصفهان
۲	محمد علی اسلامی	تهران
۳	پیمان ایازی	مازندران
۴	محمد رسول تکبیری	تهران
۵	محمد رضا جاهدی نیا	خراسان رضوی
۶	محمد علی شریعی	قم
۷	سعید علی اکبری	قزوین
۸	ابوذر کرمی	مرکزی
۹	رضا گلشاهی	خراسان رضوی
۱۰	محمود محمدی نیا	خراسان رضوی
۱۱	عبدالله میاحی	خوزستان
۱۲	محسن محمدی	اصفهان
۱۳	موسی معتمدی	اصفهان
حافظان دانش آموز		
۱	مصطفی دباغ	قم
۲	احمد رضا زیدانی	خوزستان
۳	علیرضا سیفی	البرز
۴	مهدی عبرتی	گیلان
۵	محمد حسین عربیان	قم
۶	علی فیضی	تهران
۷	محمد کریمی	زنجان
۸	علی ناچی محله	تهران
۹	پرهام وهابی	گیلان



نحوه محاسبه امتیازات

بخش قرائت (قاریان بزرگسال):

۲۰ درصد قرائت ده دقیقه ای اول، ۲۰ درصد قرائت ده دقیقه دوم، ۲۰ درصد قرائت پنج دقیقه ای، ۲۰ درصد قرائت ۲۰ دقیقه ای و ۲۰ درصد امتیاز

مسابقات کشوری

بخش حفظ:

۳۰ درصد حسن تلاوت، ۷۰ درصد صحت حفظ

❁ نحوه محاسبه صحت حفظ: ۱۰ درصد حفظ سه صفحه ای اول + ۱۰ درصد حفظ سه صفحه ای دوم + ۳۰ درصد حفظ آیات مشابه + ۵۰ درصد حفظ استقامتی



ربیعان در رشته صوت، محمدمسعود عنایتی مقدم و مهدی دغاغله در رشته لحن، محمدرضا ابوالقاسمی و محمدرضا پورزرگری در رشته تجوید و حسین اخوان اقدم و سعید رحمانی در رشته وقف و ابتدا.
با توجه به جمع‌بندی امتیازات قراء و حفاظ شرکت‌کننده در دوره ارزیابی و در نظر گرفتن تناسب توانمندی‌های ایشان با شرایط مسابقات بین‌المللی، نمایندگان کشورمان در مسابقاتی که دعوت نامه‌اش واصل شده بود، معرفی شدند.

اساتید دوره :

اساتید بخش قاریان: احمد ابوالقاسمی و محمدحسین سعیدیان در رشته صوت، غلامرضا شاه‌میوه و محمود لطفی‌نیا در رشته لحن، عباس امام‌جمعه و علی‌اکبر حشمتی در رشته تجوید و سیدجواد سادات‌فاطمی و کریم دولتی و سیدعلی سرایی در رشته وقف و ابتدا.

اساتید بخش حافظان: معزز آقایی، امیر آقایی، مهدی حسنی و رضا دیانت در رشته صحت حفظ، رحیم خاکی و حسن



نمایندگان جمهوری اسلامی ایران در مسابقات بین‌المللی « در رشته قرائت »

ردیف	کشور برگزار کننده مسابقه	نام خانوادگی متسابق
۱	جمهوری اسلامی ایران	سعید پرویزی
۲	مالزی	حامد علیزاده
۳	ترکیه	سید مصطفی حسینی

نمایندگان جمهوری اسلامی ایران در مسابقات بین‌المللی « در رشته حفظ »

ردیف	کشور برگزار کننده مسابقه	نام خانوادگی متسابق
۱	جمهوری اسلامی ایران	موسی معتمدی
۲	الجزایر	محمد علی اسلامی
۳	روسیه	محمود محمدی‌نیا
۴	ترکیه	مصطفی اصفهانیان
۵	اردن	ابوذر کرمی
۶	سودان	محمدرسلول تکبیری
۷	امارات	علی فیضی

گزارش تصویری



مهدی شایق، قاری اعزامی کشورمان به زامبیا



جعفر فردی، قاری اعزامی کشورمان به بنگلادش



مصطفی اصفهانیان، حافظ اعزامی کشورمان به بوسنی



مجتبی محمدیگی، قاری اعزامی کشورمان به چین



رحیم خاکی، قاری اعزامی کشورمان به روسیه



مهدی غلام‌نژاد، قاری اعزامی کشورمان به چین



استقبال از تلاوت قاریان ایرانی در کشور تایلند